

Protokół Nr III
III sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego
w dniu 17 czerwca 2024 r.

rozpoczęcie sesji godz. 11:00

zakończenie sesji godz. 19:40

W dniu 17 czerwca 2024 r. w sali im. Władysława Raczkiewicza w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu odbyła się III sesja Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego VII kadencji. Sesję otworzyła przewodnicząca Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego **Elżbieta Piniewska**.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powitała Radnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego (lista obecności – zał. nr 1), Prezydium Sejmiku, marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Całbeckiego wraz z Zarządem; wiceprzewodniczącego Rady Miasta Torunia Michała Jakubaszka, pełniącego obowiązki Okręgowego Inspektora Pracy w Bydgoszczy Andrzeja Bugalskiego, dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu Łukasza Jaworskiego, pełniącego obowiązki Dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Toruniu Michała Neumanna, dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy Przemysława Dąbrowskiego, dyrektora Kujawsko-Pomorskiego Biura Planowania Przestrzennego i Regionalnego Mariusza Leszczyńskiego, prezesa Zarządu Stowarzyszenia Radnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego Waldemara Przybyszewskiego; dyrektorów departamentów Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu i jednostek organizacyjnych oraz wszystkich biorących udział w sesji (lista obecności – zał. nr 2).

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** poinformowała, iż w sesji bierze udział 27 radnych, co stanowi quorum, obrady dzisiejszej sesji są prawomocne.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do realizacji punktu dotyczącego spraw proceduralnych. Zapytała o wnioski dotyczące zmiany porządku obrad (porządek obrad – zał. nr 3).

Marszałek **Piotr Całbecki** wniósł o wprowadzenie do porządku obrad projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Chełmińskiemu – projekt zarządu województwa – druk nr 17/24.

Radny **Wojciech Jaranowski**, w imieniu Klubu Radnych Prawa i Sprawiedliwości, wniósł o wykreślenie z porządku obrad punktu 28, tj. rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru zmiany statutu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu – projekt zarządu województwa – druk nr 10/24. Powiedział: „Z naszego rozeznania wynika, że nie przeprowadzono ze wszystkimi zainteresowanymi,

którzy są beneficjentami biblioteki na Podgórzu, należytych konsultacji. Są protesty społeczne. My, jako Klub Prawa i Sprawiedliwości, mamy inny pomysł na rozwiązanie tego problemu i chcemy podyskutować o tym z zarządem. Dlatego wydają się przedwczesne decyzje dotyczące tej filii”.

Marszałek **Piotr Całbecki** odpowiedział: „My też mamy pomysł i to nie jest tak, jak niektórzy to ogłaszają światu, że zostaną zlikwidowane dwie, a powstanie jedna filia, tylko mają zostać utrzymane jeszcze te dwie i powstanie jedna. Przy czym te dwie, z tego co mi wiadomo, gdyż to jest kompetencja wyłącznie miasta, mają być przekształcone w kluby seniora i to w tych klubach seniora mają być nadal prowadzone punkty biblioteczne, tak jak zresztą do tej pory, gdzie będzie można korzystać z zasobów bibliotecznych, ale skoncentrowanych już w nowej siedzibie. Dodam, że przecież my prowadzimy to zadanie na zlecenie miasta Torunia, a nie jako nasze zadanie własne. W związku z tym to miasto musi określić ostatecznie, jak ma wyglądać sieć punktów czytelniczych. Owszem, my musimy wpisać do naszego statutu to zadanie i w formie punktu bibliotecznego je prowadzimy, jak inne zresztą w Bydgoszczy czy w Toruniu, ale w tym przypadku decyzja o koncentracji i stworzeniu jednego nowoczesnego w nowo powstałej szkole na Podgórzu, to była wola i decyzja miasta Torunia. Z tego, co ja wiem, a wiem, ponieważ rozmawiałem o tym w zeszłym tygodniu z prezydentem Pawłem Gulewskim, mają te punkty dotychczasowe, po przejściu przez miasto, zostać wyremontowane i w tych miejscach mają nadal być prowadzone czytelnie, punkt biblioteczny, dające możliwość spotkań, ale prowadzone, co piękne, przez seniorów. To jest naprawdę bardzo fajny pomysł i nie jeden, nie dwa, a trzy punkty będą na Podgórzu dzięki temu”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała wprowadzenie do porządku obrad projektów uchwał:

- w sprawie przekazania skargi według właściwości – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 1/24,
- w sprawie rozpatrzenia skargi – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 2/24,
- w sprawie przekazania skargi według właściwości - projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 3/24.

Więcej wniosków nie zgłoszono.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do głosowania propozycji zmian do porządku obrad poprzez:

- wprowadzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Chełmińskiemu – projekt zarządu województwa – druk nr 17/24 jako kolejny po punkcie 22; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik zmianę przyjął;

- wprowadzenie projektu uchwały w sprawie przekazania skargi według właściwości – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 1/24, jako kolejny po punkcie 50; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik zmianę przyjął;

- wprowadzenie projektu uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 2/24, jako kolejny po punkcie 50; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik zmianę przyjął;

- wprowadzenie projektu uchwały w sprawie przekazania skargi według właściwości - projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 3/24, jako kolejny po punkcie 50; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik zmianę przyjął.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do głosowania wniosku o:

- wycofanie z porządku obrad punktu 28, tj. punktu dotyczącego rozpatrzenia i podjęcia uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru zmiany statutu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu – projekt zarządu województwa – druk nr 10/24; wynik głosowania: 12 głosów za, 14 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik wniosek odrzucił.

Porządek obrad po zmianie stanowi załącznik nr 4.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska**, kontynuując realizację porządku obrad, przystąpiła do punktu dotyczącego przyjęcia protokołu I sesji sejmiku. Uwag nie zgłoszono. Protokół sejmik przyjął.

Z kolei przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do realizacji kolejnego punktu porządku obrad, który przewidywał informację z pracy sejmiku województwa (zał. nr 5). Poinformowała, że pan Łukasz Krupa – Radny Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dniem 14 czerwca 2024 r. zrezygnował z mandatu zdobytego w wyborach 7 kwietnia 2024 r. Powodem rezygnacji jest ustawowy zakaz łączenia mandatu radnego z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego (powołanie na stanowisko Zastępcy Prezydenta Miasta Bydgoszczy). Stosowną rezygnację złożył do Komisarza Wyborczego w Bydgoszczy I 13 czerwca 2024 r.

Pytań ani uwag w tym punkcie nie zgłoszono. Sejmik informację rozpatrzył.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do realizacji kolejnego punktu porządku obrad, tj. informacji z pracy zarządu województwa (zał. nr 6).

Pytań ani uwag w tym punkcie nie zgłoszono. Sejmik informację rozpatrzył.

Kolejny punkt porządku obrad przewidywał rozpatrzenie Informacji o działalności Państwowej Inspekcji Pracy na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku (zał. nr 7). Radni otrzymali informację, która była następnie przedmiotem obrad Komisji Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa.

Zgodnie z ustaleniem konwentu przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała, aby radni zgłaszali pytania bądź uwagi bez przedstawiania informacji. Nikt nie zgłosił sprzeciwu.

Pytań ani uwag do informacji nie zgłoszono. Sejmik informację rozpatrzył.

Następny punkt porządku obrad dotyczył rozpatrzenia Informacji o sytuacji na rynku pracy w województwie kujawsko-pomorskim w 2023 roku oraz w pierwszych miesiącach 2024 roku (zał. nr 8). Radni otrzymali informację, która była następnie przedmiotem obrad Komisji Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa.

Zgodnie z ustaleniem konwentu przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała, aby radni zgłaszali pytania bądź uwagi bez przedstawiania informacji. Nikt nie zgłosił sprzeciwu.

Pytań ani uwag do informacji nie zgłoszono. Sejmik informację rozpatrzył.

Kolejny punkt porządku obrad przewidywał prezentację Oceny zasobów pomocy społecznej województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2023 (zał. nr 9). Radni otrzymali raport, który był następnie przedmiotem obrad Komisji Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa.

Zgodnie z ustaleniem konwentu przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała, aby radni zgłaszali pytania bądź uwagi bez przedstawiania raportu. Nikt nie zgłosił sprzeciwu

Pytań ani uwag do raportu nie zgłoszono. Sejmik raport rozpatrzył.

Następny punkt porządku obrad dotyczył rozpatrzenia Sprawozdania z realizacji rocznego i wieloletniego programu współpracy Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z organizacjami pozarządowymi za rok 2023 (zał. nr 10). Radni otrzymali sprawozdania, które były następnie przedmiotem obrad Komisji Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa. Sprawozdania zostały zaopiniowane pozytywnie.

Zgodnie z ustaleniem konwentu przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała, aby radni zgłaszali pytania bądź uwagi bez przedstawiania sprawozdania. Nikt nie zgłosił sprzeciwu.

Pytań ani uwag do sprawozdań nie zgłoszono. Sejmik sprawozdanie rozpatrzył.

Kolejny punkt porządku obrad przewidywał rozpatrzenie Sprawozdania z realizacji wojewódzkiego programu pn. „Program działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 r. – Równe szanse 2030+” za rok 2023 (zał. nr 11). Radni otrzymali sprawozdanie, które było następnie przedmiotem obrad Komisji Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa. Sprawozdanie zostało zaopiniowane pozytywnie.

Zgodnie z ustaleniem konwentu przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała, aby radni zgłaszali pytania bądź uwagi bez przedstawiania sprawozdania. Nikt nie zgłosił sprzeciwu.

Pytań ani uwag nie zgłoszono. Sejmik sprawozdanie rozpatrzył.

Późniejszy punkt porządku obrad przewidywał prezentację wyników Raportu o stanie realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia przyspieszenia 2030+ – Monitoring zmian stanu rozwoju województwa za rok 2022 – Raport wskaźnikowy (zał. nr 12). Komisja Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury zaopiniowała raport pozytywnie. Raport przedstawił dyrektor Departamentu Planowania Rozwoju i Innowacji Adam Stańczyk (prezentacja – zał. nr 13).

Pytań ani uwag do raportu nie zgłoszono. Sejmik raport rozpatrzył.

Następny punkt porządku obrad przewidywał rozpatrzenie Raportu o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 r. i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia wotum zaufania dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 47/24 (zał. nr 14).

W uzgodnieniu z konwentem przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska**, zaproponowała ustalenie następującego trybu prowadzenia obrad i dyskusji nad rozpatrywaniem raportu o stanie województwa:

- prawo radnego do jednej, nieograniczonej czasem wypowiedzi na temat raportu o stanie województwa; ewentualne zabranie głosu ad vocem przez radnego – do jednej minuty,
- czas wypowiedzi każdego z mieszkańców do 5 minut,
- prawo klubu radnych do wystąpienia podsumowującego debatę.

Uwag ani sprzeciwu nie zgłoszono. Sejmik procedurę ustalił.

Przystąpiono do rozpatrzenia Raportu o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku (zał. nr 15). Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** poinformowała, że raport pozytywnie zaopiniowała Komisja Rewizyjna (zał. nr 16) oraz Komisja Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury (zał. nr 17). Wstępnego przedstawienia założeń raportu – metodologicznych i prawnych reguł – dokonał dyrektor Departamentu Planowania Rozwoju i Innowacji **Adam Stańczyk**. Powiedział: „Szanowni państwo, tym razem chciałbym przedstawić podstawy teoretyczne: tryb i zakres raportu o stanie województwa, ale jednocześnie też w tej prezentacji chciałbym się odnieść do tego drugiego aspektu monitorowania strategii rozwoju województwa, czyli tych aspektów, które są zawarte w raporcie o stanie województwa kujawsko-pomorskiego. Zgodnie z planem wdrożeniowym dla strategii rozwoju województwa i praktyką przyjętą od początku funkcjonowania strategii województwa zawsze też sejmik jest informowany o stanie realizacji ustaleń strategii przy okazji raportu o stanie województwa. Jeśli chodzi o wprowadzenie teoretyczno-metodyczne

do tej zasadniczej części raportu, która zostanie przedstawiona przez pana marszałka, czyli informacje o dokumencie, trybie, metodzie jego sporządzania, to musimy pamiętać, że raport sporządzany jest na podstawie artykułu 34a ustawy o samorządzie województwa, ale również podstawą dla sporządzania jest uchwała sejmiku województwa, która została podjęta przy okazji tworzenia pierwszej edycji raportu. I wtedy w tej uchwale sejmiku został określony zakres i tryb pracy nad przygotowaniem raportu. To, co zawsze podkreślamy, gdyż niekiedy budzi to ciągle pewne nieporozumienie i niezrozumienie, tytuł raportu określony w ustawie jest całkowicie nieadekwatny do zakresu tego dokumentu, również określonego w ustawie, gdyż tytuł sugeruje, że opracowanie ma charakter analityczny i dotyczy stanu rozwoju województwa, podczas gdy to opracowanie odnosi się do pracy zarządu województwa w tym analizowanym roku. Tegoroczny raport stanowi szóstą edycję tego rodzaju opracowania, jednocześnie jest trzecim raportem, w którym jednocześnie zawarta jest informacja o zakresie realizacji ustaleń strategii przyspieszenia, gdyż dotyczy trzeciego pełnego roku obowiązywania strategii przyspieszenia. To, co też zawsze należy podkreślać, opracowaniem komplementarnym do raportu jest sprawozdanie z wykonania budżetu województwa kujawsko-pomorskiego i dla tych odbiorców, którzy chcą mieć pełny wgląd w działania, które były podejmowane w danym roku w województwie, niezbędne jest zapoznanie się z obydwoma tymi dokumentami. Zresztą, w raporcie o stanie województwa, zupełnie na samym końcu tego materiału, znajduje się taka tabela, która ułatwia przejrzanie i porównanie informacji zawartych w raporcie ze sprawozdaniem budżetowym. W stosunku do wcześniejszych raportów, konstrukcja dokumentu oraz przyjęty sposób charakterystyki poszczególnych zagadnień, nie uległy zmianie. Wiem też, że raport musi być przygotowany w taki sposób popularny, aby mógł być zrozumiały, mógł być łatwo dostępny dla odbiorców niespecjalistycznych, dla mieszkańców, właściwie dla wszystkich zainteresowanych rozwojem regionalnym. Dlatego też taka stała konwencja i stały niezbędny układ dokumentu, ułatwia chociażby porównywanie raportów z różnych lat. Pierwszą merytoryczną część raportu stanowi informacja na temat sytuacji społeczno-gospodarczej, taki kontekst, w którym prowadzona jest polityka rozwoju w danym roku. Potem znajduje się sekcja, która omawia stan realizacji najważniejszych dokumentów programowych. Potem znajduje się sekcja, która informuje o liczbie i charakterze uchwał podejmowanych przez zarząd. Potem znajduje się taka najobszerniejsza i najważniejsza merytorycznie część raportu, czyli szczegółowa informacja na temat działań prowadzonych przez zarząd województwa w tym analizowanym roku. Ta informacja jest zawsze przedstawiana w ujęciu celów głównych strategii przyspieszenia, taka metoda była przyjęta jeszcze przy poprzedniej strategii, wtedy przypominę było 8 takich celów i 8 głównych działów raportu. W strategii przyspieszenia mamy 5 głównych celów i one też systematyzują te przekazywane informacje. Tak jak wspominałem, raport o stanie województwa zawiera jednocześnie informacje o stanie

realizacji strategii, bo praktycznie wszystkie działania prowadzone przez zarząd albo w sposób bezpośredni albo pośredni realizują strategię rozwoju województwa, więc to jest zasadne, aby w jednym dokumencie taką informację przekazywać. W załączniku pierwszym jest szczegółowa informacja o wszystkich projektach kluczowych strategii rozwoju województwa. Każdy projekt ma taką fiszkę, która szczegółowo opisuje stan zaawansowania tego projektu. Jest tam też szczegółowa informacja, w załączniku drugim, o dokumentach programowych samorządu województwa. Przypomnę, cele główne strategii to: skuteczna edukacja; zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo; konkurencyjna gospodarka; dostępna przestrzeń i czyste środowisko; spójne i bezpieczne województwo. Cele od drugiego do piątego są stosunkowo pojemne tematycznie. Dlatego one zostały podzielone na podrozdziały. Te podrozdziały można wiązać z celami operacyjnymi, ale te podrozdziały to są też takie pewne naturalne dziedziny, które dotyczą tych obszarów i tutaj nie będę omawiał oczywiście wszystkich, ale spójrzmy tylko na cel drugi. Mamy politykę społeczną, mamy politykę senioralną, mamy promocję i ochronę zdrowia, działalność instytucji kultury, kształtowanie tożsamości i postaw patriotycznych oraz aktywność sportową. Wszystko to są dziedziny składające się na szeroko rozumiany rozwój społeczny, ale każda jest autonomiczną, odrębną dziedziną i dzięki takiemu przyjęciu, takiej konwencji w raporcie stosunkowo łatwo, jeśli ktoś jest zainteresowany tylko określoną dziedziną, dotrzeć do informacji na ten temat. Analogicznie konkurencyjna gospodarka, dostępna przestrzeń, czyste środowisko oraz spójne i bezpieczne województwo. Co jest bardzo ważne też dla prawidłowego zrozumienia zagadnień społecznych. Cel pierwszy, ten dotyczący rozwoju edukacji i cel drugi, dotyczący wszystkich tych spraw społecznych. One nie dotyczą spraw inwestycyjnych, infrastrukturalnych, gdyż infrastruktura dla rozwoju społecznego jest przedmiotem celu czwartego – dostępna przestrzeń i czyste środowisko. Dlatego w celu pierwszym oraz w celu drugim dowiemy się o różnego rodzaju projektach, o różnego rodzaju wydarzeniach, o różnego rodzaju konkursach, nagrodach, wskaźnikach, które miały miejsce w sferze społecznej, natomiast jeśli będziemy szukali informacji, jaka infrastruktura została zbudowana, jakie instytucje zostały przebudowane, przekształcone, tej informacji szukamy w celu czwartym. I teraz jakiego rodzaju informacje są zawarte w raporcie? Zawsze każda część merytoryczna rozpoczyna się od takiej ramki pokazującej kluczowe efekty działań. To jest takie kompendium z każdej dziedziny, najważniejsze informacje, takie niezwykle syntetyczne. Mamy też w każdej dziedzinie po prostu zwyczajnie szczegółowe opisy działalności. Taka szczegółowa charakterystyka działań, które były prowadzone. W każdej dziedzinie są też wymienione najważniejsze zorganizowane wydarzenia. To były zarówno konferencje, ale też na przykład wizyty delegacji zagranicznych czy udział samorządu w wydarzeniach międzynarodowych czy poza terenem województwa. Tu są też czasami wskazane wydarzenia o takim charakterze, czasami lokalnym, prospołecznym, edukacyjnym,

tak jak na przykład „Noc Sów we Wdeckim Parku Krajobrazowym”. Czyli nie mówimy tylko o spektakularnych wielkich wydarzeniach, ale też o takiej aktywności kierowanej czasami na poziomie zupełnie lokalnym. Raport przedstawia też w każdej dziedzinie w ramach celu czwartego najważniejsze dokonane inwestycje, czyli to jest ta przestrzeń dla rozwoju. W niektórych dziedzinach, tam gdzie jest to możliwe, gdzie to jest zasadne, pojawiają się też konkretne wskaźniki, wartości liczbowe. Tutaj jako przykład są wartości działań w ramach profilaktyki zdrowotnej, ale też na przykład sporo tego typu konkretnych informacji jest zawartych w tej części dotyczącej inwestycji drogowych, które są przecież bardzo wymierne i da się policzyć inwestycje, zmierzyć długość przebudowanych dróg. Tam gdzie to jest niezbędne dla pokazania kontekstu pracy, raport odnosi się także do wskaźników statystycznych. Mamy na przykład wskaźniki dotyczące sytuacji na rynku pracy. Mamy wskaźniki dotyczące mocy zainstalowanych odnawianych źródeł energii. To jest jedyna dziedzina w raporcie, która odnosi się do roku 2022, a nie 2023, ponieważ ona bazuje na danych statystycznych. Niemniej jednak ponieważ w strategii jest to zobowiązanie, że dążymy do tego, żeby w 2030 roku województwo produkowało tyle energii z OZE, która zastąpi całość energii używanej, to wydaje się taka informacja zawsze ważna. Poza tym, ta informacja też pokazuje duże zróżnicowania przestrzeni naszego województwa, jeśli chodzi o predyspozycję rozwoju OZE. W raporcie w każdej z dziedzin znajdziemy też informacje o nagrodach i wyróżnieniach przyznawanych samorządowi województwa. Jest ich co roku bardzo dużo i są to zarówno wyróżnienia dla samorządu jako samorządu, ale są też wyróżnienia dla poszczególnych instytucji. Są czasami wyróżnienia dla dyrektorów jednostek samorządu województwa. Są to czasami wyróżnienia czy nagrody bezpośrednio dla konkretnych członków zarządu. Czasami są to nagrody za jakieś inicjatywy, które były prowadzone czy projekty. Podstawowym źródłem danych dla tworzenia raportu są zawsze informacje i dane pozyskane z departamentów i jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego oraz analiza uchwał sejmiku i analiza uchwał zarządu. Uzupełniające, bardzo ważne znaczenie, ma zawsze sprawozdanie z wykonania budżetu, pomocniczo również informacje, które pochodzą ze stron internetowych, przede wszystkim z naszych serwisów, ale tam gdzie są potrzebne inne dane, to również z banku danych lokalnych. Szanowni państwo, jeśli mógłbym jeszcze kilka minut poświęcić informacji o realizacji ustalenia strategii w tych najważniejszych aspektach. Strategia przyjęta 21 grudnia 2020 roku, a więc rok 2023 to trzeci pełny rok obowiązywania strategii. W części wstępnej strategii znajdziemy informacje, które treści zawarte w tym dokumencie są ustaleniami, gdyż duża część strategii to jest część diagnostyczna, duża część strategii to są wyjaśnienia, uzasadnienia, komentarze i tylko niektóre zagadnienia mają charakter ustaleń, na które możemy się powołać, że jest to ustalenie strategii. Odnosząc się do tych najważniejszych ustaleń: projekty kluczowe – strategia zawiera 134 projekty kluczowe. To są imiennie

nazwane zadania, szczególnie istotne dla rozwoju województwa. Większość to są projekty, które mogą być samodzielnie realizowane przez samorząd województwa, bo mieszczą się w kompetencjach samorządu województwa, ale jest tam też około jednej czwartej wszystkich projektów, które należą do zadań administracji rządowej. Dlatego też musimy pamiętać, że tutaj wpływ samorządu województwa na realizację projektów może być różny, gdyż przy tych rządowych w zasadzie to polega tylko na lobbowaniu, monitorowaniu, czasami na pewnych propozycjach współpracy na rzecz realizacji, ale takiego bezpośredniego wpływu na realizację nie ma. I teraz jeśli spojrzymy na koniec grudnia ubiegłego roku, dzisiaj mamy połowę czerwca, czyli tutaj wszystkie te wartości, jeśli chodzi o zaawansowania, są na pewno już większe, ale na koniec grudnia ubiegłego roku nie rozpoczęto prac przy 23 projektach, z tych 134, w fazie przygotowawczej niecałe 40, w fazie początkowej niecałe 20, w fazie zaawansowanej 12, zakończono 13 tych projektów. 8 projektów ma charakter wielokomponentowy i po prostu nie sposób bezpośrednio ich ocenić, gdyż jeśli na przykład jest tam pakiet obwodnic, a stan przygotowania tych obwodnic jest bardzo różny, to tutaj jakakolwiek ocena nie do końca byłaby miarodajna. W przypadku 19 projektów wykazujemy, że nie były one realizowane. To są projekty, w przypadku których podjęto działania na rzecz realizacji, przeprowadzono pewne prace przygotowawcze, po czym okazało się, że brak jest możliwości ich finansowania. To są w dużym stopniu projekty, które kiedy tworzono strategię, zakładano, że będą realizowane z nowego programu operacyjnego, natomiast przypomnę, że program operacyjny został przyjęty ponad rok, czy negocjowany, ta faza kluczowa, była rok po przyjęciu strategii i zwyczajnie na etapie tworzenia strategii zakładano, według wcześniej posiadanej wiedzy, że one będą mogły być finansowane. Więc te 19 projektów, to są projekty, dla których szuka się możliwości finansowania, ale też nie można powiedzieć, że dotąd nie podjęto działań. Drugi rodzaj ustaleń, realizacja dokumentów programowych, 26 dokumentów programowych, bo łącznie samorząd województwa realizuje około 50 dokumentów programowych. Ta liczba jest czasami zmienna w ciągu roku, niektóre kończą swoją ważność, niektóre są przyjmowane w trakcie roku. 26 to są dokumenty, które są uznawane za szczególnie ważne, te wskazane w strategii rozwoju województwa. Kolorem zielonym oznaczono te, które zostały już przyjęte i są realizowane. Kolorem żółtym, które są na różnym etapie przygotowania, niektóre są zresztą już na finalnym etapie i lada moment one tu zmienią ten swój status na zielony. Tylko 2 dokumenty dotąd, przy których pracę jeszcze się nie rozpoczęły: Polityka senioralna i Regionalna polityka klastrowa. Ta polityka klastrowa między innymi dlatego, gdyż tu również okazało się, że jest problem z możliwością finansowania tego dokumentu, więc opracowanie mogło być trochę odroczone. Ważnym ustaleniem strategii są także obszary strategiczne interwencji. Tutaj na poziomie regionalnym wyróżniamy miejskie obszary funkcjonalne naszych pięciu miast prezydenckich oraz OSI gmin, wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą. Wobec tych obszarów

polityka samorządu województwa, polityka zarządu województwa jest prowadzona na podstawie dokumentu Polityka terytorialna, na który przeznaczono około jednej czwartej środków nowego programu regionalnego. To, co trzeba podkreślić, bo jest to bezprecedensowe w skali kraju, bardzo duże bezpośrednie wsparcie zarządu województwa dla partnerstw terytorialnych w zakresie sporządzania tych strategii terytorialnych. Bardzo duża merytoryczna pomoc polegająca na wręcz przygotowaniu znacznych części tych strategii, co zapewnia bardzo dużą porównywalność, bardzo wysoką jakość tych dokumentów. Nie wspominając już o bardzo dużych oszczędnościach dla tych partnerstw, bo gdyby te dokumenty miały być zlecone komercyjnie, to są to po prostu zwyczajnie drogie dokumenty. A wiemy też, że jest bardzo często problem z jakością takich dokumentów zlecanych. Przypomnę też, bo to miało miejsce w jeszcze wcześniejszym roku, że także kiedy były przygotowywane lokalne strategie rozwoju to zarząd województwa zadbał o to, aby służby odpowiedzialne za planowanie, przygotowały kompletny zestaw danych statystycznych, które też były przydatne dla tych strategii i to też miało wymiar jakościowy i oszczędność finansową. W ubiegłym roku został przyjęty plan zrównoważonego rozwoju transportu publicznego i on realizuje to OSI związane z peryferyjnością transportową. Natomiast ciągle w fazie prac znajduje się dokument dotyczący niedoboru wody dla rolnictwa, dlatego tutaj to jest jedyne pole oznaczone tym kolorem żółtym. Pozostałe jak gdyby to jest już w realizacji. Do zadań zarządu województwa należy także opiniowanie projektów strategii gminnych. Ten obowiązek pojawił się na przełomie roku 2020/21. W 2021 zaczęły służyć pierwsze strategie. Strategie zostały przygotowane już przez 60 gmin, te projekty, wydano 105 opinii, w tym w 2023 roku 24 opinie do 17 projektów. Niestety bardzo dużym problemem jest niska jakość tych strategii. W 2021 roku zarząd zadbał o przygotowanie wytycznych dotyczących zachowania spójności projektów strategii z polityką województwa, aby zwyczajnie ułatwić sporządzanie dobrych i zgodnych ze strategią wojewódzką dokumentów. Niestety tutaj zbyt duże zaufanie do firm konsultingowych powoduje, że ta jakość tych dokumentów gminnych jest niestety słaba i to też oceniamy jako problem, bo kształtowanie rozwoju na poziomie lokalnym przekłada się też potem na możliwości i na potencjał rozwoju województwa. Wiemy z perspektywy samorządowej województwa, jak ważna jest strategia rozwoju, przecież na poziomie gminnym ona jest tak samo ważna jak dla samorządu województwa. Więc ta słaba jakość tych strategii gminnych na pewno nie ułatwia prowadzenia dobrej polityki. Bardzo uprzejmie dziękuję za uwagę”.

Podsumowując wypowiedź dyrektora Adama Stańczyka przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Odnoszę wrażenie, że pewnie będą powstawały doktoraty albo habilitacje na podstawie raportu, ponieważ jest to dość skomplikowany pod względem metodologicznym dokument”.

Z kolei pełen raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku zaprezentował marszałek **Piotr Calbecki**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie radni. Dziękuję za tak istotną rekomendację i właściwie podstawy do prowadzenia badań naukowych dla moich współpracowników, szczególnie dla dyrektora Adama Stańczyka, który biegle włada językiem planistycznym, ale też nie tylko w naszej, ale też innych strategiach, potrafi wskazać na plusy i minusy. Ale to wszystko bynajmniej nie po to, by pisać prace doktorskie czy habilitacyjne, lecz po to, by dokumenty strategiczne w naszym regionie nabrały spójności w tych obszarach, w których powinny być spójne. Przecież każda gmina, każdy samorząd, powiat, ma swoją niezależność i autonomię. Za to rolą samorządu województwa jest koordynacja procesów rozwojowych na obszarze całego regionu. Bez współpracy z powiatami, gminami, które mają własne kompetencje, poprzez które można lub nie można cokolwiek zrobić, musimy te dokumenty uwspólniać. Stąd bardzo nam zależy, ale ten aspekt współpracy terytorialnej wybrzmiał na wstępie też mojego wystąpienia jako najważniejszy, który towarzyszył nam przez cały ubiegły rok, gdyż sprawozdanie dotyczy ubiegłego roku. Chociaż jak wiemy to programowanie, te plany, korekty, analizy, przygotowanie nowych, właściwie jest już chlebem powszednim Urzędu Marszałkowskiego i pracy zarządu województwa. Rzeczywiście, to był bardzo ciekawy rok, 2023, obfitujący w niezwykle wiele wydarzeń, które tworzyły niejako tło do funkcjonowania i trzeba o tym wspomnieć. Ten raport, który państwo otrzymali, on jest rzeczywiście syntezą, ale proszę mi wierzyć – i tak selektywnie dane, które tutaj zamieściliśmy zostały nie tyle okrojone, ile zsyntetyzowane, dlatego że nie można byłoby w żadnej formie, a już na pewno nie papierowej, wszystkich tych szczegółowych danych zamieścić, a nawet jeśli, to byłyby one po prostu nieczytelne. To, co mówił pan dyrektor, staramy się wypełnić misję ustawodawcy i dbać o to, aby te raporty były dostępne i zrozumiałe, nie tylko dla tu obecnych, radnych, którzy na co dzień zajmują się tą problematyką i współrealizują strategię województwa, ale również dla każdego mieszkańca naszego regionu. To jest rok, gdzie uruchamialiśmy projekty nowej perspektywy finansowej. Nie zakończyliśmy poprzedniej – to jest drugi aspekt ubiegłego roku, czyli definitywnie żegnaliśmy się z poprzednią perspektywą 2014-2020 i równocześnie uruchomiliśmy pierwsze konkursy na perspektywę 2021-2027. Znowu mamy opóźnienie, nie z naszej winy, gdyż rzeczywiście jesteśmy w roku 2023, a mówimy o perspektywie 2021-2027. Siłą rzeczy wiemy, jak niewiele zostało nam czasu do dokończenia tej perspektywy, szczególnie, że zasada n+3 już nie będzie obowiązywać, tylko n+2, więc rozliczyć tę nową perspektywę będziemy musieli do końca 2029 roku, więc zostało na pewno niewiele czasu, aby rzeczywiście tak się stało. Przygotowanie nowego programu operacyjnego trwało kilka lat wcześniej, 2-3, a nawet 4, za to uruchomienie programu jest naprawdę bardzo skomplikowane, bo nie zależy tylko od nas, ale i od instytucji rządowych, samej Komisji Europejskiej, wszystkich dokumentów wykonawczych, wdrożeniowych, więc

cała ta warstwa zarządzania środkami unijnymi, której na co dzień państwo po prostu nie widzą, jest takim treningiem teoretycznym, ale musimy go przebrnąć począwszy od zasad tworzenia struktur wdrożeniowych od nowa. To nie jest tak, że my powielamy poprzednią perspektywę, kopiuj – wklej, i wdrażamy nową, ale działa to na zasadzie tworzenia od nowa wszystkich zrębów instytucjonalnych. Musieliśmy ten proces przejść, włącznie z certyfikacją i powołaniem komitetów, a kończąc na, wydawałoby się jakichś banalnych rzeczach, typu oprogramowanie komputerowe, co jest nie bez znaczenia, szczególnie, kiedy nową perspektywę wdrażamy już bez papieru, czyli w oparciu o dokumenty elektroniczne. To jest rok gorącej dyskusji na tej sali i nie tylko, co dalej z naszą uchwałą antysmogową. To dokument, który my stanowimy, a jego realizacja zupełnie nie zależy od nas. Dyskutowaliśmy o zwiększeniu naszego potencjału, jeśli chodzi o odnawialne źródła energii. Byliśmy w centrum uwagi ze względu na Rok Kopernikański, ale też naszą aktywność w Komitecie Regionów – tutaj szczególnie pan radny Jacek Gajewski i moja skromna osoba, ale też i poprzednio radny – pan Adam Banaszak, sprawiliśmy, że zawitała do nas Komisja Zasobów Naturalnych. Wówczas w Toruniu, w dniach 1-2 czerwca, odbyła się wielka debata na temat bezpieczeństwa żywnościowego w kontekście wojny w Ukrainie, a i ta z kolei, kładła się cieniem na wszystkie nasze decyzje. Wiemy, że nie tylko pomagamy, nie tylko wspieramy, co jest oczywiście szlachetne i bardzo nobilitujące, ale decyzje podejmowane w kontekście przyszłości, nie zawsze mogą, czy nawet nie powinny, być wolne od tego aspektu wojny, która stała się plagą i tragedią nie tylko dla Ukrainy, ale plagą w planowaniu przyszłości, stabilności Europy i świata, w tym naszego województwa. Na szczęście nie mieliśmy już problemu z covidem. A 15 października odbyły się wybory parlamentarne. Szanowni państwo, tak jak pan dyrektor przedstawił, ten raport ma swoją logikę, ułożony jest chronologicznie według tego, jak jest skonstruowana nasza strategia. Dlatego zaczynamy od naszych programów społecznych, w ramach których mamy chociażby taki cel, jaki sobie przyjęliśmy w naszej strategii, czyli skuteczna edukacja. Bardzo dużo się działo w tym obszarze – 1,5 tys. stypendiów. Ktoś powie: to już jest standard. Nie. To nie jest tylko standard powielony z poprzednich lat, bo nagle się dowiedzieliśmy, iż najwybitniejsi nasi uczniowie, z liceum i szkół średnich zawodowych, techników i podstawówek, którzy mieszkają w Bydgoszczy i w Toruniu, nie będą mogli korzystać ze środków unijnych, więc dzięki decyzji sejmiku udało się uzupełnić tę lukę i stypendia te finansujemy dwutorowo: ze środków unijnych, z tzw. Projektów wykluczeniowych, i własnych, które finansują stypendia dla naszych najlepszych uczniów w dużych miastach. W ten sposób dla zwykłego odbiorcy nie ma różnicy, z jakich środków otrzymuje to stypendium. Chcieliśmy jednak, żeby nie tylko z tzw. obszarów zagrożonych wykluczeniem, ale z całego województwa, w równym zakresie, na równym poziomie, wszyscy uczniowie mogli być finansowani. Dlatego temu poświęcam tyle uwagi, ponieważ to jest działanie niestandardowe. Dzięki naszej współpracy, i sejmikowi,

udało nam się wypracować metodologię, wcale nie taką prostą, aby ostatecznie można było kontynuować ten piękny skądinąd program finansujący stypendia dla najlepszych w trzech obszarach: humaniści, prymusi – nauki ścisłe oraz dla szkół zawodowych. Szanowni państwo, bardzo ciekawie, z perspektywy ubiegłego roku, prezentowała się kwestia kompetencji kluczowych. To taki program, który obok stypendiów, może nie jest dostrzegany, bo nie są to spektakularne stypendia, które wręczamy w świetle fleszy, kamer, ale to są środki, które trafiają do szkół, najczęściej do tych, gdzie mamy pewne deficyty i trzeba uzupełnić je poprzez finansowanie tych deficytów – dodatkowych zajęć chociażby w zakresie języków, ale nie tylko, bo również nauk ścisłych. W różnych obszarach wspieraliśmy, uzupełnialiśmy, wzmacnialiśmy kompetencje kluczowe, ale też dodam – nie tylko dla tych deficytowych obszarów, gdzie uczniowie nie do końca mogą się odnaleźć, ale również dla tych wybitnych, organizowane były dodatkowe zajęcia wysokospecjalistyczne, które wzmacniały tych uczniów. Reasumując, przeszło 10 tys. osób wzięło udział w tych zajęciach. Można by o tym dłużej mówić. Dwujęzyczne przedszkola – to pewne novum, które zainicjowaliśmy wcześniej i rozwinęło skrzydła w zeszłym roku. Plan jest taki, aby do 2029 roku takim wsparciem objąć 6 tys. dzieci ze 100 przedszkoli i oczywiście poprzez wysoko wykwalifikowaną kadrę, gdyż przedszkola dwujęzyczne prowadzone są przez nauczycieli, którzy władają dwoma językami i w ten sposób mogą prowadzić te zajęcia jako niezwykle ważne. W tym wieku dziecko uczy się najszybciej i najłatwiej przyswaja język obcy. Ważne, żeby ten program jeszcze bardziej rozbudować, rozwinąć. Sądzę, że te kompetencje w przyszłości pozwolą na uchwalenie procesów rozwojowych naszego województwa, gdyż coś nam po tym, gdy dziś dużym wysiłkiem zdobywamy to, co zdobywamy, a przyszłość jest w widocznych na zdjęciu maluchach, gdyż to oni po nas będą zarządzać województwem i płacić nam emerytury i renty. To nie czas na przechwałki, ale czasem warto powiedzieć coś miłego o tym, co robimy. To nie jest w żaden sposób laurka tylko dla marszałka czy zarządu, ale dla nas wszystkich. Innowacyjny Samorząd 2023 – po raz kolejny zdobyliśmy tę prestiżową nagrodę jako lider w całej Polsce, za szkołę internetową dla Ukraińców, którą dostosowaliśmy, ale i w różnych innych dziedzinach: samorządowy lider edukacji, a nawet mi się dostała nagroda – mecenas wiedzy, na pewno nie za wiedzę, ale za mecenasa tak, gdyż rzeczywiście jest to zadanie marszałka, które realizujemy wspólnie i bardzo jestem dumny, że takie prestiżowe wyróżnienie otrzymałem, chociaż, tak jak powiedziałem, jest ono dla nas wszystkich. Te inicjatywy są tutaj wyszczególnione, za co otrzymaliśmy te wyróżnienia. Szanowni państwo, my też co roku wręczamy wyróżnienia, to jest piękna uroczystość. Wybieramy jedną osobę, która utożsamia dorobek i wysiłek, piękną kartę historii wielu nauczycieli, którzy nigdy nie zostaną liderami, ale utożsamiają się z tym tytułem. Ten korpus jest ogromny i ci pedagodzy, nauczyciele, naprawdę zasługują na to, aby mieć takiego lidera i przez to promować środowisko, bo taka jest rola lidera edukacji. To jest rzecz, która się

pojawiła bardzo konkretnie w zeszłym roku na deskach projektowych – Kujawsko-Pomorskie Centrum Edukacji i Innowacji przystąpiło bardzo mocno do realizacji pierwszego projektu w Grudziądzu, tak on wygląda dziś na obrazku, a już niedługo w rzeczywistości, ponieważ podpisaliśmy umowę z wykonawcą na budowę tego cennego obiektu, który wpisuje się w naszą innowacyjną edukację. Przypomnę, nie tylko Grudziądz, ale i Inowrocław i Włocławek zostaną uzupełnione w tego typu obiekty, zaś dwa inne obiekty – Toruń i Bydgoszcz prowadzone są przez miasta. Ciekawe projekty w naszym obszarze infrastrukturalnym – Kujawsko-Pomorski Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzących i Niewidomych w Bydgoszczy otrzymał zupełnie nowy budynek szkolny. Przypomnę – 6 innych pracowni Centrum Kształcenia Zawodowego w Bydgoszczy oraz otwarcie nowego budynku – 10 pracowni w „Maczku” – to są nasze jednostki. Wreszcie porządkujemy ten teren. Praktycznie ze zgliszczy powstaje przepiękny, w ładnym miejscu, bardzo praktyczny ośrodek kształcenia zawodowego. Finansowaliśmy nowy budynek w kampusie politechniki. Politechnika jest dość wymagającym partnerem, ponieważ już dość dużo pieniędzy od nas otrzymała i wciąż otrzymuje. Teraz, jak państwo wiedzą, śledzą budżet, również na dokończenie dużego projektu budowy całego kampusu sportowego, ale jakże nie współuczestniczyć w tworzeniu tego niezwykle ważnego dla rozwoju naszej nauki, wyższego kształcenia zawodowego, szczególnie w różnych obszarach technologicznych, projektu. Przechodząc do kwestii bardziej społecznych, mamy tu dużo do powiedzenia, jako że Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu, nasz ROPS, małymi krokami, a właściwie na przestrzeni kilku lat wielkim jednym skokiem przekształcił się w centrum koordynacji innowacyjnej polityki społecznej w regionie. Trzy edycje projektu „Rodzina w Centrum”, teraz już kolejna edycja, „Trampolina” i wiele innych rzeczy, które tam realizujemy. ROPS jest takim miejscem, gdzie spotykają się szefowie najprzeróżniejszych instytucji publicznych, niepublicznych, najczęściej publicznych, takie jak gminne ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie po to, aby wypracowywać nowe metody wsparcia. I rzeczywiście centra usług społecznych, których jak na razie po konkursie, finansowanych z nowej perspektywy, powstaje 23 i nigdy by nie powstały w naszym województwie – ustawa o tym byłaby martwa, tak jak w innych regionach, gdyby nie rola naszego ROPS-u. Skoordynowaliśmy te działania, wiemy co finansować, jak finansować, i przede wszystkim na czym polegać ma nowa funkcja tych centrów, które powoli będą wypierać stare gminne ośrodki pomocy społecznej czy centra pomocy rodzinie. Tak krótko mówiąc, ta nowa rola, misja CUS-ów ma polegać na tym, że od instytucji, gdzie czekamy na petenta, przechodzimy do instytucji, która wychodzi i szuka osoby potrzebującej na terenie gminy. Organizuje tę pomoc skutecznie, w zależności od tego, jaki ona ma mieć charakter. To jest rewolucja. Nie jest to jakieś miejsce pomocy doraźnej. Takiej pomocy, gdzie trzeba rzeczywiście interweniować, ale jest to stały monitoring w gminie i nad tym, co się dzieje

i zagładanie do takich miejsc, do których urzędnik wcześniej nie przychodził, gdyż nie miał sygnałów, że coś się złego dzieje, a nawet jak miał, to nie miał takiego obowiązku. Dziś to się zmienia, mam nadzieję, że na trwałe. Muszę o tym dużo powiedzieć, bo to jest rewolucja na skalę kraju, i ta ustawa o centrach usług społecznych jest realizowana w naszym województwie dzięki naszej inicjatywie. Projekty ROPS-u mają różny charakter, często promocyjny, często pilotażowy, ale również edukacyjny, szkoleniowy, masa różnych spotkań. Wytworzyliśmy pewną nową kulturę pracy w regionie wszystkich społeczników, do tego stopnia, po raz pierwszy, z czego bardzo się cieszę, wręczyliśmy poza Stalowymi Aniołami, Rodzynkami z pozarządówki, również nagrody naszym społecznikom, pracownikom społecznym, którzy często w anonimowy sposób wykonują ofiarnie swoją misję. Postanowiliśmy ich wszystkich zaprosić do naszego urzędu, gdzie po raz pierwszy wręczyliśmy nagrody, specjalne wyróżnienia, a wszyscy wyróżnieni pojechali dzięki temu do Wenecji i tam mogli uczestniczyć w naszym projekcie, gdyż wyjazd realizowany był w ramach współpracy międzynarodowej, do naszego partnerskiego regionu Veneto. Teleopieka, polityka senioralna, to jest poważne zobowiązanie i wyzwanie, z którym się mierzymy, myślę nie najgorzej. Kontynuowaliśmy oczywiście wsparcie dla Ukrainy, dla Ukraińców i Ukrainy. Oni naprawdę czują się u nas jak w domu. Kto z nas nie zna tych spotkań z osobami z niepełnoprównościami, które przyjeżdżają na święta Wielkiej Nocy i Bożego Narodzenia. Co roku organizujemy tu wspaniałe wystawy, ale jest to jedynie efekt. Tak naprawdę codzienność to 22 mln zł, które przeznaczamy z PFRON-u. Jako województwo mamy do dyspozycji te pieniądze na działalność i prowadzenie ośrodków. To są naprawdę rzeczy wspaniałe. Prognoza, jeśli chodzi o trendy demograficzne, jest nieubłagalna, dlatego wspólnie utworzyliśmy około 40 domów dziennego pobytu dla seniorów, a od tego roku – jesteśmy już po konkursie – powstaje ich przeszło 100, z których 40 prowadzi nasza spółka, we współpracy z gminami, powiatami i innymi instytucjami, Regionalny Ośrodek Edukacji Ekologicznej, tzw. „Przysiek”, jest organizatorem dla blisko 40 domów dziennego pobytu. Mają doświadczenie, ale też odwagę, gdyż często gminy nie wiedzą, „z czym się to je” i boją się powoływać takie placówki. My przebijamy się przez ten szklany sufit braku możliwości, nieumiejętności i trochę lęku, pokazujemy, że można i jak to się robi. Dzięki temu mamy już przeszło 100 takich domów w całym województwie. Dodam, że jest to ostatnia taka perspektywa finansująca tego typu działania. Mówię tu o środkach unijnych. Naszym wspólnym działaniem, poprzez współpracę z gminami, jest to, aby przekonać włodarzy gmin do tego, aby już niestety na własny „garnuszek” wzięły odpowiedzialność za prowadzenie, kontynuację tych domów. To, tak jak z przedszkolami. Kiedyś pomagaliśmy im zaistnieć, finansowaliśmy ich działalność, a i nadal jest jeszcze tzw. Maluch Plus i różne inne programy wspierające, ale to się wszystko skończy. Za kilka lat takich programów już nie będzie. Dlatego naszą rolą jest dziś promocja, edukacja i takie

przyzwyczajenie społeczeństwa naszego województwa, aby nikomu potem do głowy nie przyszło zamknięcie tych domów dziennego pobytu dla seniorów czy klubów seniorów, gdyż byłaby to tragedia. Wyobraźmy sobie, że istniejące, działające przedszkola dzisiaj zamykamy, ale zmieniają się priorytety i tu też musimy nauczyć się takiego właśnie podejścia do seniorów. Zresztą, nie tylko w tym obszarze, ale i w wielu innych. Polityka senioralna będzie się przewijać czy to w zdrowiu czy w wielu innych sytuacjach. 4,5 tys. seniorów nosi bransoletki życia i czują się dzięki temu bezpieczniejsi. Masa projektów, najprzeróżniejszych, w których, chociażby poprzez jakąś aktywność fizyczną, ale nie tylko, profilaktyczną, prowadzimy całą politykę senioralną. Zdrowie. Już może krótko, ale o tym nie często się wspomina, a warto, że dzięki środkom unijnym jesteśmy inicjatorami i finansujemy wiele działań profilaktycznych, takich jak pneumokoki, wykrywanie tętniaka aorty brzusznej, ćwiczenia dla seniorów. Ktoś powie: w regionie mamy 350 tys. osób powyżej 65 roku życia, co przy tym oznacza liczba 1500 czy 800? Wszystko ma znaczenie, dlatego że te nawyki profilaktyczne, które my staramy się zaszczepić, przekładają się potem na funkcjonowanie POZ-etów, specjalistyki medycznej. Ważne, żeby dać przykład, że jest to potrzebne, gdyż iluś osobom, dzięki tym badaniom, rzeczywiście uratowaliśmy życie. Inaczej nigdy by nie trafili do placówki, żeby zbadać, czy mają tętniaka aorty, a tak, dzięki temu kilka czy kilkanaście osób udało się uratować. Taka informacja rozchodzi się i mam nadzieję, że profilaktyka stanie się podstawową metodą ochrony zdrowia, a nie jak teraz, kiedy skutki braku profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia my musimy ponosić w postaci inwestowania ogromnych milionów w szpitale. Często, nawet jeśli są najlepiej wyposażone w ludzi, w sprzęt, już nie mają szansy pomóc skutecznie, jeśli chodzi o obszary długoterminowych chorób. Na sali są fachowcy, lekarze, którzy wiedzą, że cukrzyca, zaniedbania onkologiczne, brak profilaktyki właściwie w każdej dziedzinie skutkuje tym, że potem leczenie jest, i droższe, i często nieskuteczne. Dlatego to też jest nasz kierunek. Dobrze, że ten dział nazywa się promocja i ochrona zdrowia, a nie na przykład szpitalnictwo czy rozwój infrastruktury szpitalnej. Tutaj jest całe kompleksowe działanie. Oczywiście musi być ono zbieżne z tym, co jest finansowane, jest możliwe do finansowania i jak jest finansowane z Narodowego Funduszu Zdrowia czy innych projektów centralnych. Przechodząc płynnie do infrastruktury warto wspomnieć, że oprócz wielu zadań profilaktycznych, promocyjnych, zrealizowaliśmy również działania inwestycyjne, tzw. EBI 2 i kontynuacja. Szpital we Włocławku – wreszcie udało się przełamać złą passę i zakończyć pierwszy etap rozbudowy szpitala, na razie w stanie surowym. W tej chwili trwa, co państwo wiedzą, wybór wykonawcy na dokończenie tego ogromnego przedsięwzięcia. Niestety przedłuża się ten wybór. Postępowanie przetargowe jest bardzo skomplikowane, pytania są wysoko merytoryczne, więc udzielenie odpowiedzi na przeszło 1,5 tysiąca pytań trochę trwa. Szpital Obserwacyjno-Zakaźny w Bydgoszczy, onkologia, nowe urządzenia, aparat

ultrasonograficzny, nowa pracownia, dwa nowe urządzenia w centrum rezonansowym w Toruniu na Bielanych, nowy budynek Całodobowego Młodzieżowego Oddziału Leczenia w WOTUIW-ie, nowe wyposażenie w szpitalu dziecięcym. Państwo wiedzą, rozpoczęliśmy projektowanie kolejnego etapu rozbudowy szpitala dziecięcego w Bydgoszczy. W tej chwili trwa już jego realizacja. O medycynie można by mówić długo. Przygotowujemy się od strony dokumentacyjnej do wielu projektów. Nie dziś o tym mowa, ale w zeszłym roku, poza inwestycjami, które widać, przygotowaliśmy bardzo wiele nowych inwestycji i nowych projektów, jako że przygotowujemy się do perspektywy budżetu unijnego, ale też dokończenia wielu inwestycji. Kultura – to jest trudny do opisanie obszar, bowiem nie ma dnia w ciągu roku, w którym byśmy jako samorząd województwa nie uczestniczyli, i to nie w jednym, ale w kilku czy w kilkudziesięciu wydarzeniach. Owszem, ktoś powie, że nas powinny interesować tylko te, które my organizujemy. Tych też jest bardzo dużo, ale proszę zwrócić uwagę, jak wiele dzieje się w domach kultury, gminnych, powiatowych, w najprzeróżniejszych stowarzyszeniach, fundacjach, które wspieramy. Organizują najprzeróżniejsze rzeczy, nie tylko te sztandarowe, nasze, regionalne, ale również dla całego województwa. Wszędzie obecny niezawodny marszałek Zbigniew Ostrowski, zbiera laury, wręcza różne rzeczy. Przeżyliśmy piękny jubileusz 100-lecia Książnicy Kopernikańskiej, to były bardzo godne obchody, szczególnie, że triumfalnie zamknęliśmy rozdział pt. Manuskrypt Korwina – taki zwycięski rodzynek na torcie, ale ważny. Proszę zwrócić także uwagę na 120-lecie Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bydgoszczy, 70-lecie Filharmonii, 150-lecie fajansu włocławskiego – byliśmy bardzo mocno zaangażowani i 100-lecie urodzin Andrzeja Szwalbego. To tylko niektóre wydarzenia, jubileuszowe. A ileż festiwali, najprzeróżniejszych imprez, które gromadziły setki tysięcy ludzi, włącznie z naszym świętem, które stało się wielkim wydarzeniem kulturalnym, gdyż poprzez wielkie koncerty, które już teraz organizujemy na osiedlach dużych miast, takich jak Toruń, Bydgoszcz czy Grudziądz, Włocławek, Inowrocław, jednym wydarzeniem kulturalnym, które rozślawia nasze województwo i buduje jego tożsamość, docieramy do dziesiątek tysięcy osób. Warto wspomnieć o zakończonym etapie przygotowań do rozbudowy w Biskupinie. Jeśli chodzi o tworzenie, to był to rok bardzo ważny, bo zakończyliśmy postępowania projektowe dla Muzeum Ziemiaństwa w Nawrze, więc pod względem kultury tutaj mamy się całkiem nieźle. U uruchomiliśmy czwarty krąg Opery Nova, zakończyliśmy prace projektowe dla filharmonii. To gigantyczne przedsięwzięcia, ten pierwszy 200 mln zł, drugi 450 mln zł. Kto w historii tego województwa wcześniej realizował tego typu inwestycje z takim rozmachem w kulturze? Ośmielam się powiedzieć, że nie było takich. Nawet Andrzej Szwalbe, który realizował swoje marzenia, bo filharmonia czy opera czy akademie muzyczne, one były przecież właściwie adaptacjami, poza budynkiem filharmonii, ale wtedy budowanym jako centrum kongresowe KC PZPR, a potem jako sala dla filharmoników, a to też była adaptacja na tę funkcję. Mamy

więc swoje zasługi i mam nadzieję, że historia o tym będzie pamiętać. Dodatkowe wsparcie kultury to ogromna ilość nagród, wsparcia promocyjnego, które jest na granicy promocji i kultury. Finansujemy często tego typu wydarzenia ze środków promocyjnych, ale też, co ważne, wspieramy się bardzo mocno środkami unijnymi. Wytworzyliśmy swego rodzaju mechanizm, który może być wykorzystany dla finansowania tej najbardziej na dole aktywności kulturalnej, która jest bezcenna, gdyż tak naprawdę to ona dodaje nam kolorytu. Grossówna, nasza chluba – sala wenecka w Pałacu Dąbskich, ufundowana z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika, Książnica Kopernikańska w Toruniu, tzw. Młyn Wiedzy – nowy zupełnie obiekt, nowe możliwości dla trzech instytucji kultury, które oddaliśmy w zeszłym roku do użytku. Zabytki, nie muszę tutaj nikomu mówić, 90 mln zł. Żaden wojewódzki konserwator zabytków w Polsce nie ma takiej kwoty do dyspozycji, o tym się mówi, o tym się pisze i często nam zazdroszczą. Wydarzenia, tożsamość patriotyczna, jesteśmy z tego dumni. Przed chwilą z panią przewodniczącą i niektórymi radnymi, dziękuję za tę obecność, otwieraliśmy wystawę z okazji rocznicy śmierci gen. Zbigniewa Nowka. To jest jeden z przykładów tego, że my dbamy o historię. Staramy się budować patriotyzm na zdrowych zasadach i dostrzegamy nie tylko w historii, ale i w życiu obecnym ważnych, cennych ludzi, którzy wiemy, że mają wpływ na nasze losy, mieli wpływ na nasz los i chcemy w ten sposób przekazać tę wiedzę następnym pokoleniom, bo my musimy ten przykład dać, to jest nasz obowiązek przed historią i przed przyszłością.

Piękny zwyczaj, za który dziękuję tutaj radnym – stulatkom. To jest coś wzruszającego, móc się z nimi spotkać w naszym województwie. Zaczęliśmy od stulatków na setną rocznicę odzyskania niepodległości. Taki był pomysł, aby medal marszałka wręczać rówieśnikom niepodległej. Kontynuujemy ten projekt i jest on bardzo wzruszający. 150 medali wręciliśmy tylko w zeszłym roku. Piękna uroczystość z Ireną Santor, piękny benefis i mądre rzeczy, które usłyszeliśmy od naszej honorowej obywatelki. Mówiliśmy już o Mikołaju Koperniku, cudowny, wspaniały recital, koncert Rafała Blechacza z okazji 550. rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika. Było to wydarzenie artystyczne najwyższej rangi, ale dostępne dla wszystkich, którzy chcieli i mogli w tym wydarzeniu uczestniczyć.

Sport, który jest dla nas niezwykle ważny. Kontynuowaliśmy naukę pływania to 5 tys. dzieci, lekkoatletyka, Narodowy Program Rozwoju Kolarstwa. Ustanowiliśmy nową kategorię – Kujawsko-Pomorskie Team, w ramach którego wspieramy te sztandarowe kluby, które dzięki tym środkom zatrzymują fantastycznych młodych ludzi, których przygotowujemy w okresie, w którym się tutaj uczą, trenują. Dotychczas, kiedy osiągalni wiek, w którym mogli przejść na poziom profesjonalny, oni od nas odchodzili. Dzięki temu projektowi, mam nadzieję, uda nam się zatrzymać zdolnych, młodych ludzi w naszym regionie, po to, by tworzyli ten Kujawsko-Pomorski Team, drużynę mistrzów, rozslawiającą nas na arenach międzynarodowych. Zbliży się wielkimi krokami ten dzień, kiedy będziemy otwierać

mistrzostwa świata w 2026 roku. Rok 2023 był rokiem, kiedy decyzja o przyznaniu nam tych mistrzostw została podjęta. Trzeba o tym powiedzieć, że jeszcze w 2010 roku budżet na sport to niecałe 10 mln zł, a teraz 26 mln zł. Nie liczę jeszcze tych środków, które w różny sposób trafiają na ten cel z funduszy unijnych w ramach gospodarczej promocji województwa do klubów. Inwestycje to kolejny etap realizacji naszego programu. Obiekty inkubatorowe, hale, łącznie tzw. dużych obiektów było 10, natomiast małych, proszę zwrócić uwagę, w ramach tzw. małej infrastruktury sportowej tych obiektów było aż 40.

Rynek pracy. Stabilny, obniża się wciąż bezrobocie. Jeśli chodzi o urząd pracy, którego jesteśmy organizatorem, to przejął funkcję instytucji pośredniczącej dla nowej perspektywy. To jest ten moment, kiedy przekazujemy środki przede wszystkim na walkę z bezrobociem, wykluczeniem, przekwalifikowania. Tak wygląda bezrobocie, czy wskaźniki zatrudnienia za zeszły rok. Tendencja jest generalnie taka, iż jesteśmy w tej chwili w tym miejscu, na poziomie 4%, patrząc już na Europę. Rzeczywiście, tendencje są spadkowe, to bezrobocie maleje. Zarówno liczone według statystyk unijnych, jak i liczone według statystyk polskich. Ogromna aktywność, to muszę podkreślić, naszych instytucji, które pomagają przedsiębiorcom. Tutaj na szczególne pochwały zasługuje Kujawsko-Pomorski Fundusz Pożyczkowy, który wykonał gigantyczną pracę, proszę zwrócić uwagę na ilość obsłużonych przedsiębiorców. Jest to rzeczywiście bardzo imponujące i bardzo trudne zadanie. W sumie udzieliliśmy przeszło 12 tys. różnych umów i form wsparcia. Najczęściej są to właśnie, poza grantami, pożyczki. Świadczy to o tym, że jeżeli mamy 100 tys. podmiotów, z czego MŚP aktywnych w regionie, takich prowadzących działalność, około 60 tys., to proszę wrócić uwagę, że na rynku jesteśmy bardzo silnym już partnerem i udzielamy pożyczek na skalę bardzo dużą. Dlatego, że są to oczywiście bardzo przyjazne, ale jesteśmy pod względem efektywności wydatkowania tych środków, udzielania pożyczek najlepsi w Polsce. Stratowność najniższa, właściwie marginalna, czego też nam zazdroszczą. To znaczy, że nie łatwy pieniądź, ale dobrze zainwestowany, daje największą satysfakcję. Gdyż zanim udzielimy pożyczki, poddajemy pełnej takiej analizie krytycznej każdego przedsiębiorcę, który często koryguje swoje plany inwestycyjne. I nawet jeśli miał inne, zmienia je po naszym doradztwie, więc jesteśmy instytucją, naprawdę, która uczestniczy aktywnie, w kreowaniu już w tej chwili, zachowań gospodarczych małych i średnich przedsiębiorstw, gdyż przychodzą do nas nie tylko po pieniądze, ale po autentyczne doradztwo biznesowe. Tak, teraz to był bardzo ważny rzeczywiście dzień, regionalna instytucja finansowa, której powierzyliśmy wszystkie środki zwrotne i już na nową perspektywę - to nasz Kujawsko-Pomorski Fundusz Rozwoju. Tutaj pani prezes z panią przewodniczącą słusznie fotografują się w takim momencie, gdyż ustanowienie tego funduszu jest niezwykle ważne, przekazanie tych środków jest niezwykle ważne, ponieważ my mamy w ten sposób pod pełną kontrolą proces implementacji wielkich środków. Proszę zwrócić uwagę na kwoty, to nie są małe pieniądze.

I liczymy na to, iż one po pierwsze dobrze będą pracować w środowisku gospodarczym, ale i wrócą do nas, bo są to wszystko, tak jak powiedziałem, środki zwrotne. Poza niektórymi, które będziemy mogli w sposób szczególny udzielać poprzez pożyczkę, ale częściowo umarzaną. Mamy niektóre takie możliwości, ale to nie dziś o tym mowa. Poza tym, będziemy mogli finansować nie tylko wzrost konkurencyjności MŚP, ale efektywność energetyczną, inwestycję w OZE i jeszcze inne rzeczy. Otrzymujemy tak prestiżową nagrodę Forbsa za zeszły rok, właśnie dla Funduszu Pożyczkowego, to duże wyróżnienie. Mamy też wśród naszych prezesów jednego profesora i to teraz już niedługo z siedmioma doktoratami honoris causa. Mamy nadzieję, że Instytut Czochralskiego wypełni swoją rolę, startuje i my się też do tego na razie przygotowujemy w ten sposób, że od strony infrastrukturalnej, ale już przede wszystkim współpracy z biznesem i naukowcami, są przygotowywane i realizowane pierwsze projekty badawczo-wdrożeniowe. To jest naprawdę coś, co kiedyś, mam nadzieję, wszyscy będziemy wspominać dobrze, kiedy podejmowaliśmy decyzję o utworzeniu takiego Instytutu, typu Maxa Plancka czy jakiegoś innego jak na zachodzie, które są standardem. U nas w Polsce wciąż mamy problem z ich utworzeniem i powołaniem do życia. Innowacyjna gospodarka to cel naszego działania w tym obszarze, gdziekolwiek się nie poruszamy, wszędzie mówimy o innowacjach, czyli budowaniu konkurencyjności, stąd bardzo częste spotkania zwykłych pracowników na co dzień w naszych instytutach, ale też i na poziomie takim politycznym. Nieważne, czy to są Chiny czy Stany Zjednoczone, Teksas czy jakieś inne miejsca, wszędzie staramy się znaleźć dla siebie, dla nas, dla województwa – korzyści. Czasami ta nasza obecność, radnych i zarządu, na takim poziomie już politycznym jest po prostu niezbędna, aby uwiarygodnić nasze plany i nasze działania. Prowadzimy szeroko zakrojoną działalność promocyjną, gospodarczą, bo ona jest niezbędna dla przyciągania kolejnych inwestorów, ale i też promocji naszych eksporterów. I rzeczywiście nowa siedziba, która mam nadzieję, po dzisiejszej decyzji będzie mogła być rozbudowana, tutaj na Franciszkańskiej, to jest właśnie miejsce, w którym toczy się cały czas ten bój i wykuwa nadzieję na pozyskanie kapitału i dobrych, nowych miejsc pracy, szczególnie dla gmin i powiatów, gdzie tej pracy i dobrych biznesów po prostu brakuje.

Szanowni państwo, otoczenie biznesu – ono jest i rozwija się. Z wszystkimi właściwie partnerami prowadzimy współpracę. Jesteśmy otwarci i wspieramy wszystkie inne instytucje, nie tylko oczywiście marszałkowskie, ale inne samorządowe, ale też i prywatne, i stowarzyszenia czy fundacje. Już kończąc ten akcent może jedna rzecz. Już niedługo otworzymy nową, zupełnie nową rzecz, centrum logistyczno-wystawiennicze tu w Przysieku, finansowane ze środków unijnych, zewnętrznych, tutaj w poprzedniej jeszcze perspektywie. Mam nadzieję, że to będzie taki krok w dobrą stronę realizacji strategii „od pola do stołu” i promocji tego, co nasze lokalne, bo takie jest założenie tego projektu, aby certyfikować naszą żywność, rodzimą produkcję rolną, tak, aby ona bezpośrednio mogła trafiać na stół

naszych konsumentów, tu w regionie, a będzie to możliwe dzięki temu, że to centrum powstaje. Ale to, co jest równie ważne, żywność będziemy certyfikować pod względem jakości i tego, czy rzeczywiście u nas jest wytwarzana. Taka geografizacja oraz nadawanie jakości będzie podlegało najściślejszym rygorom, i między innymi, pod względem chemii, badać będzie te produkty Instytut Czochralskiego., Więc będziemy mieli pełną kontrolę nad jakością, i mam nadzieję, w ten sposób pomożemy rolnikom w ich ciężkiej pracy i w poprawie efektywności. Chcielibyśmy, aby tak jak już tu była mowa, żebyśmy się rozwijali w sposób zrównoważony. Może coś na przyszłość powiem: rozwój jest często oparty o plany, a może hamowany, gdy nie ma planów. W środkach unijnych pierwszy raz pojawiły się takie pieniądze dla gmin, które można wykorzystać na tworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Będziemy ogłaszać taki konkurs, po to, aby rzeczywiście gminy, gdzie są duże niedobory, mogły zaplanować najpierw tworzenie obszarów inwestycyjnych, realnych, gdzie rzeczywiście będzie potem szybka ścieżka legislacyjna i pozwolenia na budowę będą prostym działaniem. Turystyka to też gospodarka, lokalne grupy działania, o tym już była wielokrotnie mowa. W nowy, jeszcze bardziej transparentny sposób mają budować demokrację lokalną i realizować najprzeróżniejsze projekty, granty, vouchery, które będzie bardzo łatwo można dostać i dzięki temu i OSP i gminne ośrodki, sołectwa, będą mogły z tych środków korzystać.

Szanowni państwo, o smogu już była mowa. Mógłbym tu długo mówić o edukacji ekologicznej, ale już nie ma na to czasu. Ciechocinek, zakończyliśmy zespół tężni, ogromne inwestycje, warzelnia soli, muzeum w Inowrocławiu, podobnie. Województwo Kujawsko-Pomorskie, mamy 10% udziału w OZE prosi państwa, 45% właściwie wytwarzanej energii konsumowanej w naszym województwie, pochodzi już z odnawialnych źródeł energii. To był rok dróg, których zrealizowaliśmy bardzo dużo. Oddaliśmy przeszło 100 km do użytku, gigantyczne projekty, niektóre ciągnęły się długimi latami, na szczęście przyśpieszyliśmy, jak państwo wiedzą, ten rok również zakłada przeszło 100 km dróg do oddania. Tak, bohater ostatniej konferencji prasowej, naszej delegatury NIK-u w Bydgoszczy, chcę państwa zapewnić, że ten prom z dużymi problemami, ale został zbudowany zgodnie z prawem. To, że jeszcze nie jest on w pełni funkcjonalny, to fakt. Musimy jeszcze dobudować pewne elementy, tzw. slipy ruchome, pływające, aby umożliwić transport tym promem samochodów bez względu właściwie na poziom wody w Wiśle, który jest bardzo kapryśny. Na podstawie wcześniejszych obserwacji tak nie było, że w ciągu dosłownie tygodnia woda może opaść lub podwyższyć się o półtora metra, co umożliwia lub uniemożliwia pływanie. Myślę, że to państwo wiedzą najlepiej, jest ta kontrola NIK-u, już zakończona dwa miesiące temu, nie wiem dlaczego akurat teraz ogłoszono ich wyniki, jakieś swoje spostrzeżenia, bo wszystkie zalecenia NIK-u zostały uwzględnione w naszej pracy, wiele spraw już zostało załatwionych, a i dodam, że i CBA i inne i prokuratura bada ten projekt już od roku, to nie jest nic nowego,

bo było wiele rzeczywiście zgłoszeń, jakichś niedomówień, anonimów i bardzo dobrze, wszystkie je wyjaśniamy. Więc ta inwestycja jest zakończona, rozliczona, za to czeka rzeczywiście jeszcze jej kontynuacja i mam nadzieję, że kiedyś zastąpimy ten „wojenny slip”, bo to jest prośbę państwa infrastruktura strategiczna, tutaj mają jeździć czołgi i inne rzeczy, bo takie jest tego przeznaczenie. My wykorzystujemy jedynie dziś to miejsce do tego, aby tam cumować, ale że to kiedyś zastąpimy po prostu mostem, który połączy lewą i prawą stronę, i tu jest apel do nas wszystkich, którzy projektują drogi krajowe, S5, aby umożliwić nam realizację tego projektu w przyszłości, przecież nie dziś, i tak zaprojektować węzły na pięćce i osiemdziesiątce, aby ten most wkomponować w te projekty. Jest on po prostu niezbędny dla rozwoju Bydgoszczy i Torunia i całego tego obszaru, które jest sercem naszego regionu.

Koleje – też temat poruszany wielokrotnie, to 7,4 mln obsłużonych. Chcę poinformować, że w tym roku 8 mln – jest taki plan, już wiemy, że odpukać, zrealizujemy, więc tempo jest naprawdę fajne. Zatem też idą przychody, bo każdy podróżny to bilet. Też obniżenie dla nas dotacji, już mamy takie pierwsze pierwiosnki, że zaczynają nam pieniądze, nie tyle, że wystarczy, ale wracać, jeśli chodzi o dotacje. Kupiliśmy nowe szynobusy, nowoczesny tabor, to wszystko państwo już niejednokrotnie mieli okazję śledzić i wspólnie przeżywać. Jeśli chodzi o transport autobusowy, też kwitnie, tutaj naprawdę mamy bardzo dobre wskaźniki. Coraz więcej podróżnych korzysta z tego środka transportu, ale on też, powiedzmy szczerze, jest realizowany dzięki tym dotacjom rządowym. Bez nich na pewno ten rozwój byłby po prostu niemożliwy, bo jest wiele linii nierentownych, które uruchomiliśmy ponownie. Stały się również rentowne dla naszej przewoźników, dlatego, że jest po prostu tam kompensata straty. Port lotniczy – powoli startujemy od zera, kiedy nas dopadła pandemia wszystko się urwało, mamy 366 tys. podróżnych w 2023 roku. Oby to szło dalej w górę, wciąż liczymy przede wszystkim na przywrócenie połączeń z hubami w Niemczech, w Monachium lub we Frankfurcie. Mam nadzieję, że również dodatkowo uda się zorganizować połączenia do Warszawy, bo to jedno, które dzisiaj mamy, bo to jest jedyny hub, to naprawdę za mało i walczymy o to, żeby przynajmniej jeszcze jedną rotację do tego dołożyć. A to jest pan marszałek Zbigniew Ostrowski, który nie zmienił się na tle cyfryzacji, prośbę bardzo, tłumaczy, jak dalej będzie wyglądać cyfrowa i sztuczna inteligencja, gdyż niestety to też jest wielkie wyzwanie, mówię już poważnie, szczególnie dla młodych ludzi, aby sobie poradzić z tymi osiągnięciami rewolucjonizującymi, nie tylko pozytywnie, ale również negatywnie. Te obrazki, które widzimy, już weszły do kanonu, niestety podczas tej ceremonii uszkodziliśmy sprzęt nagłaśniający, został zalany, to już któreś OSP pokryje te straty. Ogromna rewolucja, tutaj nie muszę tłumaczyć. Trochę się ścigaliśmy z rządowymi, ale wygraliśmy ten wyścig, chyba o dwa samochody więcej kupiliśmy niż ze środków budżetu państwa zostało zakupionych, dlatego suma tego wyścigu jest bardzo pozytywna

dla naszych ochotników. Rok 2023 to wzrost również popularności Salutarisu, który zdobywa coraz większe zaufanie. Proszę zwrócić uwagę, już 95 gmin włączyło się do współtworzenia tego stowarzyszenia reasekuracyjnego. Dodatkowych osiem gmin w zeszłym roku przystąpiło. Zajmuje się nie tylko pomocą interwencyjną, ale również włączamy Salutaris do współfinansowania działań o charakterze profilaktycznym lub wspierającym jednostki. Współpraca międzynarodowa, słynne zdjęcia, z panią przewodniczącą pośrodku oczywiście, podpisanie umowy ze Szkotami. Ale było wiele innych, już nie będę tego przypominał. To jest ogromna aktywność. Tak jak już powiedziałem, ta komisja odbija się jeszcze raz, państwu dziękuję też za uczestniczenie, wielkim echem, wszyscy oceniają to, muszą państwa poinformować, w Komitecie, że to była najlepiej zorganizowana konferencja wyjazdowa w historii Komitetu Regionów. Pod każdym względem, i merytorycznym, ale również takiej gościnności, różnorodności programu. Wszyscy po prostu wyjechali zachwyceni z naszego województwa. Ta pani to Isilda Gomes, która jest szefową tejże komisji, a teraz została europosłanką, z Portugalii. To jest też trampolina dla wszystkich nas tutaj. Europejski Korpus Radnych to pewne novum, które teraz w związku z nową kadencją samorządu odnawiamy. Będą ponowne, już je rozpisujemy i liczymy na udział. Ci, którzy uczestniczyli w tym gremium, potwierdzą wysoki poziom merytoryczny przede wszystkim, ale też masę spotkań.

Szanowni Państwo, jak to zwykle, coś nowego marszałek wymyślił. Ale teraz dyrektorzy powiedzą, nie mogą się ogarnąć od pracy, bo wszyscy chcą uczestniczyć, w szkoleniach, spotkaniach, dyskutują, czym są fundusze unijne, komu służą, jak po nie sięgnąć, naprawdę wielka promocja tego, co my tu na co dzień robimy. Bo my wdrażamy fundusze unijne. A nie zawsze ta wiedza, jak się je wdraża i od kogo to zależy, dociera do mieszkańców gmin. A po to są właśnie radni, żeby taką rolę pełnić. Mieliśmy kilka innych konferencji, tutaj akurat na temat rodziny, międzynarodową, współorganizowaną z ONZ. Duże prędkości, temat mam nadzieję, będziemy go kontynuować i w tym duchu, aby Włocławek, Toruń, Bydgoszcz oczywiście z zachowaniem Grudziądza, znalazły się na trasie tzw. czerwonej, a nie zielonej, skracając, i przechodziły przez centra tych miast. Dużo się działo, odbyliśmy wiele konferencji, spotkań. Mam nadzieję, że one przyniosą spodziewane efekty w przyszłości. To są nasze działania w pozyskiwaniu środków poza budżetowych, rządowych, i tutaj udało się całkiem ładne kwoty pozyskać, gdyż to są, chociażby w ramach Polskiego Ładu, 112 mln zł. Samorządowe – był też fundusz autobusowy. O nim już mówiliśmy. Ale my niestety nigdy nie dostaliśmy, tutaj napisaliśmy takie publikacje o tych funduszach, które są projektami kluczowymi i tak dalej. Ale to już jest historia, tak to było, że czasami denerwowaliśmy się, dlaczego inne regiony dostawały znacznie więcej, a my nie. Więc tych dotacji było i dużo i też nie dużo, porównując siebie z innymi regionami, tutaj mamy taką pełną analizę. Tutaj to widać wyraźnie, jak to wygląda. Dofinansowane kolejne projekty, tutaj drogowe i tu też trzeba pamiętać, że mamy kilka inwestycji, takich, które są

strategiczne dla wojska. My je realizujemy. Są to takie projekty, które wymagają z naszej strony też poufności i właściwej tajności w działaniu. Więc poza tymi naszymi drogami, które my realizowaliśmy ze środków własnych, rządowych oraz finansowanych z MON.

Szanowni państwo, tak wygląda rozłożona struktura naszych jednostek. Mamy 24 departamenty, 26 jednostek budżetowych, 17 instytucji kultury, 14 zakładów opieki zdrowotnej, 3 ośrodki ruchu drogowego, 16 spółek prawa handlowego. Zarządzamy nimi w ten sposób jak na mapie, to jest tak rozłożone. Liczba zatwierdzonych projektów, to jest podsumowanie, już nie będę tego czynił, wszystkie te dane są państwu dostępne, ogromna ilość projektów rozliczonych, skontrolowanych, niestety wiele też musieliśmy korekt nanosić, ale to jest proza naszego działania i życia. Tak wygląda podsumowanie całego okresu programowania. Wypełniliśmy w 100% wszystko, co do nas należało. Nie było łatwo, nie ukrywam, ale ta nasza taktyka realizacji i projektów „na zakładkę”, to znaczy wtedy, kiedy zostaną środki, które nam zwrócono, z różnych powodów, od beneficjentów, którzy musieli je oddać lub nie zrealizowali projektów, opłaca się, bo w ten sposób uzupełniliśmy nie tylko nasz budżet czy innych samorządów, bo przecież i takie są podjęte decyzje, ale również uchroniliśmy nas od niewykorzystania środków unijnych. Jeszcze na podsumowanie ostateczne przyjdzie czas.

Szanowni państwo, zarząd obradował 54 razy, podjęliśmy 2813 uchwał i w tym 437 to państwa decyzje, Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Za tę współpracę bardzo dziękuję. Efekt jest taki, widać to na przestrzeni od 2018 roku. To jest celowo, by pokazać, co się zmieniło, pomimo pandemii i wielu innych rzeczy, wojen, proszę popatrzeć, że te wskaźniki rozwojowe, makroekonomiczne, społeczne, kształtują się bardzo dobrze i myślę, że powinniśmy z takiego obrotu rzeczy się cieszyć. Dochody, chociażby własne województwa to 321 mln zł, rok 2022 to 536 mln zł, a zeszły 600 mln zł. Więc to wszystko pokazuje, że właściwie dwukrotnie więcej. Sytuacja jest taka, że kiedyś 50% wszystkich naszych wydatków to były środki unijne, a dziś 25%. Co to znaczy? To znaczy, że nasze dochody rosną, relatywnie do zamrożonej kwoty, jaką dysponujemy w ramach środków unijnych, ale również to, że my stajemy się coraz bardziej już niezależni od środków unijnych. I taka tendencja będzie narastać pod warunkiem, że ekonomia naszego województwa zachowa swoją dynamikę. A żeby tak było, potrzebna jest nam wciąż taka motywacja i impulsy w tych miejscach. Przecież my nie jesteśmy w stanie zastąpić procesów rozwojowych wolnego rynku, ale te impulsy powinny docierać w takie miejsca, które rzeczywiście na zasadzie potem klocków domina będą dawały kolejne efekty. Czasami w perspektywie nie roku, dwóch, trzech, a nawet pięciu, dziesięciu, piętnastu nawet lat. Niestety czy stety, taka jest nasza strategia. Województwo musi planować okresy długoterminowe, dlatego na koniec przedstawiliśmy państwu te slajdy, bo roczne sprawozdanie z aktywności zarząd województwa to jest właściwie wycinek realizacji czegoś,

co właściwie trwa i powinno trwać w perspektywie długofalowej, długookresowej. Dziękuję państwu za uwagę, mam nadzieję, że ten raport, choć trochę przydługi, no ale nie dało się krócej go opowiedzieć, jest też formą dialogu, który wiem, nie zaczyna się dziś i nie kończy na tej sali, ale jest efektem, jest codziennością pracy tej izby, tej sali. Dziękuję państwu. Dziękuję bardzo”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** podziękowała marszałkowi Piotrowi Całbeckiemu za prezentację raportu, a następnie otworzyła dyskusję nad zaprezentowanym materiałem. Poprosiła, by radni, którzy chcą zabrać głos w dyskusji, zgłosili się za pośrednictwem systemu służącego do głosowania. Po zgłoszeniu lista radnych biorących udział w dyskusji zostanie zamknięta. Przewodnicząca sejmiku przypomniała, że czas na wypowiedź poszczególnych radnych nie jest limitowany i udzieliła głosu mówcom zgodnie z kolejnością zgłoszeń.

Według listy jako pierwszy głos zabrał radny **Marek Gralik**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo radni. Dwie kwestie mnie nurtują i te dwie kwestie przedstawię. Pierwsza. W raporcie znacznie więcej uwagi poświęca się działaniu na rzecz inwestycji pod nazwą „Budowa nabrzeża przeładunkowego na Wiśle w Solcu Kujawskim” niż na rzecz budowy terminala intermodalnego Bydgoszcz-Emilianowo. Tymczasem zaawansowanie projektu dotyczącego terminala w Emilianowie jest znacznie większe. Jest już bowiem wydana prawomocna decyzja środowiskowa. Natomiast w przypadku projektu dotyczącego budowy portu rzeczno-jezioro w Solcu Kujawskim szanse na jego szybką realizację są znikome. A to z uwagi na duże opóźnienie w realizacji programu kaskadyzacji Wisły, który to program może być wręcz zaniechany w obliczu, po pierwsze silnej presji środowisk opowiadających się za renaturalizacją Wisły i rezygnacją z jej kaskadyzacji oraz z powodu takiego, iż nie ma finansowania na to zadanie w Unii Europejskiej. Nie mówiąc już o tym, że jeżeli poziom Wisły jest zbyt niski dla promu między Solcem Kujawskim a Czarnowem, to co dopiero dla barek o znacznie wyższej wyporności, które miałyby transportować towary. Stąd moje pytanie dotyczące poziomu zaangażowania zarządu w lobbing, bo tak w raporcie jest napisane, że tym zarząd się w tej kwestii zajmuje: lobbingiem i promocją, w lobbing na rzecz budowy terminala w Emilianowie. Pytanie jest o tyle zasadne, że jak wiemy istnienie spółki odpowiedzialnej za powstanie tego terminala jest obecnie poważnie zagrożone. Druga sprawa, która będzie też treścią mojej interpelacji do pana marszałka, ale ponieważ omawiamy raport i ta moja sprawa zahacza jakby o możliwość pracy zarządu również w 2023 roku, więc ją przedstawię, jest ona następująca: od 30 listopada 2023 roku do 31 grudnia 2024 roku, trwa nabór wniosków w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027, dotyczących projektów zrealizowanych w priorytecie V: Wsparcie sektora transportu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dla Działania FENX.05.04 Kolej miejska

i bezpieczeństwo na kolei. W związku z tym jesteśmy chyba wszyscy zainteresowani, jak dalece zaawansowane są przygotowania do złożenia wniosku dotyczącego modernizacji linii kolejowej Bydgoszcz – Szubin – Kcynia oraz budowy łącznika między linią numer 18 i linią numer 201 na terenie Bydgoszczy, czego efektem byłoby między innymi reaktywowanie przystanku Żółwin przy Bydgoskim Parku Przemysłowo-Technologicznym. Dziękuję”.

Prowadzenie obrad przejęła wiceprzewodnicząca sejmiku Katarzyna Lubańska.

Wiceprzewodnicząca sejmiku **Katarzyna Lubańska** podziękowała radnemu za zadane pytanie i poinformowała, że marszałek Piotr Całbecki udzieli odpowiedzi po zadaniu pytań przez wszystkich radnych.

Głos w dyskusji zabrał radny **Michał Czepek**. Powiedział: „Szanowny panie marszałku, jednym z elementów raportu są informacje dotyczące opieki nad dziećmi. I o ile fantastycznie wychodzimy, jeżeli chodzi o ten wskaźnik dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, dzięki wieloletnim inwestycjom ze środków unijnych – we wszystkich gminach ta opieka obejmuje ponad 90% dzieci w naszym województwie, a w miastach na prawach powiatów niemalże 100% – o tyle chyba problemem ogólnokrajowym, ale także dotyczącym nasze województwo, jest objęcie opieką żłobkową dzieci w wieku do lat trzech. I o ile ten wskaźnik w ciągu pięciu lat znacząco poprawiliśmy, dzieci objętych opieką żłobkową jest 100% więcej niż przed pięcioma laty, to jest to około 16%, o tyle dalej jest to problem i chyba także zdecydowanie zauważony przez obecny rząd, stąd ten program dotyczący dopłat, tzw. babciowe, czyli do opieki nad tymi dziećmi albo w formie instytucjonalnej przez kluby malucha, żłobki lub osoby z rodziny, opiekunki. Czy mamy jakąś możliwą interwencję w to, żeby poprawić ten stopień objęcia dzieci opieką żłobkową, a jednocześnie uwolnienia młodych kobiet na rynek pracy, po to, żeby mogły wrócić szybciej do obowiązków zawodowych? Dziękuję”.

Jako kolejny głos zabrał radny **Jarosław Wenderlich**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, szanowny panie marszałku, szanowni państwo, tutaj z tyłu słyszałem, że jest zwyczaj, że z mównicy się nie przemawia, tylko z ław, więc pozwolę sobie na nadzieję, że jestem widoczny i będę też słyszalny, tak jak powiedziała pani radna Anna Maćkowska. Szanowni państwo, dyskutujemy dzisiaj o raporcie o stanie województwa kujawsko-pomorskiego. Dyskusja, która poprzedzi udzielenie lub nie wotum zaufania panu marszałkowi, zarządowi województwa. Ja bym chciał poruszyć temat naszego województwa szerzej, mówiąc także o postulatach, o tym lobbowaniu, o tym poparciu idei i celów, które mam nadzieję, uda się zrealizować. Jest to nowa kadencja, ja sam jestem radnym od miesiąca, na pewne kwestie wpływu nie mogłem mieć z przyczyn obiektywnych, jestem więc w trochę innej sytuacji niż moi bardziej doświadczeni koledzy i koleżanki. Po pierwsze, nie ukrywam, że bardzo ubolewam nad faktem, iż w naszym województwie nie mamy sądu apelacyjnego. Nie mamy prokuratury regionalnej, nie mamy izby komorniczej, nie mamy izby

notarialnej. Na jedno z ostatnich pism, które skierowałem do ministra sprawiedliwości, otrzymałem odpowiedź, iż w 2023 roku, czyli roku, którego dotyczy raport o stanie województwa, do sądu apelacyjnego w Gdańsku, z województwa kujawsko-pomorskiego, wpłynęło 6702 spraw, w tym najwięcej z Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. Proszę państwa, co ciekawe, jest większa liczba spraw niż te, które wpłynęły do sądu apelacyjnego w Rzeszowie. Jest to bez wątpienia argument za powołaniem apelacji w naszym województwie, apelacji w Bydgoszczy, bo czemu mieszkańcy Strzelna, Piotrkowa Kujawskiego, innych miejscowości, muszą pokonać prawie 230 km, by mieć de facto dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Podobnie jest z prokuraturą regionalną. Jako ciekawostkę wspomnę, że 11 czerwca podpisano w Gdańsku zarządzenie o likwidacji samodzielnego działu do spraw błędów medycznych, który prowadzi najpoważniejsze śledztwa dotyczące błędów medycznych, zaś pokrzywdzeni z województwa kujawsko-pomorskiego jeżdżą na przesłuchania do Gdańska. W raporcie jest mowa także o Kanale Bydgoskim, ale krótko w przypadku śródlądowego transportu wodnego. W ubiegłym roku obchodziliśmy 250 lat od rozpoczęcia budowy. W tym roku minie 250 lat, gdy Kanał funkcjonuje, co ciekawe, niektóre źródła mówią, że 9 czerwca było to pierwsze otwarcie Kanału Bydgoskiego, potem także we wrześniu, po nieudanym starcie. Ale powstała słuszna idea, by wpisać go na listę pomników historii. Udało mi się nakłonić parlamentarzystów. Następnie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie złożyło wniosek. Szczycimy się w raporcie o stanie województwa, że w ubiegłym roku mamy nowy pomnik historii. Udało się wpisać jeden z zabytków. Myślę, że znaczny jubileusz 250-lecia Kanału Bydgoskiego jest jak najbardziej zasadny, byśmy mogli się szcycić kolejną perełką naszego województwa. Wniosek jest aktualnie u wojewódzkiego konserwatora zabytków. Przyda się, uważam, wsparcie autorytetu pana marszałka, zarządu województwa, na poziomie i wojewódzkiego konserwatora zabytków i ministra kultury i dziedzictwa narodowego, by wesprzeć tę jakże słuszną ideę. Mój przedmówca, radny Marek Gralik, poruszył temat Emilianowa. Emilianowa, gdzie wskazujemy w raporcie o stanie województwa, przewijają się w dokumentach planistycznych spółka Terminal Intermodalny Bydgoszcz-Emilianowo, która powstała w czerwcu 2020 roku, której głównym udziałowcem jest Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, także Bydgoski Park Przemysłowo-Technologiczny. Spółka miała na celu utworzenie, budowę terminala przeładunkowego o charakterze intermodalnym, który będzie miał wpływ na usprawnienie transportu w naszym regionie kujawsko-pomorskim, w tym w szczególności transportu towarów rolnych. Przypominam, gdyż już w 2022 roku Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego przyjął uchwałę, przyjął stanowisko, w którym wskazano, iż postrzega rozwój terminala w Emilianowie jako bardzo istotną szansę aktywizacji gospodarczej województwa w obszarze funkcji logistycznej. Zadeklarowano tutaj działania wspierające te przedsięwzięcie, bo budowa terminala to oczywiście nowe miejsca pracy, rozwój

województwa, utworzona zostanie nowa brama do portów morskich Gdańska i Gdyni. Niestety to potwierdzam, co mówił mój przedmówca, dalszy los spółki jest zagrożony. Na dniach ma rozstrzygnąć się co dalej. Ja tutaj apeluję, bo uważam, że trzeba wsparcia samorządu województwa, trzeba stanowczego głosu samorządu województwa, zarządu województwa, byśmy nie stracili kilku lat i wysiłku, który został włożony, i kwestie decyzji środowiskowych i także postępowań sądowych, już w dużej mierze są zakończone, więc źle by się stało, jeżeli by projekt został zakończony. W raporcie jest także mowa, iż podczas posiedzeń Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego dyskutowano o dostępności do świadczeń medycznych, w szczególności podczas pandemii. Co ciekawe proszę państwa, do piątku trwały konsultacje projektu rozporządzenia ministra zdrowia w sprawie limitu przyjęć na studia na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym. Uważam, że jak najbardziej zasadne jest ujęcie w przypadku kierunku lekarskiego limitu dla Politechniki Bydgoskiej, zaś w przypadku kierunku lekarsko-dentystycznego limitu dla Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, zgodnie z zapotrzebowaniem kujawsko-pomorskich uczelni wyższych. Politechnika wykazała, że jest dobrze przygotowana. Jest tutaj odpowiednia kadra nauczycieli akademickich, także rada naukowa dyscypliny zaplanowała już odpowiednie prace badawcze. W kwietniu Rada Miasta Bydgoszczy, której miałem zaszczyt być radnym, przekazała uczelni wielospecjalistyczny Szpital Miejski im. doktora Emila Warmińskiego, który będzie podstawowym zapleczem klinicznym uczelni. Podobnie rektor uniwersytetu już w marcu 2024 roku utworzył od roku 2024/25 jednolite studia stacjonarne na kierunku lekarsko-dentystycznym, a już w lutym też jako radny Rady Miasta Bydgoszczy mogłem zagłosować za tym, by przekazać uczelni budynek na potrzeby kształcenia przyszłych stomatologów. I tutaj też uważam, że i pan marszałek i zarząd województwa mogliby podjąć i apeluję, żeby podejmować te wszelkie działania na rzecz kształcenia lekarzy na Politechnice Bydgoskiej i lekarzy dentystów na UMK już, by udało się od roku 2024/25 kształcić na naszych kujawsko-pomorskich uczelniach specjalistów czy dane profesje. Kolejna sprawa, o której także jest mowa w raporcie o stanie województwa, a temat jest palący i na pewno dotyczy nawet całej Polski, a może nawet i Europy, bo skażenie, jego obszar może doprowadzić do skażenia Wisły, Morza Bałtyckiego, to jest sprawa Zachemu. W raporcie wskazujemy, że jest mowa o ocenie skali potrzeb, o prowadzeniu ewentualnych działań naprawczych. Wskazuje się, że prace zostały zakończone, że projekt zrealizowany. Mowa o tym, projekt, który był prowadzony przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska. Laik, który by czytał pierwszy raz dokument, mógłby pomyśleć, że już praktycznie wszystko zostało zrobione, a jest tymczasem ogrom pracy. Ja tutaj dziękuję z tego miejsca przewodniczącemu sejmikowej Komisji Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Poszanowania Energii, że uwzględnił postulat, by komisja na jeszcze jednym z posiedzeń w tym roku zajęła się wskazaną problematyką, ale oczywiście tutaj w tym zakresie trzeba

będzie prowadzić działania wspierające przez szereg instytucji, ale myślę, że także znajdzie się potrzebna i skuteczna, mam nadzieję, rola samorządu. W 2023 roku, ubolewam, że to jest rok, w którym wciąż nie było w naszym regionie muzeum narodowego. I oczywiście cały czas nie ma tego muzeum. Były zabiegi Bydgoszczy, były zabiegi Torunia. Być może najsensowniejszym rozwiązaniem byłoby utworzenie dwóch nowych muzeów narodowych, jednego w Bydgoszczy, drugiego w Toruniu, co zrealizowano by przez przekształcenie znajdujących się tam muzeów okręgowych. Tak się udało kilka lat temu w Lublinie. Myślę, że nasz region także zasługuje na utworzenie muzeów narodowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Wizz Air w ubiegłym roku obsługiwał bydgoskie lotnisko. Mieszkańcy Bydgoszczy pytają co dalej. Co dalej z lotami do Londynu, gdyż rezerwacje są aktualnie do określonego czasu. Już w sprawozdaniu zarządu województwa pojawiła się informacja o postępowaniu przetargowym, oszczędnym postępowaniu przetargowym, dotyczącym promocji województwa. Ja szukałem materiałów odnośnie tego zamówienia publicznego w BIP. Nie udało mi się tego odnaleźć, ale może pan marszałek coś więcej tutaj mieszkańcom Bydgoszczy zainteresowanym lotami z bydgoskiego portu lotniczego będzie w jakiś sposób mógł rozwiązać te obawy, które są prezentowane. Mówiłem już o muzeach narodowych. Trochę ubolewam nad faktem, iż nie tworzyliśmy nowych jednostek muzealnych, jednostek kultury w okolicach Bydgoszczy, w jej okolicach najbliższych. Dziś będziemy dyskutować o zakupie nieruchomości w Piwnicach, w gminie Łysomice, na potrzeby przyszłego muzeum rolnictwa. Przypominam sobie petycję, która była skierowana przez senatora Jana Rulewskiego do różnych jednostek samorządu terytorialnego, jego apel, o utworzenie Izby Oporu Chłopskiego. W mojej ocenie bez wątplenia można by połączyć taką Izbę Oporu Chłopskiego, wraz zaangażowaniem Politechniki Bydgoskiej, czyli dawnej Akademii Techniczno-Rolniczej, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w muzeum, które będzie poświęcone rolnictwu, a uważam, że to Kujawy, bogate rolniczo, powinny być w pierwszej kolejności siedzibą takiej instytucji. Pan marszałek wskazał pokrótce o wystąpieniu pokontrolnym Najwyższej Izby Kontroli. Na pewno tutaj przewodniczący klubu będzie o tym mówił szerzej. Ja uważam, że z każdej kontroli należy wyciągać wnioski i nam jako radnym jak najbardziej należą się szczegółowe wyjaśnienia związane z faktem, co należy podkreślić, negatywnej oceny wystawionej jednostce organizacyjnej województwa przez Najwyższą Izbę Kontroli, bo co ciekawe, NIK, z tego, co widziałem, zapoznając się z dokumentacją, z tym wystąpieniem pokontrolnym, zakwestionował między innymi fakt doradztwa, które jest zlecane dodatkowo, a bodajże w korekcie budżetu, która także dzisiaj jest procedowana, także jest mowa o doradztwie. Patrząc na rankingi, tutaj jako ciekawostka, w lutym 2024 roku „Wspólnota” opublikowała ranking Sukces kadencji 2018-2023. Co ciekawe jest wskazane, że jeżeli chodzi o zróżnicowanie regionalne, najwięcej gmin w czołówkach zestawienia mają województwa mazowieckie, dolnośląskie, w dalszej

kolejności śląskie, pomorskie, małopolskie. A nie ma wcale na szczytach rankingów gmin między innymi z województwa kujawsko-pomorskiego. To nie jest ranking dotyczący województw, lecz gmin, ale pokazuje, że jest jeszcze w tym zakresie wiele do zrobienia, bo ten ranking akurat opierał się na najnowszych dostępnych danych, przede wszystkim pochodzących z GUS na podstawie czterech wskaźników cząstkowych, odnoszących się do sukcesu finansowego, ekonomicznego, infrastrukturalnego i społecznego. Oczywiście ja potrafię docenić to, czego np. nie ma ranking, bo w raporcie o stanie województwa...”.

Wiceprzewodnicząca sejmiku **Katarzyna Lubańska** przypomniała, iż obecnie rozpatrywany jest raport o stanie województwa i wypowiedzi radnych winny dotyczyć tegoż tematu.

Radny **Jarosław Wenderlich** kontynuował: „Tak pani przewodnicząca, jak pani przewodnicząca zapewne czytała raport o stanie województwa, to w tym raporcie wymienione są rankingi dotyczące pozyskania także środków z budżetu centralnego, między innymi na podstawie danych z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, a ja wspominam także, chciałem teraz w tym momencie akurat pochwalić zarząd województwa, bo bez wątplenia warty odnotowania jest skok w opublikowanym w sierpniu 2023 roku rankingu „Wspólnoty”, gdzie województwo w rankingu zamożności *per capita* odnotowało trzecie miejsce, rok wcześniej plasowało się na ósmym, dwa lata wcześniej na drugim. A 10 października 2023 ranking Liderzy inwestycji, średnie wydatki majątkowe *per capita* 2020 województwo skoczyło na trzecią pozycję z dziesiątej. Więc tutaj akurat wskazuje też, że pewne zjawiska można ocenić pozytywnie. Ja na końcu, bo widzę, że już pani przewodnicząca mocno się niecierpliwi, więc skrócę moje wystąpienie, chciałbym także podziękować i poprzeć tutaj te działania dotyczące obrony i promocji świętego Jana Pawła II jako patrona naszego województwa. Doceniam także działalność w zakresie osób represjonowanych i internowanych. To jest początek mojej kadencji jako radnego województwa. Nie ukrywam, że będę obserwował, będę pytał, będę interpelował, będę dyskutował, jestem trochę w innej sytuacji, niż bardziej doświadczeni radni samorządowcy. To jest mój początek. Dziękuję bardzo”.

Głos w debacie zabrał radny **Przemysław Przybylski**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, wysoka izbo, szanowni państwo. Dziękuję panu marszałkowi za szczegółowe przedstawienie raportu o stanie województwa. Wielę się udało zrobić. Natomiast chciałbym się odnieść do dwóch kwestii, a w zasadzie zapytać. Pierwsza: jedną z osi przedstawionych jest między innymi służba zdrowia, a w zasadzie jej rozwój w wymiarze architektonicznym czy nawet logistycznym, lokalowym. Tu mamy czym się poszczycić, ale niepokój budzi szpital we Włocławku. Pytanie moje jest takie do pana marszałka: co jest przyczyną, że jeszcze do dzisiaj nie rozpoczęto budowy i kiedy ta budowa realnie może być ukończona – to jest pierwsze pytanie. A drugie: chciałbym nawiązać do

wypowiedzi pana marszałka, co do infrastruktury drogowej, a dokładnie chodzi o przeprawę w Czarnowie, czyli o drogę krajową 249. Czy nie byłoby sensownym, żeby rozpocząć prace co do projektowania i uzgodnień środowiskowych kwestii budowy docelowej przeprawy, bo jak wiemy, niejednokrotnie jesteśmy uzależnieni od natury, czyli od stanu wysokości wody w Wiśle. I może nadszedł ten czas, żeby podjąć działania, co do skutecznej, trwałej przeprawy, która ten problem rozwiąże. Dziękuję uprzejmie”.

Kolejnym mówcą był radny **Wojciech Jaranowski**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, ja rozumiem, że stanowiska klubów będą później, więcej rezygnuję z głosu”.

Wobec powyższego głos zabrała radna **Ewa Kozanecka**. Powiedziała: „Dziękuję bardzo pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo radni. Ja mam pytania odnośnie raportu, a konkretnie chodzi mi o informację o stanie zaawansowania procesu tworzenia regionalnych dokumentów programowych, kluczowych dla strategii przyspieszenia 2030+. Proszę o informacje dotyczącą dokumentu Polityki senioralnej województwa kujawsko-pomorskiego. W tabeli numer 35 wskazano, że stan prac nad dokumentem jest na etapie pierwszym, a więc koncepcyjnym. W związku z tym właśnie pytanie, kiedy powstanie ten dokument, jak kształtuje się postęp prac nad tym dokumentem programowym, kluczowym dla strategii przyspieszenia 2030+, zważywszy na to, że ten dokument powinien wyznaczać plany, cele, zadania, działania długofalowe dotyczące polityki senioralnej. I podobne pytanie dotyczy właśnie Regionalnej polityki klastrowej województwa kujawsko-pomorskiego, która to też jest na etapie koncepcyjnym. Bardzo dziękuję”.

Następna w kolejności głos zabrała radna **Anna Maćkowska**. Powiedziała: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, panie i panowie radni. Ja mam takie krótkie pytanie dotyczące tak naprawdę miejsca, z którego pochodzę, gdzie mieszkam, jestem też radną, więc wiem, że temat ten był poruszany w poprzedniej kadencji, a tak naprawdę chodzi o połączenie kolejowe Kcynia – Nakło, ale też i ciąg dalszy, Więcbork i połączenie do Chojnic. Pan marszałek o tym mówił i w raporcie jest informacja faktycznie o rozwoju kolejnictwa, o nowym taborze, o tym, że faktycznie coraz więcej osób korzysta i to bardzo dobrze, że korzysta z transportu kolejowego. Ja mam takie pytanie, ponieważ znalazłam informację, że właśnie na odcinku drogi kolejowej 281 Nakło – Kcynia do końca roku nie uzyskano dokumentacji przedprojektowej. I tak naprawdę mieszkańcy tego naszego regionu często zadają pytanie, kiedy będzie możliwość podróżowania i korzystania z pasażerskiej drogi. To takie pytanie właśnie o to, o przyszłość, czy jest szansa, abyśmy jako mieszkańcy korzystali w najbliższym czasie z połączeń kolejowych na tej trasie. Dziękuję”.

Wiceprzewodnicząca **Katarzyna Lubańska** poinformowała, że nikt z mieszkańców nie zgłosił się do udziału w debacie, w związku z tym odpowiedź pana marszałka będzie ograniczona do pytań zadanych przez radnych województwa.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca, panie i panowie radni. Dziękuję wszystkim za pytania do raportu, więc może po kolei. Pierwsze pytanie pana radnego Marka Gralika dotyczyło Emilianowa i co dalej z tym projektem. W kontekście również Solca Kujawskiego, który jak wiemy, również przygotowuje swoją ofertę stworzenia w Solcu portu przeładunkowego. Ani jeden projekt ani drugi nie umykają naszej uwadze ze względu na to, że Solec częściej do nas, a właściwie wcześniej przedstawiciele spółki Emilianowo do nas się w ogóle nie zwracali z pytaniami, jesteśmy bardziej zaawansowani w tej współpracy, bo w istocie, jeszcze z panią burmistrz poprzednią, wiele czasu spędziliśmy na tym, aby poczynić pewne uzgodnienia, dotyczące możliwości realizacji tego portu w Solcu. Wiem, że te plany Solec Kujawski opracowuje, jako niezależna jednostka samorządowa, więc jest na razie w dobrych też relacjach, tak jak wiem z portem w Gdyni, czyli tymi, którzy są najbardziej zainteresowani współpracą. Przy czym, jeśli chodzi o Emilianowo, mamy świadomość, to jest projekt dalece bardziej zaawansowany w stronę takiej formalnej, gdyż powstała spółka i są pewne uruchomione procedury środowiskowe. Więc my przystąpiliśmy do tych zmian jako samorząd województwa, wyrażając na nie oczywiście zgodę, akceptację, popieraliśmy je, bo chodziło o park krajobrazowy, więc te wszystkie formalności z naszej strony zostały poczynione. Nie jest to przecież tajemnicą, że my złożyliśmy akces do spółki, został on odrzucony swego czasu. Mam nadzieję, że to się zmieni i będziemy mogli jako udziałowiec, akcjonariusz tego podmiotu mieć wpływ na politykę samej spółki. Co nie znaczy, że nie mieliśmy kontaktu, bo spotkania się odbywały z prezesem, panem Bukowskim i też przedstawicielami wojewody, jeszcze przed wyborami i później po. Ja myślę, że obydwie projekty, ale szczególnie Emilianowo, potrzebują takiego nowego tchnienia i to tchnienie może jedynie przyjść, ten powiew, wraz z decyzjami Gospodarstwa Wodnego, w ogóle Wód Polskich oraz dużych partnerów biznesowych, do których w pierwszej kolejności oczywiście trzeba zaliczyć porty w Gdyni i w Gdańsku, gdyż to one będą generowały ruch rzeczny, jeżeli mówimy o tej części logistyki. Jeżeli mówimy o kwestii transportu kolejowego, drogowego, mamy inne sektorowe podmioty, które się tym zajmują i muszą współuczestniczyć, mam nadzieję na podobnych zasadach, jak my wszyscy, to znaczy ci interesariusze w takiej czy innej formie, czy skarb państwa, prywatni – port gdyński nie jest podmiotem prywatnym, ale powinien również w tym uczestniczyć. Więc jaka jest strategia spółki, chętnie również byśmy się dowiedzieli, bo powiem szczerze nie do końca oficjalnie mamy tę wiedzę. Cały czas deklarujemy współpracę i wolę, aby port przeładunkowy w Emilianowie, niezwykle ważny, powstał, takie centrum logistyczne. Oczywiście zaczyna się przy nim lokować cała masa różnych innych podmiotów gospodarczych, niezwiązanych z bezpośrednio tylko z transportem, ale korzystaniem z transportu i wiemy, że jest to klucz do czegoś więcej. Więc dla naszego regionu obie te inicjatywy są jak najbardziej potrzebne. Niedawno, bo przecież w zeszłym tygodniu,

podpisałem takie kolejne porozumienie, listy intencyjne z samorządami, które są ulokowane na drodze wodnej E40. To miało miejsce w Gdańsku. Gdańsk jest jako województwo, samorząd województwa pomorskiego, takim koordynatorem od wielu już lat, starań nad udrożnieniem i przywróceniem żeglowności dla drogi E40. My jesteśmy w tej sytuacji, że nie dość, że mamy E40, to jeszcze mamy E70 oczywiście, więc mamy aż nadto powodów, żeby stać się centrum myślenia i takiego promowania tej strategii. Myślę, że teraz przychodzi ten czas, żeby na nowo wejść w ten projekt z większym impetem, bo tak jak już to powiedziałem, my nie byliśmy po prostu dopraszani, tu mówię o Emilianowie, do tego projektu. Czy mieliśmy jakiś większy wpływ na to, co tam się wydarzy, poza pewnie udziałem finansowym? Niewielki, bo to zależy od naprawde wielkich pieniędzy i przyszłości komercyjnego wykorzystania tej infrastruktury, do rozwoju gospodarczego, a tak jak powiedziałem, tutaj są inni, bardziej zainteresowani gracze, tu mam na myśli transport po prostu, czyli porty morskie i firmy, które obsługują transport kolejowy i też kołowy, drogowy, i lotniczy, bo oczywiście mamy, a tu akurat możemy odegrać dużą rolę. My swoje prace domowe już odrobiliśmy dawno, port bydgoski ma wszystkie certyfikaty związane z cieniem towarów, mamy granicę, możemy dokonywać wszystkich czynności związanych z tymi, które są zarezerwowane do przejść granicznych, więc nie tylko oczywiście porty lotnicze, ale wszelkie inne środki transportu możemy obsłużyć. Mamy na to wszystkie pozwolenia i certyfikaty, więc wystarczy tylko i aż współpraca. Co do stanu wody i tego czy Wisła jest żeglowna, a co dalej jeszcze z kanałem bydgoskim, aż do Amsterdamu, pętla wielkopolska, to jest zupełnie odrębny temat, ponieważ wiemy, że wszystko tam wymaga modernizacji, jeżeli chodzi o Wisłę, jeśli nie kaskadyzacji, to na pewno budowy systemu ostróg, które spowolnią, ukierunkują wodę. Owszem, ten odcinek do Gdańska jest bardziej żeglowny, ale wciąż nie na tyle, aby bezpiecznie można było planować obsługę tego połączenia, tej linii przez cały rok, ale to myślę, że jest tak szeroki temat, że wymaga odrębnej rozmowy na odpowiednich komisjach. Może wówczas też wypracujemy lepiej bliższe nam wszystkim stanowisko, które będziemy reprezentować w tym temacie. Wracając do tego porozumienia, to jest światelko w tunelu, ponieważ jednym z sygnatariuszy był minister – stosowny podmiot odpowiedzialny za wody polskie, więc mam nadzieję, że tutaj ta ranga i włączenie się rządu w ten projekt spowodują, że E40, w tym również Emilianowo, będzie miało większą szansę realizacji, tak samo zresztą Solec Kujawski. Co do drugiego pytania, tutaj mamy linie kolejową, mówimy o liniach DK 350, 356 i potem 285. Tu też muszę ze smutkiem stwierdzić, że ta linia nie została uwzględniona przez poprzednie władze w ministerstwie i w PKP do modernizacji. Teraz to się zmienia i mamy takie zapewnienie, iż Bydgoszcz – Szubin – Kcynia, to połączenie do Wielkopolski staje się faktem w tej chwili i wejdzie na listę priorytetową PKP PL. Więc jeśli tak się stanie, wówczas mamy szansę, już pewno myślę, że zostanie przygotowana dokumentacja i możliwość realizacji tej inwestycji, niezwykle ważnej, o którą my w naszych

strategiach wszędzie się upominamy i chcemy przywrócenia tam ruchu, stanie się faktem. Może od razu odpowiem na pytanie pani radnej Anny Maćkowskiej, która pytała o Więcbork – 281 – ona jest w podobnej sytuacji. Ktoś, kto wie, jak wygląda mapa naszego województwa rozumie, że rzeczywiście Kcynia – Więcbork, a dalej do Chojnic, to jest bardzo dobre połączenie. Wymaga jednak ogromnych nakładów inwestycyjnych, na które nas na pewno nie stać, a przywrócenie tam ruchu pasażerskiego, wymaga przynajmniej modernizacji, czy część infrastruktury tej najbardziej niezbędnej, czyli może nie do pełnych parametrów technicznych, ale przynajmniej w trybie remontu, naprawy, ale niektórych odcinków się nie da tak zrobić, więc pewnie całkowitej modernizacji. I same przystanki, perony, też tam właściwie już nic nie zostało, poza śladem jakimś często, niestety. Ta infrastruktura jest już bardzo zdegradowana, ale zgadzam się i my tu wszyscy chcemy, by ten odcinek 281, ta droga kolejowa została przywrócona życiu. Będziemy informować na jakim jest etapie, bo to też PKP PL. Jest bardzo duża szansa, że Szubin – Kcynia i dalej Wielkopolska, bo te uzgodnienia trwają w tej chwili z województwem wielkopolskim. Co do Więcborka musimy podejść podobnie, strategicznie, zdecydowanie, myślę, że podobnie się stanie, że PKP PL przywróci. My gwarantujemy przywrócenie tam połączeń, co nie jest takie proste, bo przecież są to koszty, bo jest warunek *sine qua non*. Tak jak z Ciechocinkiem – przywracamy, bo modernizuje PKP PL, gdyż złożyliśmy deklarację przywrócenia tam połączeń kolejowych. I to zrobiliśmy podobnie tutaj na tych odcinkach, bo PKP PL musi po coś modernizować te linie. Jeśli chodzi o pytanie pana radnego Micha Czepka – polityka żłobkowa jest jedną z ważniejszych myślę, która ma wesprzeć poprawę sytuacji młodych małżeństw i rodziców i dać im szansę na włączenie, na szybki powrót na rynek pracy. Jest to rzeczywiście też zachęta do zmiany podejścia, dziś bardzo negatywnego wielu młodych ludzi, którzy nie decydują się na zakładanie rodzin, bo stoi to w poprzek możliwości równoległego rozwoju zawodowego czy jakiegoś innego w życiu. Więc te żłobki mają wielorakie znaczenie i opieka żłobkowa powinna się rozwijać. Trochę się już zmieniło. My finansujemy sporo żłobków ze środków unijnych i nadal będziemy takie konkursy ogłaszać dla chętnych. I babciowe czy dziadkowe, jakkolwiek to się nazywa. Nie wiem, w jakim kierunku pójdzie Maluch Plus, ponieważ dotyczy przedszkolaków czy żłobków właśnie, przepraszam – już też się gubię w nowych rządowych programach. Chociaż Maluch Plus jest finansowany ze środków KPO z kolei, więc to są też środki unijne. Tutaj tylko synergia tych wszystkich źródeł finansowania i polityk może dać jakiś efekt. To, co my robimy, to kontynuacja naszego programu. Pamiętam, na obszarach wiejskich nasze interwencje zmieniły dostępność do przedszkoli. Diametralnie, bo z bodaj niespełna 60%, mamy te wskaźniki na poziomie już blisko 75,8%. Więc to jest wielki skok. To szczególnie cenne, że w takich miejscowościach, gdzie tych przedszkoli nigdy nie było. Więc sądzę, że podobnie będzie ze żłobkami, ale to jest proces, to trzeba znaleźć chętnych, przede wszystkim samorządowców, do współpracy. I tutaj pan

radny Jarosław Wenderlich, dziękuję za serię pytań i takich sugestii. Mówiliśmy o wielu rzeczach. Wsparcie dla wszelkich inicjatyw, które konstytuuje nasze województwo, a co za tym powinno iść, powinny się pojawiać instytucję rangi krajowej na najwyższym poziomie, jest naszym wspólnym celem i tutaj nie mamy w ogóle żadnych rozbieżności i dziękuję za tę deklarację współpracy. Nie wnikając, kiedy traciliśmy, kiedy przybywało nam tych instytucji, ja z sentymentem wspominam czasy, kiedy wiceministrem obrony narodowej był pan minister Janusz Zemke. Powiedzmy szczerze, dzięki jego inicjatywie mamy dzisiaj pięć jednostek NATO w Bydgoszczy. Przypilnował tych spraw, był wtedy decydującym o takich rzeczach. Czy to jest kwestia polityczna czy merytoryczna, ja w to nie wnikam. Ponieważ państwo, rząd czy sądownictwo ma swoją strategię i tu powinny decydować względy merytoryczne, które poprawią oczywiście dostępność, ale będą miały też aspekt ekonomiczny. Nie mi to oceniać. Możemy apelować, powinniśmy uczestniczyć wszędzie, gdzie tylko to jest możliwe, gdzie jakieś decyzje mogą być podjęte i lobbować, żeby to było u nas. Te wskaźniki, które pan przytoczył, nie miałem świadomości, dotyczące sądów apelacyjnych, że więcej naszego województwa wyjeżdża z różnymi sprawami ludzi do Gdańska niż w Gdańsku z Pomorza, o czymś świadczą. Mam nadzieję, że to się zmieni, jeżeli będą kiedyś podejmowane próby reformy tej siatki sądowniczej, różnych szczebli sądów, różnych rodzajów sądów, będą takie argumenty po prostu brane pod uwagę i będziemy na pewno bacznie się temu przyglądać. O Emilianowie już mówiłem, tutaj nie mamy żadnych rozbieżnych intencji. Ścisła współpraca z Gdańskiem i z portami w Gdyni i w Gdańsku może nam zapewnić powodzenie realizacji tego projektu. Jestem o tym absolutnie przekonany, ponieważ oni są naprawdę zainteresowani budową u nas takiego systemu przeładunkowego, nieważne, czy Emilianowo czy dalej Solec, a jeszcze wiem, że po drodze na E70 też są jakieś plany, takie nie do końca jeszcze klarowne, ale są, więc będziemy nadal w tym obszarze pracować. U nas jest w Departamencie Planowania Strategicznego specjalna komórka, która się tym zajmuje. Będziemy z państwem współpracować bardzo blisko i informować się wzajemnie u postępkach. Co do wsparcia medycyny na politechnice, tutaj też nie musimy się przekonywać. Każdy nowy wydział jest cenny, to są studenci, prestiż, ale też rozwój medycyny, żeby się mogły rozwijać i tutaj trzymamy kciuki za politechnikę, żeby dopięła swego i w tym 2025 roku dokonała pierwszego naboru, bo z tym przygotowaniem nie nam jest oceniać, jak wygląda sytuacja, od tego są odpowiednie instytucje. Mam nadzieję, że te wszystkie uprawnienia wdrożone będą w życie i rzeczywiście nabór pierwszy i studia się rozpoczną. Co do Zachemu, tu wielokrotnie o tym mówiliśmy, to są tak gigantyczne prawdopodobnie koszty, że czekamy, i nie tylko na WFOŚiGW, ale na Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, żeby przejął inicjatywę, ponieważ my oczywiście będziemy pomagać i może jakoś uczestniczyć, też finansować, a proszę sobie wyobrazić, że koszty, które gdzieś wstępnie słyszałem wymiany tej gleby, miałyby być poniesione, „wyszałby” ten jeden projekt

prawie kilka budżetów województwa na najbliższe lata, więc po prostu takimi środkami nie dysponujemy. Ale uczestniczyliśmy wielokrotnie już i w badaniach i tutaj Centrum Onkologii, prowadziliśmy takie badania, takie wsparcie dla mieszkańców, bo byli bezradni, więc i badaliśmy wodę, też statystykę taką epidemiologiczną robiliśmy wspólnie z Centrum Onkologii, które zbadało zachorowalność, jak ona wygląda, czy ona jest oczywiście większa na tym obszarze wśród ludności. Wiele tych opracowań już za nami, one są do dyspozycji, i też moim zdaniem niejednoznaczna decyzja, co dalej z tym problemem zrobić. Sądzę, że też są te badania, które nas czekają w tym miejscu, powinny być wspólnymi, gdyż wiem, że Miasto Bydgoszcz takowe czyni. Z tego raportu, z tych badań musi wynikać, co dalej powinniśmy robić, bo będziemy stać w miejscu, a jeżeli jest faktem to, że przesiąkalność gruntów jest tam bardzo wysoka, a nie ma żadnego zabezpieczenia przed szkodliwymi substancjami, może dojść rzeczywiście do skażenia już globalnego i tutaj bezwzględnie nie wolno do tego dopuścić. Musimy się tego wystrzegać. Jeśli chodzi o muzea narodowe, tu oczywiście zasługuje to zawsze na wsparcie, nie jest to łatwe, a i czasami ten status narodowy niewiele daje, jeśli chodzi o finansowanie. Ale przyznaję panu radnemu, że jest to rzeczywiście instytucja, gdyby udało się, żeby była finansowana ze środków krajowych, ze wszech miar oczekiwana i pożądana. Przy czym łączenie Muzeum Ruchu Oporu Chłopskiego, rozumiem okresu powojennego, i łączenie tego z ideą Muzeum Rolnictwa, o którym pan wspominał i dlaczego nie na Kujawach, a na Pomorzu. Myślę, że to nie wyklucza się, ale też nie możemy łączyć muzeum rolnictwa, ewentualnie najpierw musimy to wszystko zorganizować, znacznie szerszy charakter, a wydarzenia, szczególnie Bydgoskiego Marca, zasługują same w sobie na opowiedzenie tej historii, ona jest opowiadana, być może w formie już w tej chwili bardziej zinstytucjonalizowanej, co musiało by być zrealizowane przy współpracy, też z Miastem Bydgoszczy, instytucjami wojewódzkimi, też rządowymi. My byliśmy inicjatorami wskrzeszenia tej historii, z panem Janem Rulewskim, pamiętam jeszcze posłem. Zaczynałem, tak mogę powiedzieć, lat temu 17, reaktywację tego wydarzenia, bo chyba już wtedy prawie wszyscy zapomnieli o nim, a teraz wszyscy o nim mówimy i dobrze. Więc będziemy to kontynuować. Jeśli chodzi o Wizz Air, jest w trakcie procedury, myślę, że tu powinno być wszystko dobrze, tak jak powiedziałem, powinniśmy walczyć o LOT i Lufthanse jako kolejne, i czartery. To jest prośbę państwa bardzo powolny proces budowania statusu takiego lotniska jak bydgoskie, a i nam nie pomagają niestety dyskusje, w taką czy w taką stronę mają pójść porty regionalne w kontekście centralnego portu komunikacyjnego. Póki co konsekwentnie rozwijamy port lotniczy bydgoski, nasz port, którego jesteśmy większością akcjonariuszem i mamy już w tej chwili pełną odpowiedzialność za tę placówkę. Jeśli chodzi o raport NIK-u i kwestie promu, to już tutaj się wypowiedziałem, mamy trochę inny stosunek do formy prowadzenia dialogu między instytucjami publicznymi, takimi jak NIK i samorząd województwa czy Zarząd Dróg

Wojewódzkich, ale nie boimy się czy nie unikamy jakiegokolwiek formy. Myślę jednak, że w takich komunikatach publicznych może nie do końca jesteśmy w stanie precyzyjnie się wypowiedzieć, w zrozumiały sposób, bo mówimy o bardzo poważnych zarzutach, z którymi my się bardzo poważnie nie zgadzamy. Sądzę, że między takimi podmiotami, jak my, nie powinny uczestniczyć mikrofon, głośnik, tylko rzetelne instytucje, które takie rzeczy wyjaśniają. My wszczęliśmy te wyjaśnienia i póki co nie ma żadnych zarzutów. A próba, jakby ogłoszenia wyniku kontroli, czy taka po dwóch miesiącach, kiedy jesteśmy w tej procedurze wyjaśniającej, służy moim zdaniem jedynie powrotowi do tych czasów, kiedy to właśnie NIK wszczął na podstawie doniesień prasowych całe postępowanie kontrolne. Oczywiście taki jest obowiązek i dobrze, że Najwyższa Izba Kontroli tym tematem się zajęła, bo uważam, że zmierzamy do wyjaśnienia właśnie tych doniesień i ostatecznie zdjęcia zarzutów publicznych, bo one są moim zdaniem krzywdzące w stosunku do Zarządu Dróg Wojewódzkich i nas tu wszystkich, którzy staraliśmy się dochować wszelkich, w tych ekstremalnie trudnych warunkach, przepisów, aby doprowadzić do realizacji celu i moim zdaniem to się udało, pomimo, owszem, wielu przeciwności. Nie zawsze wiatr wieje w żagle, często musimy płynąć pod prąd. Ci, którzy są żeglarzami wiedzą, że jest to coś trudnego. PKB, tu się cieszę, również bardzo dobrze, te prognozy rozwoju naszego województwa opieramy o ten wskaźnik, są bardzo optymistyczne, obyśmy tego impetu nie stracili. Zarówno produkt globalny, jak i ten *per capita* plasują nas dzisiaj i dynamika, to jest najważniejsze, na czołowych miejscach wśród regionów w naszym kraju i w Europie. Jan Paweł II, osoby represjonowane. Dziękuję, dbamy o tę historię naszą współczesną, dawną, po to, aby o niej mówić i wychowywać młode pokolenie. Jeśli chodzi o pytania pana radnego Przemysława Przybylskiego o służbę zdrowia, dlaczego tak długo. Ten projekt rozumiem, że chodzi o drugi etap, dlatego nie rozpoczęto, bo trwała bardzo żmudna procedura udzielania odpowiedzi, na pytania. Potencjalnych zamawiających, oferentów, mamy ich przeszło 1200 czy 1500 nawet. Proszę mi wierzyć, każdy z nich dotyczy bardzo specyficznych rzeczy, gdzie my musimy się posługiwać nie tylko jakąś odpowiedzią lekarzy, pielęgniarek czy dyrektora, ale często tak udziela się odpowiedzi, oczywiście, żeby to były określone parametry techniczne, a nie wskazanie na jakąś firmę, która ma wykonać, bo to jest zabronione w ustawie o zamówieniach publicznych. Więc opisywanie czasami urzędnika jest po prostu tak karkołomne, bo musimy użyć języka przetargowego. I stąd tych 1500, za to kończymy, chyba w połowie lipca zakończymy, całą tę procedurę udzielania odpowiedzi. Zamknęliśmy już listę pytań i wówczas poprosimy o złożenie ofert. Będziemy, myślę we wrześniu, mogli ten proces zakończyć, wyłonić wykonawcę. Potrwa półtora roku myślę co najmniej ten okres już potem wyposażania, bo to nie jest kwestia tylko prostego zakupu urządzeń, ale wmontowania i dokończenia tej inwestycji, bo to, co zrobiliśmy, to jest tyle, ile można było bez wmontowywania urządzeń, więc to wszystko jeszcze trochę potrwa. Czarnowo, o przeprawie

mostowej, tak, to jest nasze marzenie, bardzo chętnie rozpoczniemy proces studialny, żeby zacząć projektować tę przeprawę. Też musimy uzgodnić to z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad, która niestety kompletnie nas ignorowała w przednich latach. Kiedy my pisaliśmy, słuchajcie, dziś prom jutro most. Dlaczego w Solcu nie budujecie zjazdu, dlaczego nie jest projektowany w ogóle ten zjazd? Z wydzieleniem obszaru, gdzie będzie węzeł budowany? Nie, bo nie. Mam nadzieję, że to się zmieni. Będziemy mogli przynajmniej koncepcyjnie wmontować nasze plany dla obszaru bydgosko-toruńskiego, rozwoju tego obszaru, w to co dzisiaj jest budowane. Już przecież jesteśmy na etapie realizacji inwestycji, a nie projektowania. Byłoby znacznie łatwiej, gdyby ktoś nas kiedyś słuchał, ale niestety kamień w wodę. Jeśli chodzi o pytanie o Politykę senioralną pani radnej Ewy Kozaneckiej i Regionalną politykę klastrową, to poproszę już pana dyrektora Adama Stańczyka, żeby przygotował odpowiedź, na jakim są etapie te dwa dokumenty. One powstają w departamentach merytorycznych. Wkrótce będziemy mogli rozmawiać już na posiedzeniach komisji na ich temat. Myślę, że już odpowiedziałem na wszystkie pytania, gdyż wróciliśmy już z powrotem do 356, 285. Ten odcinek Kcynia – Nakło, on jest w projektowaniu, kiedy będzie wpisany na listę krajową i to ma nastąpić we wrześniu, tak jak już powiedziałem. To wszystko. Dziękuję”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zapytała, czy sugestią pana marszałka jest, aby pan dyrektor Adam Stańczyk udzielił odpowiedzi pani radnej Ewie Kozaneckiej ustnie w trakcie sesji. Marszałek Piotr Całbecki potwierdził dyspozycję.

Dyrektor Departamentu Planowania Rozwoju i Innowacji **Adam Stańczyk** powiedział: „Jeśli chodzi o Politykę senioralną, to też w międzyczasie konsultowaliśmy się z panią dyrektorem Krystyną Żejmo-Wysocką, ROPS ma zarezerwowane środki, rozpoczął prace koncepcyjne już w tym momencie. Pani dyrektor spodziewa się, że do końca roku projekt dokumentu powinien być przygotowany. Jeśli chodzi o politykę klastrową, tutaj nie jest tak dobrze, te prace jeszcze nie są rozpoczęte. Nie tak dawno, bo od czasu do czasu spotykamy się cyklicznie z sejmikiem gospodarczym. Rozmawialiśmy na temat tego, że może warto byłoby wspólnie przystąpić do opracowania tego dokumentu ze środowiskami gospodarczymi. To jest dobry pomysł. Mamy po prostu pewne zadania, musimy kolejkować, bo nie ma możliwości, żeby wszystkie dokumenty sporządzać jak gdyby równolegle. Ta polityka klastrowa wobec faktu, że i tak w tym momencie był brak możliwości finansowania tych działań, ona nie była tak ważna jak inne dokumenty, ale tak jak pokazywałem na jednym ze slajdów, stan zaawansowania pozostałych dokumentów jest na tyle duży, że myślę, że w najbliższym czasie uwolnią się moce, żeby można było też do tych nowych dokumentów po prostu przysiąść, zacząć je tworzyć. Więc wygląda na to, że polityka senioralna to jest kwestia pewnie kilku miesięcy do projektu, natomiast polityka klastrowa być może trochę dłużej. Dziękuję”.

Radny **Marek Gralik** ad vocem: „Panie marszałku, bardzo dziękuję za odpowiedź na moje pytania, innych również, to może ci, którzy zadawali, podziękują. Ja dziękuję za tę swoją część, ale chciałbym jeszcze zapytać, bardziej doprecyzować pytanie, bo prosiłem o podanie zaangażowania zarządu, złożenie wniosku. To może przedstawię to pytanie inaczej. Czy do 31 grudnia 2024 roku, do tego terminu ostatecznego, zostanie złożony wniosek dotyczący modernizacji linii kolejowej Bydgoszcz – Szubin – Kcynia oraz budowy łącznika między linią numer 18 i 201 na terenie Bydgoszczy? Czy zostanie? Teraz druga sprawa to Emilianowo. Panie marszałku, ja inaczej rozumiem słowo lobbowanie. Lobbowanie to, jak rozumiem, jest to aktywne działanie na rzecz. Podczas, gdy pan powiedział, cytuję, że przedstawiciel spółki Emilianowo w ogóle nie zwrócił się do nas o współpracę. Ja rozumiem, że mógł się zwrócić o współpracę, ale lobbowanie polega nie na tym, że ja nie czekam, aż do mnie przyjdzie, tylko ja sam jestem aktywny. W związku z tym, na czym ta aktywność polegała? Na przykład, ta aktywność, ja sobie wyobrażam, mogła polegać na tym, że w sytuacji, kiedy usłyszeliśmy, że spółka, też ten podmiot odpowiedzialny za powstanie terminala w Emilianowie jest zagrożony, a główny udziałowiec spółki, KOWR, nie chce dofinansować...”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przypomniała radnemu, że czas wypowiedzi ad vocem jest krótszy.

Radny **Marek Gralik** kontynuował: „... to w związku z tym, czy były kontakty między przedstawicielami pana marszałka, zarządu, a KOWR w celu uratowania istnienia tej spółki? I ostatnie pytanie, czy zostanie ponowiony akces do spółki w tej czy winnej postaci, która będzie istniała, mam nadzieję, jako podmiot odpowiedzialny za powstanie tego terminala. Dziękuję”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** ponownie przypomniała, iż zgodnie z przyjętą procedurą czas wypowiedzi ad vocem ograniczony jest do minuty.

Radny **Jarosław Wenderlich** ad vocem: „Szanowna pani przewodnicząca. Ja rozumiem, że dżentelmeńsko umówiono się, że ad vocem będzie trwało minutę, przy czym z ustawy wynika, że w tym punkcie dyskusja radnych nie jest ograniczona czasowo w żadnym zakresie, więc pozwólmy te pytania zadać. Ja chciałbym poruszyć jeszcze ten wątek, który panu marszałkowi, być może, umknął, czyli kwestie pomników, historii działań na rzecz wpisania Kanału Bydgoskiego na listę pomników historii. Pan marszałek wskazał, że wielkimi środkami dysponuje wojewódzki konserwator zabytków. Ten wniosek aktualnie jest u wojewódzkiego konserwatora zabytków, więc tutaj, mając na uwadze, że w tym roku przypada 250-lecie, jubileusz, powstania Kanału Bydgoskiego, apeluję o wsparcie na poziomie wojewódzkiego konserwatora zabytków, także Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, bo ostatecznie ten wniosek przez Narodowy Instytut trafi do Prezydenta Rzeczypospolitej, który będzie wydawał rozporządzenie. Dziękuję”.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Tak, też rozumiem lobbowanie. Dziś jest sytuacja trochę inna, właściwie nie wiem jaka, więc uważam, że powinniśmy zainteresować się, jeśli chodzi o Emilianowo, jakie są plany i spółki i głównie instytucji rządowych, które przecież ją współtworzą. KOWR nie jest jakąś instytucją, nie wiemy jaką, tylko jest spółką państwową. Więc to trzeba wyjaśnić i rzeczywiście w taki sposób, żeby nie zaniechać działania na rzecz realizacji tego projektu, bo już nie musimy się przekonywać, wiele razy o tym była mowa na tej sali w poprzedniej kadencji, że jest to bardzo ważny projekt. A dlaczego został odrzucony wówczas przez KOWR? Przecież my złożyliśmy deklarację wejścia kapitałowego milionem złotych. Chcieliśmy aktywnie włączyć się w przygotowanie, realizację tego projektu i zostaliśmy odrzuceni. Ale to jest rzeczywiście historia i oby się ona zmieniła, że jesteśmy partnerem strategicznym dla tego projektu. Co nie zawsze oznacza finansowym, bo naprawdę jest to projekt ogromny i wymaga bardzo dużych pieniędzy. Także tak na to patrzę i będziemy wkrótce organizować spotkanie w tej sprawie, po prostu żeby to dokończyć, znaczy rozpocząć na nowo, żebyśmy wiedzieli, w którym jesteśmy miejscu. Jeśli chodzi o kwestie lobbingu, to ten mój wyjazd do Gdańska i podpisanie deklaracji o współpracy, właśnie w tym kierunku idzie, żebyśmy rzeczywiście nie wypadli za burtę, bo każde województwo jest zainteresowane tylko swoimi interesami. Na szczęście jesteśmy pomiędzy Wielkopolską a Pomorzem, więc ominąć nas się nie da. Co do sprawy tych połączeń kolejowych, tutaj wymienił pan radny kilka takich, które są częścią właściwie miejskiego transportu. I tutaj jest sugestia, aby z takimi wnioskami do Krajowego Planu Odbudowy, zwrócili się ci, którzy są właścicielami tych linii, czyli Polskie Linie Kolejowe. Ja sądzę, że warto te rzeczy właśnie lobbować i przygotować i zgłaszać, tylko tu mówimy o takim ruchu w dużej mierze podmiejskim. Ja wiem, że to są trasy wylotowe i o nich mówiliśmy. Będziemy, i tutaj we wrześniu chcemy, ten pierwszą odcinek 256, potem 285 wpisać na listę i mamy takie przyrzeczenie, że będzie wśród projektów priorytetowych. Przy czym te inne, o których wspominał pan radny, powinien przede wszystkim wnioskować obszar metropolii bydgoskiej, bo to się wszystko odbywa mniej więcej w tym przedziale. Przy czym nie ma tu żadnej rozbieżności, jeszcze przeanalizujemy dokładnie te sugestie, żebyśmy oczywiście podzielili się zadaniami. Mam nadzieję, że Miasto Bydgoszcz i okoliczne gminy połączą się w tym przedsięwzięciu. A jeśli chodzi o 250. rocznicę Kanału Bydgoskiego, może rzeczywiście zapomniałem, ale to jest wielki jubileusz, a wiem, że w tym roku jest organizowana, chyba właśnie w tej chwili, taka bardzo prestiżowa konferencja, ona się raz w roku odbywa, stowarzyszenia światowego, stowarzyszenia miast, w których znajdują się po prostu kanały, tego typu jak w Bydgoszczy. Bydgoszcz jest w tym stowarzyszeniu i jest organizatorem tego projektu, tego wydarzenia. My też je współfinansujemy jako województwo niemałymi środkami, bo jest to rzeczywiście świetne narzędzie do promocji tegoż dziedzictwa, jakim jest Kanał Bydgoski. Nie tylko myślimy o funkcjach gospodarczych,

ale również promocji kulturowej, bo jest to przepiękna część Bydgoszczy. Więc tutaj wsparcie, żeby ten Kanał był na liście zabytków, jak najbardziej z naszej strony jest aktualne, ale to nie jest oczywiście kompetencja samorządu województwa tylko konserwatora, który jest przecież instytucją rządową. Więc konserwator wojewódzki powinien ten wniosek przygotować, rozpatrzyć i przesłać dalej, tak, aby na listy dziedzictwa kulturowego, zabytków, ten cały system Kanału Bydgoskiego mógł być włączony. Także tu nie ma żadnej rozbieżności i ten jubileusz dobrze będzie w tej atmosferze uroczystej, też konkretnych zmian, też wkładu naszego, w ten jubileusz poczynić. Będziemy na pewno w tym zakresie też interweniować i wspierać ten projekt”.

Radny **Tadeusz Pogoda** ad vocem: „Jako przewodniczący Komisji Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury, chciałbym dopowiedzieć w sprawie Emilianowa, ponieważ to był temat bardzo ważny w poprzedniej kadencji, jeżeli chodzi o tę sprawę i to między innymi z inicjatywy członka komisji pana Romana Jasiakiewicza został złożony ten wniosek o wejście kapitałowe do tej spółki. Również na posiedzeniu komisji temat zaangażowania w realizację tego projektu był rozpatrywany z udziałem prezesa spółki i w tamtym czasie wynikało właściwie wszystko, że jest zaplanowane, nie ma żadnych zagrożeń. To nie była wtedy decyzja, bo prezes nie decyduje czy przyjąć nowych udziałowców czy nie, ale że nie ma żadnych zagrożeń. I kolejna sprawa to taka, że my chcieliśmy jako komisja, łącznie z Departamentem Rozwoju, odbyć wizytę w porcie. Wszystko było umówione, a miesiąc przed tą wizytą usłyszeliśmy z portu Gdynia, że nasza wizyta tak właściwie jest niewskazana, bo są takie sugestie spółki Emilianowo, że nie możemy przyjechać i dlatego też można powiedzieć, że podejmowaliśmy również jako komisja sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego inicjatywy, żeby włączyć się w ten proces. Efekty są takie, jakie są, że po prostu nie dało się, to chciałbym dopowiedzieć do tego, co pan marszałek na ten temat powiedział”.

Następnie przystąpiono do wysłuchania wystąpień i opinii klubów radnych, podsumowujących debatę.

W imieniu Klubu Radnych Koalicji Obywatelskiej głos zabrał przewodniczący **Robert Malinowski**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca sejmiku, szanowny panie marszałku z zarządem województwa kujawsko-pomorskiego, szanowni państwo radni, zaproszeni goście na dzisiejszą sesję. Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku, niezależnie od tytułu dokumentu określonego w ustawie o samorządzie województwa, stanowi podsumowanie działalności zarządu województwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w roku ubiegłym. W Raporcie trafnie określono najważniejsze uwarunkowania prowadzenia polityki rozwoju. Przypomnijmy, że rok 2023 był specyficznym okresem przejściowym, w którym nałożyły się dwie perspektywy finansowe Unii Europejskiej – zakończono rozliczanie perspektywy 2014-2020 zgodnie z zasadą n+3

i rozpoczęto uruchamianie nowej perspektywy poprzez projekty finansowane z Programu regionalnego: Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027. Warto podkreślić, że na zachodzące procesy rozwojowe wpływu nie miała już pandemia Covid-19. Prowadzono intensywną debatę nad transformacją energetyczną regionów, a w szczególności jednym z ważnych filarów – koniecznością wymiany przestarzałych, indywidualnych źródeł ciepła – stąd też w trosce o zdrowie publiczne oraz jakość środowiska i powietrza, samorząd województwa postanowił o niewydłużaniu wejścia w życie postanowień uchwały antyśmogowej. W dobie konfliktów zbrojnych na świecie oraz zachodzących zmian klimatu, bezpieczeństwo żywnościowe oraz rozwój rolnictwa znalazły swoje szczególne miejsce w polityce rozwoju województwa. Brak stabilizacji sytuacji międzynarodowej, w szczególności drugi rok trwającej wojny w Ukrainie, doprowadził także do powszechnego wzrostu zaniepokojenia o bezpieczeństwo państwa polskiego. Niedługo potem, już na początku bieżącego roku, przez Polskę przeszła fala protestów rolniczych, a jesteśmy województwem o wyjątkowym znaczeniu rolnictwa i sytuacja na obszarach wiejskich nie może nas nie interesować. Warto także przypomnieć, że w wyniku rozstrzygnięć jesiennych wyborów parlamentarnych w Polsce doszło do zmiany władzy. Jak wykazano w raporcie, poprzednia władza nie prowadziła przejrzystej polityki wspierania regionów, a kujawsko-pomorskie należy do tych, które na takiej polityce silnie straciły, bo mimo dobrze przygotowanych fiszek najczęściej było pomijane przy decyzjach o dofinansowaniu. Kilka lat takiej polityki nadało niektórym regionom istotne przewagi rozwojowe. Raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku stanowi szóstą edycję tego rodzaju opracowania i jest trzecim raportem prezentującym informację o realizacji Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+. Niezależnie od przedstawienia, co jest istotą tego dokumentu, pracy zarządu województwa w 2023 roku, raport zawiera także, wspomniany już, opis uwarunkowań społeczno-gospodarczych, stanowiących kontekst prowadzenia przez zarząd województwa polityki rozwoju, a także odnosi się do aspektów zmian stanu rozwoju województwa w określonych dziedzinach rozwojowych na przestrzeni kilku ostatnich lat. Przedstawia kompleksową informację na temat stanu realizacji ustaleń Strategii Przyspieszenia 2030+, w których ważny wycinek stanowi realizacja projektów kluczowych. W raporcie dokonano zarówno ogólnej oceny stanu zaawansowania ich realizacji, jak i przedstawiono szczegółowe informacje na temat działań podjętych w 2023 roku. Raport podsumowuje również stan realizacji i przygotowania regionalnych dokumentów programowych samorządu województwa, w tym 26 dokumentów programowych kluczowych dla realizacji Strategii Przyspieszenie 2030+, z których 10 do końca ubiegłego roku zostało już przyjętych, a kilka innych jest w bardzo zaawansowanej fazie przygotowania. Zwróćmy uwagę, że niektóre z nich, niezależnie od aspektu realizacji Strategii, są obligatoryjne dla uruchomienia środków z Polityki Spójności,

jak i określają terytorializację oraz zasady ich wydatkowania (tak jak Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego). Główną i najważniejszą część raportu, stanowi rozdział 4, prezentujący działania zarządu województwa na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionu, a tym samym realizacji Strategii rozwoju województwa, przedstawiony w ujęciu jej celów głównych:

1. Skuteczna edukacja.
2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo.
3. Konkurencyjna gospodarka.
4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko.
5. Spójne i bezpieczne województwo.

Co ważne dla odbiorcy, cele operacyjne Strategii ujęte zostały w ramach podrozdziałów, których nazwa wynika z obszarów kompetencji i zakresu działalności zarządu województwa oraz podległej mu administracji. Raport jest więc przystępny także dla odbiorców, którzy nie są specjalistami w rozwoju regionalnym – może być źródłem ciekawych informacji dla każdego mieszkańca. Bardzo pomocne są tu ramki przedstawiające najważniejsze efekty działań zarządu, bo wzorem lat ubiegłych, każdy rozdział raportu jest poprzedzony tzw. przedstawieniem „kluczowych efektów” – mierników prezentujących najbardziej spektakularne osiągnięcia w danej dziedzinie. W odbiorze raportu pomagają też mapy i wykresy. Niektóre wydarzenia przypominamy sobie dzięki zamieszczonym fotografiom. Podsumowując, rok 2023 był okresem, który charakteryzował się zróżnicowanymi działaniami służącymi realizacji celów rozwojowych określonych w Strategii Przyspieszenia 2030+. Jeśli odniesiemy się do realizacji Polityki Spójności w województwie kujawsko-pomorskim w 2023 roku, to widzimy zarówno takie obszary, w których działania były już definitywnie zakończone przed rokiem 2023 oraz obszary, w których intensywnie pracowano nad finalizacją projektów. W przypadku nowej perspektywy 2021-2027, realizacja zadań jest sprawna i wynika z przyjętych harmonogramów i koncepcji wdrażania Programu FEEdKP, choć niektóre zadania są dopiero w fazie inicjalnej, co jest typowe dla tego etapu perspektywy. Dobrze należy ocenić fakt, że w związku ze zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą oraz bieżącymi i prognozowanymi na przyszłe lata potrzebami rozwojowymi, zarząd województwa w przypadku niektórych projektów kluczowych Strategii, dokonuje modyfikacji, a tam, gdzie były problemy z finansowaniem projektów kluczowych z Polityki Spójności, cały czas poszukuje innych źródeł finansowania. Pozytywnie więc trzeba ocenić zaangażowanie zarządu województwa w realizację nie tylko ogólnej idei przyspieszenia, ale też szczegółowych ustaleń Strategii Przyspieszenia 2030+. Lektura raportu dowodzi, że działania zarządu województwa mają bezpośredni wpływ na wciąż poprawiające się wskaźniki rozwoju. Z przyjemnością i satysfakcją należy odnotować, że na koniec roku 2023, województwo kujawsko-pomorskie osiągnęło stan rozwoju korzystniejszy

niż rok wcześniej. Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej będzie głosował za udzieleniem wotum zaufania Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dziękuję za uwagę”.

W imieniu Klubu Radnych Prawa i Sprawiedliwości głos zabrał wiceprzewodniczący klubu **Wojciech Jaranowski**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, panie i panowie radni, szanowni goście. Rzeczywiście dokument jest po raz pierwszy przygotowany w formie takiej niekonwencjonalnej, bardzo czytelny, kolorowy, zwłaszcza rozdział czwarty o działalności zarządu, zresztą pan marszałek posiłkował się tymi fotografiami. Powiem także, pan skarbnik chyba się nie obrazi, że lepiej się czyta ten dokument niż sprawdzanie z wykonania budżetu. Natomiast, żeby nie było tak pięknie i kolorowo, ja chciałbym się skupić na tym, co się zarządowi województwa nie udało, albo się nie udało do końca albo o czasie. Raport o stanie województwa to w gruncie rzeczy ocena działalności Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego w 2023 r., w tym także, a może przede wszystkim, ocena wdrażania Strategii Województwa, Strategii Przyspieszenia 2030+. Jak już tutaj koleżanka wspomniała i zresztą pan dyrektor Adam Stańczyk, że nie wszystkie dokumenty programowe, kluczowe dla realizacji Strategii Przyspieszenia 2030+, są do tej pory opracowane. Wspomniana Polityka senioralna i Regionalna polityka klastrowa są dopiero na etapie pierwszym, koncepcyjnym. Jeśli chodzi o projekty, przedsięwzięcia kluczowe w Strategii Województwa, jest sporo tych projektów, które nie były realizowane w 2023 roku, w ogóle nie zaczęto nad nimi pracy. Na Komisji Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury padło stwierdzenie, że 1/3 jest nietkniętych i nierealizowanych w 2023 roku. Podam kilka przykładów: 117 Oko na szkołę, 201 Aktywizacja dzieci i młodzieży, 202 Kujawsko-Pomorska Akademia Kompetencji, 204 Ćwiczenie ma znaczenie – aktywność fizyczna receptą na choroby cywilizacyjne, 217 Mikołaj Kopernik wspólnym dziedzictwem Europy (i to w Roku Kopernikańskim z okazji 550. rocznicy urodzin astronoma), 220 Kujawsko-Pomorska Żegluga Wiślana, 465 Budowa turystycznych dróg rowerowych, 503 Rozwój idei biletu regionalnego "System Bilet Regionalny". Najgorsze jest to, że nie są też realizowane przedsięwzięcia prorozwojowe: 304 Rozwój branż: kosmicznej, bezzałogowych statków powietrznych i pojazdów, sztucznej inteligencji oraz innych branż nowoczesnych technologii, 305 Rozwój branży narzędziowo-przetwórczej, 311 Kujawsko-Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna, 316 Kujawsko-Pomorskie atrakcyjnym miejscem zamieszkania i pracy dla absolwentów szkół wyższych, 408 Powiatowe strefy rozwoju gospodarczego, 453 Budowa linii kolejowej Trzciniec - Port Lotniczy Bydgoszcz - Solec Kujawski dla poprawy dostępności Portu Lotniczego w Bydgoszczy (projekt mający być realizowany wspólnie z administracją rządową – niestety odstąpiono od realizacji fazy projektowej). To jeśli chodzi o projekty kluczowe. Natomiast oceniając działalność zarządu chciałbym zwrócić uwagę na kilka innych jeszcze kwestii, mianowicie była tu już mowa o inwestycjach w szpitalu we Włocławku. Właśnie ta przeciągająca się inwestycja bardzo nas

niepokoi. Modernizacja tego szpitala praktycznie powinna się rozpocząć razem z inwestycją w szpitalu w Toruniu. Szpital w Toruniu jest już ukończony, natomiast we Włocławku końca nie widać. Ja rozumiem, że są tu obiektywne przeszkody, jeśli chodzi o przetarg, ale wcześniej pojawiły się inne trudności, były zmiany koncepcji modernizacji tego szpitala, to wpłynęło na opóźnienia. Podobna sytuacja, mówię tutaj o tych inwestycjach najbliższych w naszym, moim regionie, rejonie wyborczym – przeciąga się tam inwestycja również w Pałacu w Wieńcu, budowa obwodnicy Lubrańca. Tam też pojawiły się błędy projektowe uszkodzenia nasypu drogowego przed przyczółkiem P1. Nadal jest, mimo postępu oczywiście, tu trzeba docenić wysiłki zarządu województwa, jeśli chodzi o modernizację dróg wojewódzkich, jednak dostrzegamy czy ja czy inni radni z innych okręgów, zły stan dróg wojewódzkich. W moim okręgu dobrze, że jest remontowana, już prawie na ukończeniu, droga województwa 270 z Brześcia do Lubrańca, ale dramatyczna sytuacja jest w dalszym ciągu tej drogi 270 Lubraniec – Izbica Kujawska. Jeżeli się po prostu przejeżdża dalej do Kowala, to widać różnicę. Województwo wielkopolskie już dawno tę drogę usprawiło. Podobnie rzecz ma się z drogą wojewódzką 269 Chodecz – Izbica Kujawska oraz Chocień – Kowal. Dobrze, że już ukończono realizację modernizacji drogi między Choceniem a Chodczem, ale ta droga 269, mamy tutaj dużo jako radni zgłoszeń mieszkańców tych okolic, że też pilnie wymagają remontu, właśnie te dalsze odcinki Chodecz – Izbica Kujawska oraz Chocień – Kowal. Co ciekawe, jeśli jeździ się z Chodcza do Izbicy Kujawskiej, przejeżdżamy przez część, ta droga prowadzi przez województwo wielkopolskie, która jest wyremontowana, czyli mamy od razu drastyczne porównanie. Podobnie ma się rzecz z częścią drogi nr 266, między Dobrem a Radziejowem. Tam są dziury po prostu, nie wiem, czy już Zarząd Dróg Wojewódzkich zajął się tym problemem. Pilnego remontu wymaga droga z Lipna do Rypina – 557. Była tu już mowa o złym przygotowaniu, niewykonaniu przez Zarząd Dróg Wojewódzkich przebudowy drogi wojewódzkiej nr 249. Tak stwierdza Najwyższa Izba Kontroli. I uruchomienie tej przeprawy promowej przez Wisłę na wysokości Solca Kujawskiego i Czarnowa. Przeprawa kosztowała 23 mln zł, została uruchomiona z prawie czteroletnim opóźnieniem. W maju 2023 roku rozpoczęto pracę planistyczne modernizacji układu drogowego i przyczółków promowych. Chcę zaznaczyć, że Komisja Rewizyjna na swoim ostatnim posiedzeniu przyjęła plan pracy, w którym również będzie oceniać, czy będzie informowana o kontrolach zewnętrznych samorządu województwa w latach 2019-2023. A zatem Komisja Rewizyjna będzie również miała informacje na temat tego raportu NIK-u w tej sprawie. Niemalże zamieszanie w ubiegłym roku było z tak zwaną uchwałą antysmogową. Najpierw był projekt zarządu uchwały sejmiku, wydłużający termin wymiany pieców pozaklasowych o pięć lat, a potem, po konsultacjach społecznych, Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego wycofał się w ogóle z wydłużenia terminu. Odbyła się konferencja, ale jednak mieszkańcy mogli czuć się dezorientowani, bo wiedząc o takim

projekcie mogli po prostu nie dokonywać wymiany, czekając na to wydłużenie bądź jakieś moratorium. W dalszym ciągu mamy sygnały o niedostosowaniu rozkładów jazdy w kolejowych przewozach regionalnych na niektórych liniach do potrzeb mieszkańców. Mimo tu wyjaśnień pana dyrektora, szczegółowych, jednak mamy głosy krytyczne w tej sprawie. Podobnie uważamy za niewłaściwe brak nowych projektów dotyczących kolei. Nie udało się do końca 2023 r. uzyskać dokumentacji przedprojektowej na modernizację ciągu kolejowego na odcinku Nakło – Kcynia, o czym była mowa. Nie przewidziano, że będzie potrzebne postępowanie środowiskowe. Kolejna sprawa: jest jeszcze niewystarczająca liczba połączeń autobusowych obsługiwanych przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy – spółkę wojewódzką, wskutek czego na linii dotąd obsługiwane przez Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy wchodzi prywatni przewoźnicy lub powiaty organizują własne przewozy na terenie powiatu. Mam tu na myśli powiat lipnowski i włocławski, a więc tutaj te tereny mogą być całkowicie zastąpione przez komunikację powiatową. Jednak my jako samorząd województwa odpowiadamy za te przewozy międzypowiatowe, więc wydaje mi się, że tutaj należałoby zawrzeć jakieś porozumienie z tymi powiatami, aby się uzupełniać i żebyśmy nie zostali wypchnięci w ogóle z usług na terenie tych powiatów. Reasumując, Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość nie udzieli wotum zaufania Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok”.

W imieniu Klubu Radnych Trzecia Droga Polskie Stronnictwo Ludowe – Polska 2050 głos zabrał radny **Przemysław Ziemecki**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo. W imieniu Klubu Radnych Trzecia Droga Polskie Stronnictwo Ludowe – Polska 2050 mam zaszczyt przedstawić państwu opinię naszego klubu w sprawie Raportu o stanie województwa kujawsko-pomorskiego za rok 2023. Zgodnie z art. 34a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, przygotowany został po raz szósty raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego. Jak już tutaj z tego miejsca wielokrotnie wskazywano, raport jest obszerny, czytelny, obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku 2023 z uwzględnieniem realizacji polityk, programów, strategii oraz uchwał sejmiku województwa, a sporządzony został na podstawie szeregu danych pochodzących z departamentów, jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego, a także częściowo na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu województwa za rok 2023. Jednocześnie tegoroczny raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku, jest trzecim raportem prezentującym informacje w zakresie realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+. Jednocześnie, co też tutaj już wskazywano, część aktywności zarządu w roku 2023 podporządkowana była realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, sporządzonego na podstawie poprzedniej Strategii. Prezentowany raport odnosi się szczegółowo do uwarunkowań oraz czynników

wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy naszego regionu, prezentując poszczególne obszary aktywności zarządu województwa. Jednocześnie jego szczegółowość pozwala kompleksowo spojrzeć na działalność samorządu województwa w zakresie kreowania szeroko pojmowanej polityki rozwoju w wymiarze lokalnym i regionalnym. Możemy zaobserwować, wczytując się szczegółowo w ten raport, zarówno kwestie porównania danych dotyczących naszego województwa na tle innych województw, ale też możemy porównać rozwój województwa i dane w aspekcie temporalnym, jak poszczególne wskaźniki się zmieniają. Doskonale wiemy, że rozwój województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie jak wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, kształtowany i realizowany jest w określonym kontekście społeczno-gospodarczym, wyznaczanym przez procesy o charakterze krajowym, europejskim i globalnym. Rok 2023 to rok specyficzny, trwająca za naszą wschodnią granicą wojna w Ukrainie, zmiana władzy na szczeblu krajowym, stąd nie można o tym zapominać w kontekście między innymi bezpieczeństwa żywnościowego, rolnictwa, bezpieczeństwa państwa czy zabezpieczenia środowiska. Trzeba też pamiętać o tym, że 2023 rok, to rok, w którym dotychczasowy program na lata 2014-2020 dobiegał końca. Z danych zawartych w dokumencie wynika, że na koniec 2023 roku większość projektów była zrealizowana w różnym stopniu zaawansowania. 19 projektów nie było w ogóle realizowanych z uwagi na brak dostępnych źródeł finansowania. Rok 2023 to też rok szczególnej aktywności Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Odbłyły się 54 posiedzenia zarządu, podjęto 2813 uchwał zarządu – aż 34% więcej niż w roku ubiegłym, co również warto odnotować i pochylić czoła w kierunku zarządu. Zakres tematów i uchwał podejmowanych przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego jest bardzo szeroki, to są działania społeczno-gospodarcze, ta ilość, którą mogliśmy tutaj obejrzeć podejmowanych działań, spotkań, wydarzeń jest ogromna, ale też wskazuje na to, że jesteśmy regionem rozwijającym się, oczywiście w miarę posiadanych zasobów i możliwości, choć może nie jest idealnie, to da się zaobserwować, że cały czas nasz region idzie do przodu, że te wskaźniki są coraz lepsze. Chociażby można wskazać na to, jak szczegółowo przeanalizuje się raport, że liczba bezrobotnych w województwie kujawsko-pomorskim w październiku 2023 roku wyniosła 52 130 osób i była to najniższa liczba bezrobotnych w historii województwa. Co prawda w kolejnych miesiącach nastąpił pewien wzrost, ale i tak na koniec grudnia 2023 roku liczba ta wynosiła 54 376 osób i było to od 2108 osób mniej niż rok wcześniej. Reasumując należy stwierdzić, że działania zarządu mającego w dyspozycji sprawnie działający urząd pozwoliły na rozwój województwa. Należy stwierdzić, że powoli, ale systematycznie kroczy drogą rozwoju. Nie sposób tutaj nie podziękować autorom tego raportu, wszystkim osobom, które nad tym raportem pracowały, na czele z panem dyrektorem Adamem Stańczykiem, całym departamentem. Jednocześnie informuje, że Klub Radnych Trzecia Droga Polskie Stronnictwo Ludowe – Polska 2050 pozytywnie opiniuje

raport o stanie województwa i jest za udzieleniem wotum zaufania dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Dziękuję bardzo”.

Z kolei marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Dziękuję bardzo. Chciałem podziękować państwu za pochylenie się nad tym raportem, jego współtworzenie, tak jak to powiedziałem, nie jest to dzieło jednego autora, zarządu, ale nasze wspólne. Większość strategicznych decyzji podejmowaliśmy na podstawie bowiem uchwał tu przygotowanych, podejmowanych przez sejmik. Zarówno pani przewodniczącej, jak i wszystkim radnym, dziękuję poprzedniej kadencji, ale i tym, którzy biorą odpowiedzialność już w nowej za to, co wydarzyło się w zeszłej kadencji, bo przecież mógłby ktoś powiedzieć: jestem po raz pierwszy, dlaczego w związku z tym mam odpowiadać za coś, co mnie nie dotyczy. Tym bardziej dziękuję za ten ostatni głos, pana radnego, który w imieniu Trzeciej Drogi, ale też tych, którzy po raz pierwszy zasiadają w tych ławach, bierze współodpowiedzialność i myślę, że obiektywną ocenę tego, co dziś zastał w raporcie, ale też jako mieszkaniec województwa do tej pory miał okazję obserwować i dziękuję za to do strzeżenia i za te pozytywne opinie. Dziękuję mojemu klubowi – Klubowi Koalicji Obywatelskiej, że ta kontynuacja jest możliwa, że wskaźniki, których nie możemy się wstydić, a wręcz odwrotnie, z których możemy być dumni, są również udziałem ciężkiej pracy i tej odpowiedzialności już od wielu lat, którą wspólnie podejmujemy dla naszego województwa, na rzecz naszego województwa. Powinienem powiedzieć do naszych koleżanek i kolegów z PiS, że opozycja jest potrzebna bo przecież dyscyplinuje, bo przecież podpowiada, wskazuje. Ja myślę jednak, że zabrakło w tej wypowiedzi pana przewodniczącego Wojciecha Jaranowskiego takiego uderzenia się trochę we własne serce, bo przypomnę, że tak przed 15 października, a jeszcze kilka właściwie tygodni po, jak wiemy, konstytuował się rząd dość długo, odpowiedzialność za wiele obszarów tego, czego może nie zrobiliśmy albo byśmy byli z większą determinacją zaawansowani w realizację, powinien wziąć na siebie klub Prawa i Sprawiedliwości, bo to nie kto inny jak minister Waldemar Buda, dziś eurodeputowany, obciął nam o 250 mln zł, tak z palca dotacje, pieniądze w ramach naszego regionalnego nowego programu operacyjnego. Walczyliśmy do końca o te pieniądze, niestety nikt nas nie wysłuchał, włącznie z Komisją Europejską, która mówiła: to jest wasza wewnętrzna sprawa w Polsce, musicie się dogadać. Tak się dogadaliśmy, że Łódź ma 200 mln zł więcej niż powinna, a my dostaliśmy 200 mln zł mniej, i mógłbym więcej takich jeszcze podać przykładów. Gdzie był PiS, kiedy obcięto nam obiecane pieniądze na filharmonię, w ramach kontraktów, w ramach projektów kluczowych, no przecież nie kto inny tylko pan premier Piotr Gliński wpisał na listę projektów kluczowych dotacje w ramach już nowego programu operacyjnego FEnKS, że otrzymamy w trybie poza konkursowym. Tak, 17, byliśmy bardzo szczęśliwi, projektów znalazło się na tej liście. Problem, że dotację otrzymało tylko 11. W tym nasza filharmonia nie dostała dotacji. Pieniądzy już zabrakło, dzisiaj nikt nie wie, co dalej z tym projektem zrobić. Halo! Gdzie

jesteście, gdzie byliście państwo? Wspólna polityka rolna i to otoczenie, w którym nam przyszło funkcjonować po zdjęciu embarga, kiedy mieliśmy strajki rolników, kiedy spadła cena do 500 złotych. Czyja to jest wina, nie przypadkiem ministra Janusza Wojciechowskiego i wówczas rządzących, przynajmniej współodpowiedzialność? A Polski Ład, jeżeli rozdano 4 mld zł dla województw, a my otrzymaliśmy 175 mln, to jest według *per capita*, sprawiedliwie? Proszę popatrzeć na te mapki, które zamieściliśmy, nie komentowałem ich celowo, bo nie chcę wracać do historii, ale skoro dzisiaj tak nas oceniacie, to proszę o chociaż nutę pokory w swoich wypowiedziach. Dziękuję bardzo”.

Głos zabrał radny **Marek Witkowski**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, wysoki sejmiku, panie marszałku. Ja traktuję rzeczywistość w taki sposób, że nie można korespondować z faktami. Natomiast chciałbym przypomnieć o roli samorządu, również przypomnieć o 2010 roku, kiedy rząd PO zdjął nam 256 mln zł z dróg. To nie polskiego rządu jest wina, że napłynęło zboże ukraińskie, ale polityka Unii Europejskiej, która pozwoliła na bezcłowy i bezkontyngentowy wpływ tego zboża. Dziękuję bardzo”.

Więcej chętnych do zabrania głosu nie było.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zamknęła debatę. Poinformowała, że sejmik rozpatrzył raport o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku.

W związku z powyższym przystąpiła do głosowania uchwały w sprawie udzielenia wotum zaufania dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 47/24; wynik głosowania: 17 głosów za, 10 przeciwnych, 0 wstrzymujących.

Poinformowała, że po rozpatrzeniu Raportu o stanie województwa kujawsko-pomorskiego w 2023 roku, Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego bezwzględną większością głosów ustawowego składu, podjął uchwałę w sprawie udzielenia wotum zaufania dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego i udzielił wotum zaufania.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** pogratulowała Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego uzyskanego wotum zaufania.

Z kolei przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do realizacji kolejnego punktu porządku obrad, który przewidywał rozpatrzenie i podjęcie uchwał:

- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2023 rok – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 48/24 (zał. nr 18);

- w sprawie absolutorium dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 49/24 (zał. nr 19).

Radni otrzymali projekty uchwał oraz następujące materiały: sprawozdanie z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok wraz z informacją do sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 r. (zał.

nr 20); sprawozdanie finansowe Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok (zał. nr 21); sprawozdanie z wykonania planów finansowych wojewódzkich osób prawnych za 2023 rok (zał. nr 22); sprawozdanie o udzielonych dotacjach w 2023 roku (zał. nr 23); sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok (zał. nr 24) ; informację o stanie mienia Województwa Kujawsko-Pomorskiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku (zał. nr 25).

Przystąpiono do realizacji porządku obrad:

Skarbnik **Paweł Adamczyk** przedstawił prezentację (zał. nr 26) zawierającą:

- sprawozdanie z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 wraz z informacją do sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok,
- sprawozdanie finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok,
- sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok,
- informację o stanie mienia Województwa Kujawsko-Pomorskiego wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku.

Następnie wiceprzewodnicząca sejmiku **Katarzyna Lubańska** odczytała uchwałę Nr 17/S/2024 Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy Składu Orzekającego Nr 14 Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie opinii o przedłożonym przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2023 rok wraz z informacją o stanie mienia Województwa. Radni otrzymali ww. uchwałę (zał. nr 27).

Z kolei przewodniczący Komisji Rewizyjnej **Wojciech Jaranowski** przedstawił wniosek Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 5 czerwca 2024 r. w sprawie udzielenia Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego absolutorium. Wniosek o udzielenie absolutorium zarządowi województwa został przyjęty: 3 głosy za, 1 przeciw, 0 wstrzymujących. Radni otrzymali ww. wniosek (zał. nr 28).

Następnie wiceprzewodniczący sejmiku **Przemysław Sznajdrowski** odczytał uchwałę Nr 12/Kr/2024 Składu Orzekającego Nr 14 Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 7 czerwca w sprawie opinii o wniosku Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego o udzielenie absolutorium dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok. Radni otrzymali ww. uchwałę (zał. nr 29).

Przystąpiono do dyskusji i rozpatrzenia sprawozdania finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2023 rok wraz z informacją do sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 r.

Nastąpiły wystąpienia indywidualne radnych.

Radny **Jarosław Wenderlich** powiedział: „Dziękuję pani przewodnicząca, chciałbym zadać jedno pytanie, a może równocześnie, żeby był to wniosek – nie będę już w tym zakresie składał interpelacji. Chodzi mi o opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej, tę pierwszą, z kwietnia. Tam wskazano, iż dwa podmioty lecznicze wykazały stratę netto, w tym Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy stratę netto 328 tys. zł. W dalszej części powołano się na uchwałę 49/2624/23 Zarządu Województwa. Przeglądając Biuletyn Informacji Publicznej nie mogę tego odnaleźć – jest załącznik nr 2, który mówi o raportach o sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, ale tego w BIP nie ma dostępnego. RIO się powołuje na ten dokument. Uprzejma prośba o przekazanie go radnym – nie mówię w tej chwili, ale jeżeli będzie taka możliwość”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Rozumiem, że tej konkretnej uchwały wskazanej przez Pana?”.

Radny **Jarosław Wenderlich** odpowiedział: „Tak pani przewodnicząca. RIO odnosi się właśnie do tej uchwały i ta uchwała jest po części opublikowana, a tego konkretnego załącznika nie ma”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przyjęła prośbę radnego Jarosława Wenderlicha.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono.

Z kolei nastąpiły wystąpienia i opinie klubów radnych.

W imieniu Klubu Radnych Koalicji Obywatelskiej głos zabrał radny **Michał Czepek**, który powiedział: „Pani przewodnicząca, panie marszałku wraz z zarządem, szanowni państwo radni, drodzy państwo. Dziś ostatecznie zamykamy rok budżetowy 2023. Zatem to dobra chwila na refleksję na temat samego roku 2023 i tego, jaki był dla samorządu naszego województwa, ale także na szersze spojrzenie na finanse publiczne, zwłaszcza te samorządowe. Rok 2023 to nareszcie zniesienie zagrożenia epidemiologicznego. To wielki pozytyw – życie społeczne wróciło do normalności, nie musieliśmy borykać się z czasowymi ograniczeniami w dostępie do kultury, sportu, edukacji, transportu, tak jak w poprzednich 3 latach. Koniec pandemii to także kres nadzwyczajnych pozycji wydatkowych w budżetach samorządów – także naszego województwa. Rok 2023 to drugi rok wojny w Ukrainie. Polskie firmy doświadczyły wzrostu kosztów działalności, wzrostu cen surowców i same pod wpływem wojny podniosły swoje ceny. To z kolei przyczyniło się do spadku produkcji sprzedanej o 1,5% względem roku 2022. Ekonomści szacują, że wpływ wojny za naszą wschodnią granicą obniżył PKB Polski o 2 do 3%. Rok 2023 to drugi rok nadzwyczajnego wzrostu cen energii elektrycznej – cena 1 MWh wzrosła w minionym roku o 45%, tj. z 523,71 zł do 759,29 zł. To ogromny wzrost kosztów dla funkcjonowania samorządów oraz podległych im instytucji kultury, szkół, szpitali czy choćby utrzymania oświetlenia na drogach

wojewódzkich. W minionym roku średnie ceny paliw utrzymywały się w dalszym ciągu na bardzo wysokim poziomie, co przełożyło się nie tylko na rekordowo wysokie koszty transportu, którego jako województwo jesteśmy również organizatorem, ale wyższe ceny produktów i usług. Rok 2023 to kolejny rok dwucyfrowej inflacji w Polsce. Według GUS wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce wyniósł w minionym roku 11,4%. Tak wysoka inflacja oznacza wzrost wydatków bieżących samorządów, także naszego. Chciałbym zakończyć na tym listę negatywnych czynników wpływających na kondycję polskich samorządów, ale przecież nie mogę pominąć faktu zdemolowania finansowania samorządów przez słusznie miniony rząd. Przytoczę tu fakt spadku udziału samorządów w podatku PIT, który w ubiegłym roku zmalał do 52 mld zł, z 54 mld zł w 2022 roku. Rząd zafundował samorządom niższe dochody pomimo dwucyfrowej inflacji i 45% wzrostu cen energii elektrycznej. Jak to się przełożyło na dochody naszego województwa? W 2022 roku udział samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w podatku PIT wyniósł 108 mln zł, a w roku 2023 spadł do 72 mln zł. Tak, w ciągu roku rząd pozbawił nas kwoty 36 mln zł z samego PIT-u. To więcej, niż roczny koszt utrzymania bibliotek wojewódzkich w Toruniu i Bydgoszczy – a będziemy zaraz o nich rozmawiać – łącznie z ich filiami. Pozostaje tylko cieszyć się, że kujawsko-pomorscy przedsiębiorcy – płatnicy CIT – wypracowali rekordowe zyski, dzięki czemu udział województwa w tym podatku wyniósł w 2023 roku 569 mln zł.

Uchwalając budżet województwa na rok 2023 przyjęliśmy dochody ogółem na poziomie 1 mld 789 mln zł, zrealizowaliśmy je na poziomie wyższym o 117 mln zł, tj. w kwocie 1 mld 907 mln zł. Wydatki ogółem planowane w wysokości 1 mld 884 mln zł zrealizowaliśmy na poziomie wyższym o 13 mln zł od zakładanego, tj. w kwocie 1 mld 897 mln zł. Zaznaczyć tu należy, że na inwestycje przeznacziliśmy rekordową kwotę 746 mln zł, czyli 39,4% wydatków ogółem. Na szczególną pochwałę zasługuje fakt, że nakłady na inwestycje zrealizowaliśmy w 87% planu na 2023 rok. Tym samym deficyt budżetu województwa planowany na poziomie niemal 147 mln zł nie został zrealizowany – wręcz przeciwnie – kolejny rok województwo wypracowało nadwyżkę budżetową, tym razem w wysokości niemal 10 mln zł. Pomimo dwucyfrowej inflacji, co wpłynęło na wzrost wydatków bieżących, pomimo rekordowo wysokich nakładów na inwestycje, dług województwa spadł o kwotę 13,5 mln zł, tj. do kwoty 211,5 mln zł. Niestety – wysoka inflacja to wzrost kosztów obsługi długu – w minionym roku wydaliśmy na ten cel 17 mln zł. Z niepokojem obserwujemy pogłębiające się niedoszacowanie subwencji oświatowej. Wydatki na oświatę i wychowanie w 2023 roku wyniosły 95,5 mln zł i były wyższe od subwencji oświatowej o niemal 14 mln zł. Rok 2023 doprowadził nas do końca budżetu Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Ostatni rok unijnej perspektywy rozpoczynaliśmy informacjami o niewykorzystanych środkach unijnych na skutek rezygnacji wielu beneficjentów z realizacji zadań inwestycyjnych objętych dofinansowaniem. Pierwszy kwartał 2023 roku, a także czwarty kwartał 2022 roku, to wiele

nowych, wcześniej nieplanowanych konkursów, m.in. na termomodernizację obiektów publicznych, niskoemisyjne oświetlenie uliczne, montaż instalacji OZE czy zakup taboru niskoemisyjnego w miastach. W tym miejscu, w imieniu wszystkich radnych, kieruję serdeczne podziękowania do pracowników Departamentu Funduszy Europejskich oraz do Departamentu Wdrażania Funduszy Europejskich, odpowiedzialnych za rozpisanie, przeprowadzenie i rozstrzygnięcie nowych konkursów. Dziękuję także Departamentowi Realizacji Projektów Unijnych, zwłaszcza za projekty cyfrowe, które zostały zrealizowane w ciągu tego roku. Dodam, że tylko sam samorząd województwa w roku 2023 zaabsorbował środki unijne w wysokości ponad 624 mln zł ze starej perspektywy. Panie Marszałku, Panie Skarbniku, członkowie Zarządu Województwa – przyjmujemy wykonanie powierzonego Państwu zadania.

Klub Radnych Koalicji Obywatelskiej opiniuje pozytywnie wykonanie budżetu za rok 2023 i będzie głosował za udzieleniem zarządowi absolutorium”.

W imieniu Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość głos zabrał wiceprzewodniczący klubu **Wojciech Jaranowski**, który powiedział: „Pani przewodnicząca, panie i panowie radni, opinia Klubu Radnych Prawa i Sprawiedliwości przedstawia się następująco: Sejmik Województwa 19 grudnia 2022 r. uchwalił budżet na 2023 r., po stronie dochodów w wysokości 1 789 915 508,00 zł, po stronie wydatków w wysokości 1 884 915 508,00 zł, z deficytem w wysokości 95 000 000,00 zł. W ciągu roku dokonano zmian i na dzień 31 grudnia 2023 r. budżet wynosił:

- dochody: 1 913 307 836,02 zł, czyli wzrost o 123 392 328,02 zł,
- wydatki: 2 087 229 286,63 zł, czyli wzrost o 202 313 778, 63 zł, z czego na wydatki bieżące planowano wydać w kwocie 1 227 721 338,63 zł, czyli 58,8%, a na wydatki majątkowe kwotę 859 507 948,00 zł, co daje 41,2%,
- Deficyt na poziomie 173 921 450,61 zł, czyli wzrost o 78 921 450,61 zł.

Po raz pierwszy wydatki Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego miały przekroczyć 2 mld zł. Niestety Zarządowi Województwa nie udało się w ubiegłym roku tego dokonać, gdyż wykonanie w pozycji wydatki wyniosło tylko 1 897 206 465,34 zł, to jest 90,9% planu, w tym wydatki bieżące stanowiły 93,7%, a wydatki majątkowe tylko 86,9%, to jest kwota powyżej 746 mln zł, czyli o ponad 112 mln zł mniej niż zakładano. A więc ambitny plan wydania 2 mld zł nie powiódł się głównie ze względu na wydatki majątkowe, w tym zwłaszcza inwestycyjne, gdzie wydano tylko 622 690 866,27 zł, tj. 84,7% planu. Oczywiście nie kwestionuję tego, że są to i tak wydatki wyższe niż w latach ubiegłych, natomiast stosunku do założonego planu, jednak jest to mniej. Budżet województwa zamknął się nadwyżką budżetową w wysokości ponad 9 mln zł wobec planowanego deficytu w wysokości ponad 173 mln zł. Wynikało to, jak się wydaje, właśnie z niezbyt wysokiego poziomu wydatków majątkowych, zwłaszcza inwestycyjnych. Realizacja wydatków w poszczególnych

działach, które stanowią procentowo największy udział w budżecie, kształtowała się w granicach od 69% w dziale „Informatyka” do 95% w dziale „Oświata i wychowanie”. Przykładowo w dziale Rolnictwo i łowiectwo wykonanie stanowiło 90,42% kwoty planowanej, w dziale Transport i łączność 92,19% kwoty planowanej, w tym w rozdziale Drogi publiczne wojewódzkie tylko 90,64%. Nadal, mimo postępu w realizacji inwestycji drogowych, część środków jest niewykorzystywana i przenoszona na rok następny. W dziale Informatyka wykonanie wyniosło jedynie 69,14%, to już chyba tradycja niskiego wykonania, gdyż często tak bywało w poprzednich latach, że właśnie było bardzo niskie wykonanie. W dziale Oświata i wychowanie wyjątkowo chyba w 2023 r. wykonanie nie zbliżyło się do 100% i wyniosło 94,98% planu. Również w dziale Ochrona zdrowia jest poziom wykonania niższy niż zwykle – 92%. W dziale Pomoc społeczna jest to 93%. W dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego również ponad 93% wykonania planu. Wydatki RPO za lata 2014-2020 wyniosły nieco ponad 89% planu. Pierwotnie zaplanowane wydatki w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza w wysokości ponad 9 mln zł zmniejszono do kwoty ponad 1 mln 250 tys. zł, a i tak pomniejszone wydatki zrealizowano tylko w kwocie 279 mln zł, czyli tylko 22,23% planu. Oczywiście to, co mówił pan marszałek – nie wiemy na ile wpływ na to miał brak środków z KPO i nowej perspektywy. Na niskie wykonanie budżetu w niektórych działach wpłynęły w dużej mierze zadania inwestycyjne. Planowane ponad 776 mln zł na zadania inwestycyjne zostało w końcu roku zmniejszone do 729 mln zł, a wykonano ostatecznie tylko 84,68% planu, czyli ponad 617 mln zł.

Klub Radnych Prawo i Sprawiedliwość zgłasza przeciw udzieleniu absolutorium Zarządowi Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 rok”.

W imieniu Klubu Radnych Trzecia Droga Polskie Stronnictwo Ludowe – Polska 2050 głos zabrał przewodniczący klubu **Paweł Zgórzyński**, który powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo radni. Przypadł mi w udziale zaszczyt zaprezentowania opinii Klubu Radnych Trzecia Droga Polskie Stronnictwo Ludowe – Polska 2050. Opinia ta powiela się z tym, co powiedzieli moi poprzednicy. Pozwólcie państwo, że odniosę się tylko do niektórych danych. Nie będę również powielał liczb, które przedstawiał przed chwilą pan skarbnik i moi poprzednicy. Szanowni państwo, jeżeli chodzi o dochody, rok do roku wzrosły nam udziały w podatkach o ponad 150 mln zł. Z czego, tak jak wspominał radny Michał Czepek, podatek PIT zmalał, a wzrósł podatek CIT. Może jest się z czego cieszyć, a może nie ma się z czego cieszyć. Bo przedsiębiorcy niestety nie wydatkowali w poprzednim roku, co wiem z doświadczenia, środków na inwestycje, czekając na środki z KPO. Woleli zapłacić podatek, niż wydatkować wyłącznie swoje pieniądze. Nasi przedsiębiorcy już się przyzwyczaili do środków europejskich, do tego, że potrafią je wydatkować i potrafią z nich korzystać. Wykonaliśmy dochody budżetu w 100% jeśli chodzi o podatki, ale inne dochody, też w stosunku do tego, co planowaliśmy, o prawie 120 mln zł

mamy wyższe niż w tej pierwotnej wersji z roku 2022. Na pewno świadczy to o dobrze kreowanej polityce zarządu województwa. Na pewno na dochody wpływ miała w jakimś stopniu również inflacja. Jeżeli chodzi o wydatki – z tej ogromnej puli prawie 2 mld zł, wykonanie mamy praktycznie na poziomie tego, co planowaliśmy w roku 2022 – 19 grudnia 2022 roku przyjmując budżet. Różni się trochę wydatkami, które planowaliśmy, a które zostały wykonane, ale niemniej kwotowo mamy praktycznie to samo. Z tego prawie 750 mln to wydatki majątkowe. Rok 2023 był kolejnym trudnym rokiem ze względu na dostępność materiałów, ich cenę. Tak jak już kiedyś mówiłem, ten proces inwestycyjny w naszym kraju jest bardzo długi. Ja posłużę się jednym przykładem drogi wojewódzkiej, której wykonawca w tej chwili przystępuje do wykonania. Przetarg został ogłoszony w 2021 roku, a inwestycja miała być finansowana z udziałem środków europejskich. Firma, która wygrała w technologii zaprojektuj – wybuduj dwukrotnie prowadziła konsultacje. Byłem na tych konsultacjach. Szanowni państwo, nie było żadnej osoby, która by miała jakiegokolwiek wątpliwości co do wycinki drzew. Tych drzew jest tam dość sporo, są to dość stare drzewa, przy każdej, nawet niewielkiej wichurze strażacy wyjeżdżają usuwać te drzewa powalone, bo konary lecą na drogę i zagraża to bezpieczeństwu przejeżdżających. Proces inwestycyjny miał rozpocząć się w kwietniu ubiegłego roku. Miała być wbita pierwsza łopata. Przeciągnęło się to do czerwca. Kiedy firma weszła, okazało się, że wykonawca linii światłowodowej położył tę linię po swojemu, nie inwentaryzując tego, bo trzeba było zrobić od nowa całą dokumentację. My w ubiegłym roku mieliśmy wydatkować 8 mln zł na tę drogę, a wydatkowane były tylko 74 tys. zł na dodatkowe projektowanie. W tej chwili firma, dwa tygodnie temu, weszła na drogę, zaczynając od usuwania drzew. Podniósł się wielki krzyk, wielkie larum, że usuwane są drzewa. Co jest ważniejsze: życie ludzi czy te stare drzewa? Ja nie jestem za tym, żeby usuwać drzewa bezsensownie. Szanowni państwo, dział Transport i łączność to jest ponad 200 mln zł wydatkowanych na przewozy pasażerskie. Z roku na rok ta wartość rośnie. I apeluję panie marszałku, usiądźmy i porozmawiajmy. Nie tylko radni opozycji, ale i radni koalicji rządzącej województwem domagali się przywrócenia połączeń kolejowych. Na którejś z sesji pan dyrektor mówił, że jedna z tras ma obłożenie 0,2 pasażera. Dzisiaj z panem dyrektorem chwilę rozmawiałem, mówił, że tam na tej trasie jest największy wzrost, kilkaset procent. Bo dziś jeździ 7 pasażerów, a są 4 pary pociągów. Czyli nawet nie jeden pasażer średnio w pociągu. Czy nie warto usiąść, porozmawiać? I zwiększać tam, gdzie naprawdę jest potrzeba, a tam, gdzie nie potrzeba, zlikwidować tę linię. Może warto zastąpić to autobusem? Może warto zrobić tak, jak kiedyś mówił radny Marek Hildebrandt: może warto wynająć nawet taksówkę? Będzie to taniej. Szanowni państwo, na pewno na uwagę zasługuje nasza, może niesformalizowana, polityka senioralna, którą w tym województwie prowadzimy. Wierzcie mi, przez te 3 miesiące, kiedy byłem w ministerstwie, pod tym względem byliśmy brani pod uwagę. Ten projekt realizowany przez centrum edukacji

ekologicznej to jest jeden z najlepszych w kraju, o ile nie najlepszy i największy. Także wielkie ukłony dla pana marszałka, dla całego zarządu i dla tego, co robimy. Kolejny, pan marszałek wspominał o zabytkach. Naprawdę w województwach sąsiednich nam zazdroszczą tego projektu. Chyba nie ma dzisiaj w województwie zabytków, szczególnie zabytków sakralnych, które nie skorzystałyby z tego programu. Od 2007 roku dofinansowujemy regularnie, najpierw z własnych środków, w tej chwili ze środków europejskich. I wszyscy są zadowoleni. Tego nikt z nas ze sobą nie zabierze. To zostanie dla naszych następców. Szanowni państwo, o służbie zdrowia, o WORD-ach mówił pan skarbnik, nie wymaga to w tym roku większej uwagi, jest w miarę przyzwoicie, oprócz Centrum Pulmonologii i Zakładu Medycyny Pracy we Włocławku. Trzecia wartość, która zawsze jest brana pod uwagę przy budżecie to jest deficyt. Czy musimy się bać deficytu? Jeżeli by się nam udało wszystko zrobić, nawet gdyby ten deficyt był na poziomie wyższym, pewnie nic by się nie stało. Najważniejsze, że to, w co inwestujemy środki, przynosi efekty, że nasi mieszkańcy będą się cieszyli nowymi ośrodkami kultury, nowymi drogami. Wypracowaliśmy nadwyżkę – dobrze, że nie wydaliśmy tych pieniędzy bezsensownie. Podsumowując: szanowni państwo, wykonanie budżetu za 2023 rok, uwzględniające plan na początku roku, wszelkie zmiany, opinie komisji sejmikowych, w tym Komisji Rewizyjnej, opinię biegłego rewidenta i opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy, Klub Radnych Trzecia Droga Polskie Stronnictwo Ludowe – Polska 2050 będzie głosował za udzieleniem absolutorium Zarządowi Województwa”.

Marszałek **Piotr Calbecki** powiedział: „Pani przewodnicząca, panie i panowie radni. Chcę podziękować wszystkim, którzy pracowali nad tym sprawozdaniem. W pierwszej kolejności panu skarbnikowi wraz z jego ekipą, która niezawodnie już od wielu lat, rok do roku poprawia metodę przygotowania i sposób prezentacji tego dokumentu, sprawozdania z wykonania budżetu, ale też poprawia efektywność zarządzania środkami budżetowymi, pozyskiwaniem środków, ale też ich wydatkowaniem. Chcę podziękować, ponieważ to co widzimy na pozytywnych slajdach, kiedy maleje zadłużenie, kiedy obsługa długu to 1%, kiedy kontrolujemy całą politykę finansową, to jest efekt naprawdę żmudnych i często bardzo długich dyskusji z innymi departamentami, z innymi jednostkami, ponieważ mamy sporo takich wydatków, które ponosimy, a nie są naszymi zadaniami własnymi (udzielenie pomocy uniwersytetom, politechnikom). Wszyscy, którzy do nas się zwracają, nie odchodzą z przysłowiowym „kwitkiem”. Chcę, za tę wielką cierpliwość, zrozumienie dla celów merytorycznych departamentu finansów i panu skarbnikowi podziękować, ponieważ tutaj nie da się nic „przypudrować”. Tabele, liczby mówią prawdę i nie da się ich w żaden sposób nagiąć, naciągnąć. My nie możemy ukrywać takich, czy innych rzeczy, ponieważ działamy na podstawie wskaźników, gdzie się przygotowuje budżety, które są obiektywne. Prognozy finansowe przychodzą z Ministerstwa Finansów i na tym budujemy całą naszą strategię

finansową, a do tego należy pamiętać, że polityka finansowa to nie jest kwestia bieżącego zarządzania przychodami, dochodami i wydatkami, ale jest to też kwestia perspektywy czasu trochę dłuższego, a nawet wieloletniego, jakie skutki mogą wywołać podejmowane decyzje dla województwa, budżetu i dla przyszłości, ponieważ planowanie nowych inwestycji i ich realizacja często wiąże się z większymi kosztami obsługi instytucji, miejsca, które stworzyliśmy, kosztów utrzymania, kosztów bieżących itd. Tutaj widać wyraźnie, że w wieloletniej polityce finansowej mamy absolutną dyscyplinę, przewidywalność i realizując prognozy wieloletnie trzymamy się ram tej dyscypliny. Inaczej moglibyśmy doprowadzić do katastrofy lub stagnacji tzn. pasywność jest niedobłą rzeczą, ale i przeinwestowanie i pofolgowanie w wydatkach bieżących mogłoby się skończyć katastrofalnie. Mówię o tym dlatego, że wiele samorządów obecnie cierpi. Ogromne problemy mają gminy, miasta, powiaty. Mają naprawdę „związane ręce” i nie ma znikąd pomysłu, jak te problemy rozwiązać, czyli kumulacja problemów nie jest metodą dobrą. Dziękuję bardzo panu skarbnikowi, że od tylu lat, od kiedy jestem marszałkiem województwa, tworząc zarząd, mogę na tej profesjonalnej i strategicznej polityce, przewidywalności i konsekwencji polegać. Dziękuję członkom zarządu województwa. W sposób szczególny chcę podziękować Sławomirowi Kopyściowi, ponieważ w poprzedniej kadencji zasiadał w zarządzie. Podziękować za dobrą współpracę, za wiele efektów w oświacie, które widzimy jak to wszystko się zmienia oraz w innych obszarach współpracy międzynarodowej, za które odpowiadał Sławek. Jest to wielka wartość, kiedy tworząc zarząd, kolegialne ciało, jako przewodniczący organizując pracę, mogę polegać powierzając zadaniach. Wszystkim tu obecnym, za ten wkład dziękuję. Były to czasy jeszcze Zbigniewa Sosnowskiego, którego pozdrawiamy. Wypada publicznie podziękować, ponieważ współtworzył zarząd i wiedział co ma robić. Rozumiemy się, a czasami wtedy kiedy mamy rozbieżne zdania, to staramy się szukać jakiegoś kompromisu i myślę, że udaje się to wypracować. Chcę podziękować wszystkim służbom, panu Adamowi Stańczykowi, który nasłuchał się tylu komplementów, że oby nie poszedł do ministerstwa. Podziękował jeszcze raz za sprawozdanie i współpracę z panem skarbnikiem, ponieważ warstwa merytoryczna była wcześniej omówiona i miałem przyjemność trochę holistycznie, ale to wszystko co zostało zrobione jest zapisane w tych księgach, zebrać te wszystkie rzeczy, uzasadnić i pokazać na tle realizacji strategii, to jest pewna umiejętność. Dziękuję, że od kilku lat udaje się to sprawozdanie skorelować ze sprawozdaniem finansowym z wykonania budżetu. Chcę podziękować państwu radnym, którzy przez cały rok pracujecie. To, że jest nas tak wielu, w podobnym składzie, jak w poprzedniej kadencji to świadczy o tym, że mieszkańcy regionu widzą co zrobiliśmy, co chcemy robić, co jeszcze mamy w planach, ponieważ powtarzalność świadczy o tym, że to co robimy jest pozytywnie oceniane przez mieszkańców województwa, ponieważ *summa summarum* dla nich pracujemy. Za tę reprezentację państwa przed mieszkańcami, w ich

imieniu to czynicie, chce podziękować za sumienną pracę, każdy na swoim szczepku – pani przewodniczącej, prezydium, poprzedniemu i obecnemu, ale też wszystkim szefom komisji, szczególnie Komisji Rewizyjnej. Przewodniczący komisji się zmienił, ale jej praca musi trwać, wszystkim jej członkom chcę podziękować. Regionalnej Izbie Obrachunkowej, poszczególnym komisjom merytorycznym z komisją budżetową na czele. Myślę, że mamy powody do satysfakcji, ponieważ budżet został wykonany bardzo dobrze. Wzrost dochodów po stronie CIT-u jest imponujący. Cieszymy się z tego, ponieważ jest to obiektywny wskaźnik rozwojowy naszego województwa jeśli chodzi o dochody firm, które współtworzą ten region i nasz budżet. Sądzę, że z takim wykonaniem budżetu możemy śmiało spojrzeć w najbliższą perspektywę, nie tylko tego roku, ale kolejnych lat, ponieważ przed nami niecałe pięć lat, aby zrealizować wiele ambitnych celów, zadań. To, co dziś ustalimy, będzie przyszłością. To, za co dzisiaj byłem chwalony, za pamięć o Janie Pawle II, który nauczył mnie jednej bardzo ważnej sentencji. Był filozofem. Jutro zaczyna się dziś i teraz. Nie ma przyszłości, kiedyś. Tylko dziś ją tworzymy. Dlatego, z takim poczuciem odpowiedzialności za każdą dzisiaj podejmowaną decyzję, życzymy sobie takich efektów pracy za ten rok budżetowy, który dziś realizujemy i te kolejne lata, które szybko miną. Chciałoby się, aby dobrze je wykorzystać. Jestem o tym przekonany, że z tą drużyną, z tym sejmikiem, z Państwem, uda nam się wiele osiągnąć. Pniemy się na tej drabinie rozwojowej. Średnia płac w naszym województwie też rośnie i procentowo udział w tej skali jest lepszy niż kilka lat temu, tzn. że kiedyś zarabialiśmy 73% średniej krajowej, a dziś zarabiamy 78% średniej krajowej. To oznacza, że nie tylko idziemy równolegle, ale pniemy się w rankingu w górę, a to jest jeden z ważniejszych wskaźników, który świadczy ostatecznie o zadowoleniu mieszkańców z tego, że tu żyją, mieszkają, że chcą wiązać przyszłość z tym regionem. Nie za wszystko odpowiadamy, ale to co jest w naszych kompetencjach, mam nadzieję w Państwa ocenie, za chwilę się przekonamy, to co zrobiliśmy w ubiegłym roku, robimy po prostu dobrze i za to wspólne dobro dziękuję”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zamknęła dyskusję nad rozpatrzeniem sprawozdania finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2023 rok wraz z informacją do sprawozdania z wykonania budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego za 2023 r.

Przystąpiono do głosowania jawnego imiennego:

- uchwały w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2023 rok – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 48/24; wynik głosowania: 17 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących, z uzupełnionym zapisem § 1. o wyraz: „zatwierdza się”. Sejmik podjął uchwałę i wchodzi w życie z dniem podjęcia.

- uchwały w sprawie absolutorium dla Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 49/24; wynik głosowania: 17 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; z uzupełnionym zapisem § 1. o wyraz „udziela się”; uchwała została podjęta bezwzględną większością głosów ustawowego składu sejmiku i wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Następny punkt porządku obrad przewidywał Informację o stanie realizacji inwestycji drogowych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego – dotyczy stanu na 31.05.2024 r. (zał. nr 30). Informacja była przedmiotem obrad Komisji Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury.

Informację przedstawił Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich **Przemysław Dąbrowski**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, szanowny panie marszałku, szanowni państwo radni, szanowni goście. Tak naprawdę przygotowałem tę prezentację w ten sam sposób, jak za poprzedniej kadencji, więc jeżeli mamy jakieś uwagi czy to do zmian czy do materiałów przekazanych, to bardzo proszę o informację. Chciałbym na początek dosłownie 2-3 słowa o nas, czyli o Zarządzie Dróg Wojewódzkich. Na dzień dzisiejszy posiadamy 1727,3 kilometrów dróg w zarządzie. Chciałbym zwrócić uwagę, nasze drogi są szczególnie oznaczone – w taki sposób, że mamy na pachołkach tych hektometrycznych numer na żółtym tle, dla przykładu 240. Jest to bardzo ważne w wielu sytuacjach, więc warto o tym przypominać, ponieważ nawet jeżeli jest wypadek, bardzo pomaga taki pachołek hektometryczny, bo nam mówi, że to jest 56 kilometr, zerowy hektometr, nawet czy policja czy straż pożarna, wszyscy od razu wiedzą, na jakiej drodze się znajdujemy, gdzie w razie czego udzielić pomocy. Oczywiście drogi wojewódzkie, które obsługujemy, nie dotyczą miast na prawach prezydenckich, na prawach powiatu. Mamy centrale w Bydgoszczy, mamy 6 rejonów, te rejonu to Toruń, Włocławek, Inowrocław, Tuchola, Żółędowo oraz Wąbrzeźno. Oczywiście mamy też bazy materiałowe, bazy takie troszeczkę terenowe, gdzie mamy na przykład elementy do zimowej obsługi, sól. Cała nasza sieć, staramy się, aby była oczywiście tak samo utrzymywana, pracuje nad tym ponad 170 osób w sumie w Zarządzie Dróg Wojewódzkich i oczywiście w tych rejonach jest zatrudnionych. Tak naprawdę na chwilę obecną, w różnym stopniu zaawansowania, prowadzimy pracę na 120 km dróg. One są oczywiście na różnym stanie zaawansowania, niektóre tegoroczne już praktycznie są gotowe do odbioru, już prowadzimy pierwsze prace odbiorowe. Niektóre dopiero będziemy ogłaszać, między innymi na dzisiejszej sesji, jeżeli państwo radni pozwolą i zadecydują, są zwiększenia dotyczące dróg wojewódzkich, dotyczą przygotowanych projektów, między innymi droga 237 Legbąd – granica województwa czy Odolion – droga 266, już dzisiaj wspomnianą, Odolion – Aleksandrów. Jesteśmy przygotowani na ogłoszenie tych dróg, w przypadku pozytywnych głosowań, będziemy ogłaszać te kontrakty. Oczywiście mamy projekty unijne, w tej chwili mamy 5 takich

kontraktów. W ostatnim czasie przekazaliśmy bardzo ważny odcinek wykonawcy, ponieważ obwodnica Mogilna, krótki, bo 1,5 km, ale tak naprawdę dopiero po wybudowaniu tego odcinka, obwodnica Mogilna uzyska sens, czyli będzie omijała miejscowość Mogilno. Ja tak naprawdę zawsze tak praktykowałem, że skupiałem się na pytaniach, ponieważ wszystkie materiały, które państwo otrzymali, zawierają informacje o stanie, o zaangażowaniu, o kwotach, więc to jest najważniejsze. Ja chciałbym wspomnieć jeszcze o zmianach budżetowych, gdyż to jeszcze dzisiaj przed nami. Są oczywiście też zmniejszenia wynikające np. z przetargowych podsumowań, jak na przykład w Laskowicach, gdzie kwota ostateczna była mniejsza. Są oczywiście prośby o usługi remontowe, które rzeczywiście wymagają, np. takie koszenie, które jednorazowo kosztowałyby nas ponad 3 mln zł. Więc zawsze czekamy do ostatniej chwili możliwości, ponieważ jeżeli za szybko skosimy, to będziemy kosić nie dwa razy, tak jakbyśmy chcieli, tylko 3 czy 4, bo przyjdą warunki takie, że jak skosimy za szybko, czyli przełom kwietnia/maja, to ta trawa szybko nam urośnie i niestety te koszty, na które musimy zwracać uwagę, rosną. Tak naprawdę wiele elementów już w tym roku też odbieramy. W piątek puściliśmy ruch na półtora roku zamkniętej drodze nr 240 nad kolejną. Nowy obiekt nad kolejną to jest wyzwanie, szczególnie w uzgodnieniach, gdyż to jest bardzo ważna linia na Gdańsk, gdzie my mieliśmy zamknięcia nocne, tak naprawdę kilkugodzinne. W tych kilkugodzinnych zamknięciach musieliśmy się zmieścić, aby wykonać pracę niebezpieczną, które są nad kolejną. Mamy bardzo ważny program, który niedługo chcemy ogłosić, tak naprawdę przetarg, na doświetlenie miejsc niebezpiecznych, przejść dla pieszych, gdzie z dofinansowań chcemy, aby każde przejście, nasz cel na przyszłe lata, aby każde tak wyglądało przejście. W tym roku i w przyszłym, w sumie 250 miejsc, chcemy wykonać w ten sposób, jest to inna barwa, to jest specjalnie dedykowane oświetlenie dla przejścia dla pieszych. Czekam na pytania, uwagi i oczywiście postaram się na wszystkie odpowiedzieć”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** otworzyła dyskusję.

Jako pierwszy głos zabrał radny **Jarosław Wenderlich**. Powiedział: „Pani dyrektorze, chciałbym poruszyć kwestię inwestycji, która wymieniona jest w państwa sprawozdaniu, ale także jest w korekcie budżetu. Chodzi o opracowanie dokumentacji studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego dla połączenia miasta Bydgoszczy z węzłem drogowym na trasie szybkiego ruchu, tj. S5 - S10, rozumiem kwestię obwodnicy Białych Błot. Tutaj mamy u państwa podane 150 tys., to było w wieloletniej prognozie finansowej, w korekcie już widnieje zapis: zmniejsza się te środki o kwotę 76 tys. zł. Czytam, że środki przeniesione zostają na rok 2026. Może pan dyrektor nam uszczegółowić, z czego to wynika i jak ten proces inwestycyjny odnośnie obwodnicy Białych Błot wygląda”.

Radny **Wojciech Jaranowski** powiedział: „Pani przewodnicząca, mam pytanie dotyczące właśnie tej drogi, o której wspominałem w wystąpieniu, czyli 269. Kiedy dalsze

odcinki będą realizowane, Choceń – Kowal i dwutorowy odcinek, to znaczy w dwóch odcinkach, Chodecz do Izbicy, właśnie z tą przerwą na województwo wielkopolskie. I druga sprawa, to jest pilne, droga 266 Dobrze – Radziejów, bo tam były straszne dziury, żeby chociaż zająć się taką bieżącą naprawą. Dziękuję”.

Radny **Michał Czepek** powiedział: „Panie dyrektorze, w złożonym przez pana sprawozdaniu jest budowa obwodnicy miasta Radzyń Chełmiński w przebiegu drogi 534. Z informacji, którą tutaj zawarł pan dyrektor w tym sprawozdaniu wynika, że na początku maja został złożony wniosek o wydanie decyzji środowiskowych uwarunkowania tej inwestycji, więc mam pytanie, czy sam projekt budowlany z pozwoleniem na budowę jest realny w tym roku? To jest jedno pytanie. Natomiast drugie pytanie dotyczy miejsc niebezpiecznych. Wspomniał pan dyrektor o projekcie doświetlenia 220 czy 250 miejsc szczególnie niebezpiecznych w tym roku, jeżeli chodzi o przejście dla pieszych. Natomiast chciałbym wrócić jeszcze do bieżącej perspektywy unijnej, gdzie mamy likwidację miejsc szczególnie niebezpiecznych, jeżeli chodzi o skrzyżowania z drogami wojewódzkimi. Jedną z takich jest Mełno – droga wojewódzka 538. Mam pytanie, na jakim etapie jesteśmy tam z dokumentacją i z przygotowaniem tej inwestycji do absorpcji środków z FEdKP 2021-2027”.

Radna **Ewa Kozanecka** powiedziała: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, państwo radni, panie dyrektorze, mam pytanie odnośnie dalszych planów remontów drogi wojewódzkiej 243 Mrocza – Prosperowo. Tam w 2003 roku wykonano remont około 2 km na odcinku przebiegającym przez tereny leśne. Koło Mroczy obecnie trwają prace remontowe na dwóch odcinkach od Ronda Bydgoskiego do terenu leśnego koło Mroczy, czyli do tego odcinka już wykonanego. Remont ten obejmuje odcinek około kilometra oraz kolejny remontowany odcinek kilometra do skraju lasu za Mroczą do mostu w Drzewianowie. I tutaj pytanie mieszkańców: co z dalszym odcinkiem drogi od mostu w Drzewianowie do ronda w Prosperowie o długości 4 kilometrów? Dziękuję bardzo”.

Przewodniczący Klubu Radnych Trzeciej Drogi Polskie Stronnictwo Ludowe - Polska 2050 **Paweł Zgórzyński** powiedział: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, panie dyrektorze, szanowni państwo. Panie dyrektorze, przede wszystkim chciałbym panu serdecznie podziękować za interwencję na ulicy Mławskiej w Rypinie. Tam strażacy z Państwowej Straży Pożarnej prosili o lustro przy wyjeździe. Praktycznie następnego dnia lustro się pojawiło. Bardzo serdecznie dziękuję. Natomiast mam pytanie odnośnie drogi 557 relacji Rypin – Lipno. Tam są prowadzone z dwóch stron remonty, od strony Rypina i od strony Lipna. Wiem, że to są tylko odcinki. Pytanie, kiedy będą następne odcinki? Czy pozostała część będzie robiona, szczególnie ta na granicy powiatu lipnowskiego i rypińskiego, gdzie jest dość natężony ruch samochodów ciężarowych wyjeżdżających ze zwirowni? Tam, co roku są pokłady torfu i co roku jakieś niewielkie remonty, i co roku się

praktycznie w tym samym miejscu to wszystko się zarywa. Tam by pewnie wypadło zrobić taki dość gruntowny remont na tym odcinku. Przy okazji tej drogi pytanie, czy jest możliwość zainstalowania przejścia dla pieszych przy Szkole Podstawowej w Kobrzyńcu. I trzecia rzecz to jest droga 563, wspomniana przy moim wystąpieniu, czy wpłynęły formalne skargi na wycinki tam drzew przy remontowanej drodze, bo wiem, że była telewizja, w mediach społecznościowych pojawiały się krytyczne uwagi co do wycinki. Tak jak wspominałem, te drzewa są naprawdę już wiekowe i nie ma praktycznie nawet niewielkiej wichury, żeby straż nie wyjeżdżała i nie zgarniała z jezdni powalonych drzew i konarów”.

Radny **Marek Witkowski** powiedział: „Pytanie o drogę 243 już padło, ale chciałbym dopytać, bo niepokoi mnie remont pobocza drogi od Słupowa do Prosperowa. Tam pasami są wymieniane pobocza tej drogi. Trzeba zauważyć również, że są nieoznakowane, więc czasami to frezowanie bywa nieznośne dla kierowców, czasami nie dostrzegają tego. Chciałbym dopytać odnośnie tej drogi, czy będą prace kontynuowane od Koronowa w kierunku Więzowna? Dziękuję”.

Radny **Jarosław Katulski** powiedział: „Dziękuję pani przewodnicząca. Ja nie będę mówił o konkretnej drodze, wszyscy poruszamy się drogami wojewódzkimi i widzimy, że w ciągu ostatniego czasu bardzo dużo się dzieje na drogach, bardzo dużo dobrego, jest cała masa remontów, modernizacji, jeździ się nimi co raz lepiej. Ale już kiedyś zwracałem uwagę na to, że tam gdzie państwo montujecie takie elementy edukacyjne dla kierowców, gdzie wjazd do jakiejś miejscowości albo w trakcie miejscowości wyświetla tablica prędkość. I pod tym często jest, ile punktów się dostaje za przekroczenie i jakiej wysokości jest mandat, to te wartości są, że tak powiem, niewaloryzowane od lat. Często jest tak, że wjeżdża się z prędkością, tu się trochę zdradzę, że np. z prędkością 70 km na godzinę i jest napisane 5 punktów i 100 zł mandatu. Powinno to być chyba znowelizowane, bo te mandaty są wyższe i ta punktacja chyba teraz jest wyższa. Ja może nie będę zdjęć robił, bo to za każdym razem świadczy, że człowiek nie do końca przestrzega przepisów. Ale sam to zaobserwowałem i uważam, że dobrze byłoby to skorygować. Jeśli oczywiście to jest proste w operacyjny, komputerowy sposób”.

Radny **Przemysław Ziemecki** powiedział: „Panie dyrektorze, ja mam pytanie odnośnie drogi 265 Brześć Kujawski – Kowal. To jest taka droga, która była jakiś czas temu zakończona i tam jest problem dotyczący zalewania jednej posesji, pewnie panu dyrektorowi znanej. Ja mam takie pytanie, czy coś w tej sprawie aktualnie się dzieje, czy na tym etapie jest temat ze strony pana dyrektora zakończony czy ewentualnie jakieś czynności są przewidywane, żeby tam poprawić, ponieważ na jednej posesji cały czas w trakcie opadów ta posesja staje się jakby jednym wielkim jeziorem”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Ja też mam pytanie odnośnie drogi 254 Brzoza – Barcin. Tam trzykrotnie był przesuwany termin. Gdyby mógł się

pan dyrektor odnieść do tego, kiedy jest przewidywany koniec tych prac. I droga 252 Młodocin – Pturek, też wyborcy podczas ostatniego dyżuru skarżyli się, że pracę tam się ślimaczą, gdybym mogła prosić o odniesienie się do tego”.

Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich **Przemysław Dąbrowski** odpowiedział: „Droga 254 Brzoza – Barcin, tak naprawdę Brzoza – Łabiszyn, to jest kwestia tygodni, bo tam już tak naprawdę jesteśmy na ostatniej prostej. Firma remontująca, już tam jest większość pomalowana, nawet więc bardzo ładnie w terenie to wygląda, porośnięte już trawą. Brzoza – Łabiszyn już jest za chwilę koniec. Drugi odcinek inna firma wykonuje od Łabiszyna do Barcina i tam myślę, że troszeczkę dłużej musimy poczekać, pewnie czwarty odbiór będzie w czwartym kwartale tego roku. Oba projekty są dofinansowane z Unii Europejskiej, także mamy to wszystko pod kontrolą i z tym jest związane troszeczkę Młodocin – Pturek, ponieważ, okazało się, że obiekt ten jest wykonany w technologii, posadowiony na kamieniu wręcz. Nie jesteśmy w tej chwili w stanie, po odkryciu fundamentów, tego zrobić połówkowo, czyli z utrzymaniem ruchu, więc prowadzimy rozmowy z firmą i przesuniemy te prace tak, aby mogli zrobić objazd tej drogi. Niestety będzie musiał być zrobiony objazd. Między innymi jest to połączone z drogą 254, ponieważ droga 254 też ma już swój objazd. Tak do końca chcemy to porządnie zrobić, żeby nie nałożyły się objazdy, żeby nie były wszystkie drogi zamknięte. Dlatego jest w ten sposób to zrobione”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zapytała, czy są to tak zwane czynniki obiektywne.

Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich **Przemysław Dąbrowski** odpowiedział: „Tak, to są czynniki obiektywne”. Kontynuował: „I teraz może po kolei, pan radny Jarosław Wenderlich. Białe Błota są jedyną obwodnicą, w której my jako Zarząd Dróg Wojewódzkich nie uczestniczymy w 100%, ponieważ liderem porozumienia i umowy na Białe Błota jest Gmina Białe Błota, więc Gmina Białe Błota prowadzi całą procedurę i ona proponuje zmiany. Tak naprawdę nie jest to w naszym w ogóle budżecie jako obwodnica. My oczywiście uczestniczymy w opisie przedmiotu, już w wyborach i w spotkaniach. Teraz po zmianach nie było już od dłuższego czasu spotkania, oczekujemy na spotkanie, tam oczywiście miasto uczestniczy wtedy, w tych spotkaniach, także tam nie jesteśmy liderem i nie jesteśmy aż tak mocno zaangażowani na bieżąco. Jeżeli pójdziemy dalej, droga 269 i pan radny Wojciech Jaranowski. Tutaj w tej chwili już jesteśmy na etapach odbiorowych Chodecz – Choceń. Jeden odcinek jest zrobiony z Polskiego Ładu, dosłownie na dniach są odbiory, już jest całkowicie zakończone. Choceń – Kowal, osobiście analizując i patrząc, tam są ważniejsze według mnie drogi, ponieważ tam, naprawdę obiektywnie patrząc, natężenie ruchu nie jest wielkie. Oczywiście mamy to w planach, tylko ze względu najpierw na te ważniejsze czy kluczowe wręcz drogi jest to troszeczkę w kolejce, czeka. Za to Dobre – Radziejów, droga 266, oczywiście o innym natężeniu, bardzo ważna. W dniu dzisiejszym przyszła umowa

z wykonawcą podpisana, robimy 5,5 km, termin realizacji jeszcze tegoroczny, 6 miesięcy. Miejskowa firma, więc mam nadzieję, że tutaj bez problemów, jestem tego pewien, te 5,5 km będzie wykonane w najwyższym standardzie. Pan radny Michał Czepek, Radzyń Chełmiński, w tej chwili jest u pana burmistrza, prowadzi procedurę, czyli tam jest wiele stron, które muszą brać udział w postępowaniu. To, co my mamy podpisane w tej chwili, to nie mamy wpływu na projekt budowlany, tylko na wybór tak naprawdę korytarzy oraz decyzje środowiskową. Dopiero następnym etapem będzie zlecenie projektu budowlanego czy ZRID-u czy w formule „projektuj i buduj” i to jest decyzja przed nami w tej chwili. Tak naprawdę najważniejsze jest uzyskanie decyzji środowiskowej. I to jeżeli już jest złożone, to naprawdę jest szansa, chyba że będą jakieś protesty lub jakieś inne obiektywne rzeczy nam wyskoczą, chociaż osobiście uczestniczyłem w konsultacjach i te emocje, które nie były wielkie na spotkaniu, a udało nam się wiele elementów uwzględnić, których mieszkańcy oczekiwali. Skrzyżowanie Mełno-Gruta, w tej chwili robimy tam drogę 538, robimy w kierunku Gruty ten kawałeczek od Mełna, a samo skrzyżowanie czeka w kolejce do ogłoszenia na projektowanie. W ostatnim czasie podpisaliśmy chyba cztery kolejne umowy, musimy jakąś kolejność ustalić i jeszcze chwileczkę musimy na skrzyżowanie poczekać. Pani radna Ewa Kozanecka, droga 243, w tej chwili będziemy mieli wykonane 4,3 km tego odcinka, który firma kończy i kolejne będziemy składać jako propozycję do budżetu przyszłorocznego, tak, aby kolejne, jeżeli oczywiście znajdą się finanse, żeby wykonywać kolejne odcinki. Mieliśmy spotkanie z burmistrzem Koronowa i mamy omówioną od drugiej strony tę drogę, czyli 243 od strony Koronowa. Chcemy wspólnie z burmistrzem, aby on zajął się projektowaniem Więżowna na przykład, bo tam jest troszeczkę sytuacja, że coś jeszcze dodatkowo pan burmistrz chce i to wszystko przed nami w porozumieniu, a my odcinki łatwiejsze, też będą propozycją do budżetu, oczywiście w zależności od przydzielonych środków. Pan radny Paweł Zgórzyński, 557 jest podobną drogą jak 243. Tak jak obiecaliśmy, fragmentami robimy w tym roku, pierwszy fragment, i tak naprawdę to była jedna z ostatnich dróg nieruszonych. W tej chwili robimy pierwszy odcinek i tak samo do budżetu będziemy składać na przyszły rok kolejny odcinek i systematycznie robić tę drogę. O przejściu to się podpytam o dokładne miejsce, z departamentem ustalimy, czy jest możliwość, czy jest odpowiednia infrastruktura, bo to jest najważniejsze przy tych przejściach dla pieszych po jednej i po drugiej stronie. Droga 563, rzeczywiście tam mieliśmy zgłoszenie do RDOŚ, w terenie był RDOŚ, czyli Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Mamy wszystkie zgody, nadzór ornitologa, zostało to wszystko przejrzane. W tej chwili jedno drzewo nawet nie jest wycięte, bo to wykonawca zauważył, że tam jest gniazdo, jest niewycięte, ponieważ do czasu zakończenia okresu lęgowego lub opuszczenia tego gniazda nie będzie wycięte. Także w tej chwili tam prace nieprzerwanie trwają. Pan radny Jarosław Katulski, zweryfikujemy, polecę przejrzanie wszystkich naszych. Czasami są bardzo blisko naszych dróg, ale nie są nasze. Ale

oczywiście polecę, aby wszystkie przejrzeć i sprawdzimy. I tak naprawdę, radny Marek Witkowski to 243, to co mówiłem, już odpowiedziałem. Dziękuję bardzo. A przepraszam, droga 265 Brześć – Kowal. Tam rzeczywiście była interwencja, byłem jeszcze z panem marszałkiem Zbigniewem Sosnowskim, z radnym Stanisławem Pawlakiem. I tam próbowaliśmy znaleźć rozwiązanie. Niestety bez Brześcia i bez burmistrza uważamy, że tego nie podźwigniemy, ponieważ tam jest woda, nie tylko nasza droga, jest gminna także. Jest na to rozwiązanie – rurociąg, pewnie dość kosztowny, ale szukaliśmy w tę stronę rozwiązania. Ta posesja jest zalewana tak naprawdę rzeczywiście przy bardzo ulewnych deszczach. W zeszłym roku to było raz chyba, bo było bardzo spokojnie, w tym były takie deszcze ulewne, sam się przekonałem, także rzeczywiście tam sytuacja jest taka, że ta woda spływa, wszystkie elementy, które mogliśmy zrobić my jako Zarząd Dróg Wojewódzkich, czyli udrożniliśmy rowy, przepusty sprawdziliśmy, spadek rowu nawet sprawdziliśmy, wszystko jest zrobione. Tam był taki zbiornik przed przebudową, który rzeczywiście chwilowo gwarantował pojemność pewną na wodę. Niestety był prywatny, został zasypany i on według mnie też ma na całą sytuację wpływ”.

Radny **Marek Witkowski** powiedział: „Panie dyrektorze, mówiłem o łataniu skraju jezdni od Słupowa do Parchaty czy do Prosperowa. Jeżeli to się zakończyło to dobrze, jeżeli nadal będą następne odcinki, to proszę znakować”.

Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich **Przemysław Dąbrowski** odpowiedział: „Oczywiście”.

Radny **Sławomir Kopyść** powiedział: „Szanowni państwo, ja odnosząc się do wypowiedzi pana przewodniczącego Przemysława Ziemeckiego, chciałem powiedzieć, że ten problem był dzisiaj rozpatrywany przez Komisję Skarg, Wniosków i Petycji, i wniosek, który wypływa z prac komisji, jest taki, że trzeba tym problemem zająć się niejako troszkę ponad jednym departamentem, bo tu rozmawiamy z panem dyrektorem Wojewódzkiego Zarządu Dróg, a trzeba na to popatrzeć także pod kątem możliwości małej retencji i znalezienia rozwiązania jak tę wodę, która się tam gromadzi, będzie się gromadzić w wypadku deszczu, deszczu takiego bardzo ulewnego, odprowadzić, gromadzić przez chwilę. Tam był kiedyś zbiornik retencyjny, ten zbiornik został zasypany przez miejscowego właściciela tego gruntu. Teraz mamy kłopot, musi się prawdopodobnie tym zająć także inna komisja, nie tylko sprawy drogowe, bo problem jest nam też znany”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zamknęła dyskusję. Innych pytań, uwag i wniosków nie zgłoszono. Sejmik informację rozpatrzył.

Kolejny punkt porządku obrad przewidywał:

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2024-2039 – projekt zarządu województwa –

druk nr 15/24 (zał. nr 31); Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie zmiany budżetu województwa na rok 2024 – projekt zarządu województwa – druk nr 16/24 (zał. nr 32); Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** zaproponowała łączną nad nimi dyskusję.

Projekty uchwał przedstawił skarbnik województwa **Paweł Adamczyk**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, szanowni państwo radni, jeżeli chodzi o zmianę do budżetu, jest zwiększenie dochodów o 9,5 mln zł, to zwiększenie wynika z niewykorzystanych środków w wysokości 5 mln zł, jeżeli chodzi o wydatki niewygasające i 4 mln zł otrzymanej subwencji. Jeżeli chodzi o zwiększenie wydatków, jest zwiększenie wydatków o 54 mln zł. Najważniejsze zmiany dotyczą zwiększenia w zakresie bieżącego utrzymania dróg na 15 mln zł, objęcie akcji, podwyższenie spółki KPIM 6 mln zł. Jest to związane z poręczeniem kredytu, który jest w związku z EBI 1 i EBI 2. Ponadto jest objęcie udziału w podwyższeniu spółki Regionalny Ośrodek Zrównoważonego Rozwoju, 2 mln 250 tys., w związku z zabezpieczeniem wkładu własnego realizowanego projektu unijnego. Ponadto zmiany dotyczą jednorocznych zadań inwestycyjnych w wysokości 25 mln zł, z tego na drogi 17 mln zł, na modernizację dróg, i w tym dla Politechniki Bydgoskiej na akademickie centrum sportu 14 mln zł. Pozostałe zmiany dotyczą projektów realizowanych w ramach RPO i Funduszy Europejskich dla Kujaw i Pomorza. Jednocześnie następuje zwiększenie deficytu o kwotę 43 mln zł do poziomu 150 mln zł, ale to nie generuje zwiększenia zadłużenia, ponieważ jest ten deficyt pokryty wolnymi środkami, w związku z niewykorzystaniem ich w roku poprzednim. I w wyniku tych zmian dokonuje się jednocześnie zmiany w wieloletniej prognozie finansowej. Dziękuję bardzo”.

Pytań ani uwag nie zgłoszono.

Przystąpiono do głosowania:

- uchwały w sprawie zmiany wieloletniej prognozy finansowej Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2024-2039; wynik głosowania: 17 głosów za, 0 przeciw, 8 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- uchwały w sprawie zmiany budżetu województwa na rok 2024; wynik głosowania: 16 głosów za, 0 przeciw, 8 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

Następnie przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przystąpiła do realizacji kolejnych punktów porządku obrad, które przewidywały:

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie ustalenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze Województwa

Kujawsko-Pomorskiego – projekt zarządu województwa – druk nr 1/24 (zał. nr 33). Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 21 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego w zakresie naboru wniosków złożonych do 15 grudnia 2023 r. – projekt zarządu województwa – druk nr 2/24 (zał. nr 34). Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Izbica Kujawska – projekt zarządu województwa – druk nr 46/24 (zał. nr 35). Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Żnin – projekt zarządu województwa – druk nr 50/24 (zał. nr 36). Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie go zaopiniowały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla gmin z przeznaczeniem dla spółek wodnych na dofinansowanie zadań związanych z bieżącym utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych w roku 2024 – projekt zarządu województwa – druk nr 51/24 (zał. nr 37). Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Wąbrzeskiemu – projekt zarządu województwa – druk nr 6/24 (zał. nr 38). Komisja Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Świeckiemu – projekt zarządu województwa – druk nr 8/24 (zał. nr 39). Komisja Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Chełmińskiemu – projekt zarządu województwa – druk nr 17/24 (zał. nr 40). Komisja Polityki Regionalnej, Rozwoju Województwa i Infrastruktury oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zakup nieruchomości położonej w Ciechocinku – projekt zarządu województwa – druk nr 9/24 (zał. nr 41). Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zakup nieruchomości położonych w Ciechocinku – projekt zarządu województwa – druk nr 12/24 (zał. nr 42). Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały;

Przystąpiono do zadawania pytań i uwag..

Głos zabrał radny **Józef Łyczak**: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo radni. Ja do tych dwóch uchwał chciałbym się przede wszystkim bardzo serdecznie odnieść. Chcę przede wszystkim podziękować zarządowi w imieniu mieszkańców Ciechocinka i okolic, bo te dwie uchwały sprawią, że ten najpiękniejszy kurort, nie tylko w Polsce, ale i w Europie, będzie jeszcze piękniejszy, bo one dotyczą basenu termalno-solankowego i łazienek. Te uchwały są gwarantem tego, że minął ten zły okres blisko dwudziestoletni, pozorowania działań. Teraz te uchwały sprawią, że szybko, zarówno basen jak i łazienki, nabiorą takiego wyglądu, jak miały w chwili powstawania. Ja chciałbym korzystając z okazji również podziękować za informacje i panu marszałkowi i pani marszałek Anecie Jędrzejewskiej, że połączenie kolejowe do Ciechocinka również będzie miało miejsce już w 2026 roku. Natomiast chciałbym zwrócić się z prośbą do zarządu, bo widzę, że zapomnieliśmy o największym pomniku hańby, jakim jest...”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przypomniała, iż procedowany punkt tego nie dotyczy.

Radny **Józef Łyczak** kontynuował: „Ja wiem, jaki jest punkt, ale o tym nie ma w punktach. Ja już wykorzystuję okazję pani przewodnicząca”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** ponownie przypomniała, że dyskusja winna dotyczyć uchwał. Wskazała, iż właściwym momentem dla wypowiedzi dotyczących innych tematów będzie punkt dotyczący zapytań i interpelacji.

Radny **Sławomir Kopyść** powiedział: „Proszę państwa, przyłączając się do słów pana Józefa Łyczaka, chciałem powiedzieć, że rzeczywiście byliśmy na takim spotkaniu kilka dni temu z mieszkańcami Ciechocinka i wspólnie mówiliśmy, że będziemy przekonywać kolegów radnych do tego, żeby ta decyzja dzisiaj została podjęta. Dziękuję bardzo”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała, że bardzo pięknie zabrzmiało słowo „wspólnie” i zaapelowała, by padało ono częściej.

Głos zabrał radny **Jarosław Wenderlich**: „Jeżeli rozpoczęła się dyskusja, to ja tylko dodam, bo pamiętam z okresu mojej pracy w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, że pan senator Józef Łyczak pisał w temacie basenu w Ciechocinku bardzo liczną korespondencję. Jako przewodniczący Komisji Kultury i Dziedzictwa Narodowego cieszę się, że taka inwestycja będzie zrealizowana czy będzie przywrócony ten zabytek do świetności. On był otwierany w 1932 roku z udziałem prezydenta Mościckiego, a już od 2001 roku popada w ruinę. A chciałbym zapytać, kiedy państwo planujecie, bo to jest wielkie wyzwanie, wielka inwestycja. I kiedy możemy się tego spodziewać finalnie, czy w stulecie, jak pan marszałek to widzi?”.

Odpowiedzi na pytanie udzielił marszałek **Piotr Całbecki**: „Najpierw szanowni państwo trzymajmy kciuki, żeby te zakupy zrealizować, a harmonogram będzie wynikał już z rutynowych działań, to znaczy przygotowania dokumentacji, ale przed nami długa droga jeszcze formalna, mamy do czynienia z prywatnymi właścicielami i nie dzielimy skóry na niedźwiedziu”.

Przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

Następnie kontynuowano głosowanie uchwał zgodnie z porządkiem obrad.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zakup nieruchomości położonej w Toruniu – projekt zarządu województwa – druk nr 11/24 (zał. nr 43). Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 22 głosy za, 0 przeciw, 5 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zakup nieruchomości położonej w Toruniu – projekt zarządu województwa – druk nr 13/24 (zał. nr 44). Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zakup nieruchomości położonej w miejscowości Piwnice – projekt zarządu województwa – druk nr 14/24 (zał. nr 45). Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 25 głosów za, 0 przeciw, 2 wstrzymujące; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie ogłoszenia zamiaru zmiany statutu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu – projekt zarządu województwa – druk nr 10/24 (zał. nr 46). Komisja Kultury i Dziedzictwa Narodowego pozytywnie go zaopiniowała.

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał radny **Wojciech Jaranowski**: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, panie i panowie radni, tak jak na początku sesji mówiłem, jesteśmy przeciwni procedowaniu tej uchwały, dlatego że można by się szerzej dowiedzieć jakie jest rzeczywiście stanowisko Miasta Torunia. Pan marszałek powiedział, że to jest jakby na wniosek miasta Torunia, tymczasem nasz kolega – wiceprzewodniczący Rady Miasta Torunia twierdzi, że tak do końca nie jest, a nie wiemy w tej sytuacji, jaka jest tutaj rzeczywistość.

Marszałek **Piotr Całbecki** odpowiedział: „Może sprostam wyzwaniu i odpowiem na pytanie, bo w istocie dotyczy ono planów miasta, o których być może, i pani dyrektor, i pan dyrektor nie mają jeszcze wiedzy, ale ja mam. Otóż szanowni państwo, po pierwsze może zaczniemy od tego, że koszty funkcjonowania filii, czyli ustawowego zadania miast, w Bydgoszczy jest trochę lepiej, a w Toruniu bardzo źle, bo dotacje przekazywane nam przez miasto starczą w wysokości 35% kosztów ich funkcjonowania. To jest jakby pierwsza konkluzja. Więc dopłacamy do tych instytucji miejskich, chociaż prowadzonych przez nas i w ramach struktury organizacyjnej naszych jednostek, dużo pieniędzy. Po drugie, jak państwo wiedzą, wprowadzamy szereg zmian, jeśli chodzi o funkcjonowanie bibliotek. W Bydgoszczy niedługo rozpocznie się inwestycja finansowana ze środków unijnych, naszego programu operacyjnego. Nie udało się kiedyś pozyskać z innego źródła, zewnętrznego, więc jesteśmy przygotowani na włączenie tego projektu do finansowania z naszego programu. Jeśli chodzi o Książnicę Kopernikańską, jak państwo wiedzą, trwa realizacja inwestycji. Tu udało się środki unijne pozyskać zewnętrznie z krajowego programu, ale i to co też wiemy, stworzyliśmy takie innowacyjne miejsce w Toruniu na Kościuszki, adaptując dawne młyny, które nam miasto przekazało na funkcje dla trzech jednostek, między innymi dwa piętra na czytelnię, taką nowoczesną filię Książnicy Kopernikańskiej, takiej biblioteki. I teraz dlaczego my to robimy? Po pierwsze, żeby poprawić dostępność, umożliwić nowoczesną obsługę mieszkańców, czytelników, krzewić czytelnictwo, ale też robimy po to, żeby zaoszczędzić, mieć lepsze, efektywniejsze zarządzanie tymi nieruchomościami czy miejscami, w których funkcjonują nasze filie. Na te koszty składają się

oczywiście pensje, w największym zakresie, ale też i utrzymanie, gdzie jak byście państwo zajrzeli do tych filii, często odbiega od standardu i też jest nieekonomiczne z punktu widzenia czynszów, które się tam płaci, ogrzewania, różne inne rzeczy, które są po prostu nieefektywne. Więc trzeba to wszystko poprawić. I dlatego między innymi przyjęliśmy taką informację od miasta i zgodę wyraziliśmy na to, aby przenieść dziś funkcjonujące dwie placówki czytelnicze na Podgórzu w Toruniu do jednej budowanej przez miasto w ramach inwestycji szkolnej. Tam została wyodrębniona pewna powierzchnia, przyzwoita, która ma służyć nowej jakości obsługi mieszkańców, czytelników na Podgórzu. Oczywiście i od jednego miejsca dawnego i od drugiego jest teraz dalej. Niektórym jest bliżej, ale niektórym jest dalej. W związku z tym, wzbudza to pewne rozczarowanie czy wręcz niezadowolenie stałych czytelników, którzy korzystają z tych dwóch placówek. Dlatego umówiliśmy się, żeby nie utrudniać ludziom życia, a poprawiać, ta nasza filia jedna, która powstanie z dwóch, owszem, dokonamy dyslokacji i zorganizowania tego miejsca na nowo, ale te dwa dzisiaj bardzo zaniedbane wymagające remontu, miasto zobowiązuje się utrzymać, ale już w formie klubów seniora. Dziś mówiliśmy o polityce senioralnej, ale proszę nie mylić tego z jakąś opieką społeczną. Wręcz odwrotnie, w tych klubach, w tych miejscach, powstaną czytelnie. Czyli miejsca, które do tej pory, właściwie nic się nie zmieni, będą obsługiwać seniorzy z naszymi pracownikami, ale już nie w tak wielkim zakresie, bo będziemy mieć po prostu wolontariuszy, którzy z chęcią tego typu punkty czytelnicze będą współprowadzić. Ale żeby tak się stało, trzeba dokonać remontów, przygotować te miejsca i zorganizować je na nowo. Więc dzisiaj przeniesienie do nowej siedziby naszych dwóch placówek do jednej, nie oznacza zamknięcia tych pozostałych, więc będą w sumie trzy. Przy czym, te dwie będą prowadzone już przez miasto, w formie takiej, o której powiedziałem, czyli połączenia funkcji społecznej, klubu seniora, czyli takiej użytecznej publicznie w zakresie społecznym, ale również i kulturalnym, bo w tym miejscu będą nadal prowadzone punkty czytelnicze, gdzie będzie można przyjść po książkę, zamówić ją, poczytać, usiąść, tak jak do tej pory było. Myślę, że to jest chyba też fajny pomysł na przyszłość. Jak można z jednej strony ograniczać koszty, profesjonalizować nasze usługi czytelnictwa, dostępności i tak dalej, mediateki właściwie, które teraz przecież te funkcje się zmieniają. To nie jest tylko kwestia książki, ale to jest masa różnych innych rzeczy, aby jednocześnie nie ograniczać dostępności. Wykorzystujemy jeszcze do tego środki unijne, bo przecież te kluby najczęściej są finansowane ze środków unijnych, po to, żeby upiec, w cudzysłowie, dwie pieczenie na jednym ogniu”.

Głos zabrał radny **Michał Czepek**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo radni, drogi zarządzie. Ja poprę każdą uchwałę, która ma na celu zoptymalizowanie sieci bibliotek. Przypomnę tylko, że mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego, w tym Grudziądz, Inowrocławia, Włocławka, którzy nie mają takiego

komfortu i nie mają bibliotek wojewódzkich na swoim terenie, utrzymują filie biblioteczne w Toruniu i w Bydgoszczy. Udział w finansowaniu tych filii bibliotecznych w tych dwóch miastach stołecznych jest przez miasta znikome, naprawdę. Jeżeli uda się panu marszałkowi zmienić tę sytuację, a już najlepiej byłoby idealnie, gdybyśmy zachowali dwie wojewódzkie biblioteki, natomiast filie, żeby przejęły te miasta, byłoby super. Inowrocław nie ma takiego komfortu. Biblioteka miejska w Inowrocławiu kosztuje budżet miasta, czyli mieszkańców Inowrocławia, 4 mln zł rocznie. Biblioteka miejska w Grudziądzu kosztuje ponad 5 mln zł rocznie. Więc to jest trochę nie fair. Jeżeli chodzi o optymalizowanie w ogóle sieci bibliotecznych, pragnę zwrócić uwagę na trendy, które obowiązują teraz. Wstawia się w miastach książkomaty. Teraz wystarczy jedna biblioteka i naprawdę można dotrzeć do ludzi w całym mieście poprzez właśnie książkomaty, które się coraz liczniej stawia. Natomiast pomysł łączenia funkcji takich kulturalno-aktywizujących mieszkańców uważam za fantastyczny, a jeszcze jedno chciałam podkreślić. Bo oprócz tego, że wszyscy mieszkańcy kujawsko-pomorskiego utrzymują filie biblioteczne w Bydgoszczy i w Toruniu, to jeszcze pożytki z tego, że my mamy te filie biblioteczne, które opłacamy w tych miastach, czerpią głównie miasta, ponieważ to Bydgoszcz czy miasto Toruń, wynajmują Województwu Kujawsko-Pomorskiemu pomieszczenia na utrzymanie tych bibliotek. A tak nie powinno być. Ja gorąco popieram dzisiejszą uchwałę”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** dodała: „Od 2010 roku, kiedy jestem radną wojewódzką, słyszę o tym, że trzeba zoptymalizować te rzeczy. Na wielu komisjach kultury o tym dyskutowaliśmy. Myślę, że nie mamy narzędzi albo form nacisku na to, żeby jednak te miasta wojewódzkie, czyli Bydgoszcz i Toruń, dawały więcej pieniędzy na utrzymanie bibliotek. Ale nie wiem, czy pan marszałek jeszcze chciałby się odnieść? Walczymy z tym od 2010 przynajmniej, wcześniej też”.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono.

Przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 18 głosów za, 1 przeciw, 8 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów uzdolnionych w ramach programu stypendialnego „Prymus Pomorza i Kujaw Plus” – projekt zarządu województwa – druk nr 48/24 (zał. nr 47). Komisja Edukacji i Nauki pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały wnosząc poprawki, które zarząd zaproponował w formie autopoprawki (zał. nr 48).

Głos zabrała przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska**. Powiedziała: „Przed wszystkim zbyt rzadko mówimy o tym, co dobre i zbyt rzadko chwalimy zarząd województwa za poszczególne uchwały. Bardzo dziękuję za to, że dbamy w ten sposób o uzdolnionych uczniów w ramach programów stypendialnych”.

Przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 27 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów w ramach projektu „Prymus Pomorza i Kujaw II” – projekt zarządu województwa – druk nr 7/24 (zał. nr 49). Komisja Edukacji i Nauki pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały wnosząc poprawki, które zarząd zaproponował w formie autopoprawki (zał. nr 50).

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał radny **Michał Czepek**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, panie marszałku, szanowni państwo, ja już w zeszłym roku zwracałem uwagę na regulamin tego właśnie projektu „Prymus Pomorza i Kujaw II”, po zlikwidowaniu „Humanisci na start”. Otóż w ramach tego projektu stypendium mogą dostać dzieciaki, które mają wybitne osiągnięcia, jeżeli chodzi o konkursy przedmiotowe także z nauk ścisłych. Natomiast po tym, jak już zlikwidowaliśmy „Humanisci na start”, zwracam uwagę i zwracałem już uwagę rok temu, kiedy rozmawialiśmy o tym projekcie, że eliminujemy osoby, które mają wybitne uzdolnienia z przedmiotów humanistycznych, które wybrały jako kontynuację nauki szkołę ponadpodstawową – technikum. Dlatego że, cytuję, „przewiduje się udzielanie stypendiów w poniższych grupach w następujących proporcjach: 60% dla uczniów ze szkół podstawowych lub ogólnokształcących szkół muzycznych pierwszego stopnia oraz pierwszych klas liceów ogólnokształcących, ogólnokształcących szkół muzycznych drugiego stopnia lub liceów sztuk plastycznych i 40% dla pozostałych uczniów liceów ogólnokształcących, ogólnokształcących szkół muzycznych lub liceów sztuk plastycznych. Ja mam naprawdę prośbę, rozważcie państwo, bo znam naprawdę wiele osób, które są uzdolnione i które będąc ósmoklasistami mają tytuł laureata lub finalisty konkursu kuratorskiego z języka polskiego chociażby, które nie mogą otrzymać takiego stypendium tylko dlatego, że poszły do technikum”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przyznała, że dotąd nie zwróciła na to uwagi.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Przyznam, że ja również pani przewodnicząca, w związku z tym ja wnoszę o wycofanie tego punktu z porządku obrad. Uważam, że apele nie mogą być bez naszej reakcji i ja mogę tylko przeprosić. Jeśli nie ma formalnych przeszkód, aby uczniowie techników, szkół zasadniczych w ogóle wszystkich technicznych i zasadniczych szkół mogli uczestniczyć w tym, to nie widzę żadnych przeciwwskazań. Nie wiem dlaczego takie ograniczenia tutaj zostały wprowadzone, być może jest jakiś tego powód, ale nieobecność kogokolwiek z departamentu, za co przepraszam, jest już godzina 18.00, ale obowiązkiem dyrektorów jest bycie tutaj”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** dodała, że dyrektorzy winni być obecni, zwłaszcza w czasie procedowania uchwał.

Marszałek **Piotr Całbecki** kontynuował: „Jeśli państwo pozwolą odroczy my ten punkt na koniec posiedzenia, ja zadzwonię i wyjaśnię tę sprawę, bo strasznie mi głupio. Proszę o zawieszenie procedowania i przełożenie na koniec”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała, że to jest zmiana porządku obrad i musi pilnować przestrzegania prawa.

Głos zabrał radny **Sławomir Kopyść**. Powiedział, że bardzo dobry pomysł ma pan marszałek przekładając ten punkt na koniec dzisiejszego dnia i w tym czasie będzie można skonsultować proponowaną zmianę. Sugestią radnego było włączenie uczniów technikum do tego regulaminu. Radny nie widzi żadnego powodu, żeby tak ograniczać liczbę beneficjentów. Nie ma takiego powodu i zdaniem radnego jest to po prostu błąd redakcyjny. Wydaje się, że nie ma żadnych przeszkód, żeby ten regulamin uzupełnić. Radny wskazał, że musiałyby się w tej sprawie wypowiedzieć Komisja Edukacji i Nauki. Być może warto byłoby zrobić kilka minut przerwy, żeby komisja mogła się spotkać i przegłosować.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała, że najpierw i tak musiałyby być pani dyrektor, która powinna udzielić informacji w tej sprawie.

Marszałek **Piotr Całbecki** dodał, że winno się to udać bez pomocy Komisji, bo to chyba wszyscy zatwierdzą, jeśli okaże się, że nie ma przeszkód formalnych. Marszałek zgłosi wówczas autopoprawkę, dopisując w tych punktach, gdzie są wyszczególnione jednostki, technika i szkoły zasadnicze.

Marszałek **Piotr Całbecki** ponowił prośbę o przełożenie tego punktu.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** odpowiedziała, że głosowanie nad przesunięciem punktu w porządku obrad nastąpi po zakończeniu dyskusji.

Głos zabrał radny **Marek Gralik**, który zaproponował, by radny Michał Czepek zgłosił poprawkę do uchwały i by poddana została ona pod głosowanie.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** odpowiedziała, że dyrektor Departamentu Edukacji musi udzielić informacji, czy nie ma przeszkód prawnych.

Radny **Marek Gralik** powiedział, że pani dyrektor nie musi udzielić informacji, bo to radni sejmiku decydują jaki będzie kształt uchwały. Na sali obecna jest radca prawna i jeśli ona stwierdzi, że są jakieś przeszkody natury prawnej, to wtedy trzeba się zastanowić, natomiast zdaniem radnego nie ma żadnych przeszkód natury prawnej. Radny Michał Czepek może zgłosić taką poprawkę, którą radni mogą przyjąć, bo jak sądzi nie ma nikogo, kto by kwestionował to, co powiedział radny Michał Czepek.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała, że optowałaby jednak za tym, żeby przesunąć ten punkt na koniec porządku obrad.

Radny **Jacek Gajewski** powiedział, że pamięta, że przy „Prymusie Pomorza i Kujaw II” popełniony został błąd czy przeoczenie, gdyż spore grono uczniów było wykluczone ze względów społecznych. Uczniowie czekają na te stypendia, dlatego warto dzisiaj te tematy stypendialne załatwić, bo kolejne miesiące upłyną, a te dwa projekty dotyczą roku szkolnego 2022/2023.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** odpowiedziała radnemu Markowi Gralikowi, że w momencie, kiedy procedowany był „Prymus Pomorza i Kujaw” wydawało się, że stypendia powinny dostać wszystkie dzieci. Okazało się jednak, na co zwróciła uwagę dyrektor Departamentu Edukacji, że to są wymagania unijne i nie można było pieniędzy przyznać wszystkim zdolnym, tylko tym zdolnym, którzy mieli niski status socjalny. Stąd obawa, że w przypadku obecnej uchwały również może być jakiś powód.

Wiceprzewodniczący sejmiku **Józef Ramlau** zaproponował, aby punkt przenieść na koniec, to będzie salomonowa decyzja i wszystkie formalne rzeczy zostaną wyjaśnione. Przychylił się do stanowiska radnego Marka Gralika – byłego kuratora oświaty, że sprawa nie powinna budzić żadnych wątpliwości, niemniej radni nie powinni zatrzymywać się dłużej przy jednym punkcie, lecz realizować dalej porządek obrad, do punktu dotyczącego stypendium powrócić zaś na koniec.

Członek zarządu **Marek Wojtkowski** powiedział, że rozmawiał właśnie z dyrektorem Elizą Kaczmarek, i nawet jeśli stosowna uchwała zostałaaby podjęta i wprowadzona poprawka, to nie ma takiej możliwości z uwagi na to, że jest to projekt trzyletni, a w tej chwili jesteśmy w trakcie drugiej edycji. Jest to wymóg Komisji Europejskiej, że nie można podejmować takiej decyzji i zmieniać warunków w trakcie realizacji programu. Jest to rzeczywiście jakaś luka, niezauważona na początku konstruowania regulaminu i jest to do poprawy, ale niestety na tym etapie nie można tego zrobić.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** odpowiedziała, że właśnie tego się obawiała, bo z pewnością Departamentowi Edukacji zależało, aby wszystkie dzieci miały dostęp do tych stypendiów.

Radny **Michał Czepek** powiedział, że chciał zwrócić uwagę radnemu Markowi Gralikowi, że to jest projekt unijny i dlatego wymagana jest tutaj szeroka wiedza od osób, które budowały kryteria.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział, że mimo wszystko wnosi o zmianę porządku obrad i wprowadzenie tego punktu jako jednego z ostatnich merytorycznych, żeby w tym czasie wyjaśnić z Funduszami Unijnymi jak to wygląda od kuchni, żeby jeśli jest tylko taka możliwość, móc to poprawić.

Więcej pytań i uwag nie zgłoszono.

Przystąpiono do głosowania wniosku formalnego o przesunięcie punktu dotyczącego rozpatrzenia i podjęcia uchwały w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Regulaminu

przyznawania stypendiów dla uczniów w ramach projektu „Prymus Pomorza i Kujaw II” – projekt zarządu województwa – druk nr 7/24 po punkcie 54.

Wyniki głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący. Sejmik wprowadził zmianę do porządku obrad. Porządek obrad po zmianach stanowi zał. nr 51.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** podziękowała radnemu Michałowi Czepkowi za uważność oraz powiedziała, że członkowie komisji jeszcze bardziej uważnie analizować będą projekty opiniowanych uchwał.

Z kolei przystąpiono do realizacji kolejnych punktów porządku obrad:

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umów na okres dłuższy niż jeden rok budżetowy na dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów – projekt zarządu województwa – druk nr 45/24 (zał. nr 52) wraz z autopoprawką zarządu (zał. nr 53). Komisja Pracy, Pomocy Społecznej i Bezpieczeństwa oraz Komisja Budżetu i Finansów pozytywnie zaopiniowały projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 25 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Kotliny Toruńskiej – projekt zarządu województwa – druk nr 56/24 (zał. nr 54). Komisja Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Poszanowania Energi pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 24 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie określenia programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa kujawsko-pomorskiego – projekt marszałka województwa – druk nr 1/24 (zał. nr 55). Komisja Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej i Poszanowania Energi pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie nadania Statutu Wojewódzkiemu Szpitalowi Obserwacyjno-Zakaźnemu im. Tadeusza Browicza w Bydgoszczy – projekt zarządu województwa – druk nr 52/24 (zał. nr 56). Komisja Promocji i Ochrony Zdrowia pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały.

Radca prawny **Aleksandra Gatyńska** poinformowała o zmianie podstawy prawnej w projektach uchwał z zakresu „ochrony zdrowia” – dotyczy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej. W Dzienniku Ustaw opublikowany został nowy tekst jednolity tejże ustawy (Dz.U. z 2024 r. poz. 799), w związku z tym we wszystkich uchwałach z przywołanego zakresu dziennik ustaw zostanie zaktualizowany.

Pytań ani uwag nie zgłoszono. Przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 24 głosy za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 13/24 (zał. nr 57) (dot. Wojewódzkiej Przychodni Zdrowia Psychicznego w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się panią Grażynę Edytę Szabelską - przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się panią Elżbietę Teresę Rusielewicz – przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego;

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał radny **Wojciech Jaranowski**, który powiedział: „Pani Przewodnicząca, mam pytanie. Ten blok uchwał to jest odwoływanie osób z ramienia Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Ale są takie rady społeczne, których kadencja kończy się we wrześniu, jak na przykład szpitala we Włocławku, więc czy jest sens, żeby na dwa miesiące zmieniać skład rady społecznej”.

Odpowiedzi udzieliła radca prawny **Aleksandra Gatyńska**. Powiedziała: „Szanowni państwo, jest to decyzja autonomiczna wojewody, w związku z tym te uchwały muszą być dzisiaj rozpoznane”.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 13 głosów za, 10 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 14/24 (zał. nr 58) (dot. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Tomasza Regę – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się panią Katarzynę Tomaszewską - przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 15 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 15/24 (zał. nr 59) (dot. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Toruniu). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Michała Ramlaua - przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Piotra Drążka - przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 15 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu

województwa – druk nr 17/24 (zał. nr 60) (dot. Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego im. J. Brudzińskiego w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Tomasza Edwarda Latosa – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Macieja Świątkowskiego - przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał radny **Marek Gralik**, który powiedział: „Szanowni państwo, do rozpatrywanego projektu uchwały wkradł się błąd. W uzasadnieniu merytorycznym, chociaż sprawa dotyczy Wojewódzkiego Szpitala Dziecięcego, jest mowa o radzie społecznej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy. Więc albo to będzie autopoprawka ze strony przedstawiciela zarządu albo zgłoszę wniosek o wykreślenie słów mówiących o tym, że obecny skład rady społecznej Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy przedstawia się następująco – i tu są wymienione nazwiska – i zamienienie je na właściwe. Dziękuję”.

Radca prawny **Aleksandra Gatyńska** powiedziała, że marszałek województwa może zgłosić autopoprawkę. Jest to omyłka pisarska, w związku z tym zarząd został poproszony o zgłoszenie autopoprawki.

Wicemarszałek **Zbigniew Ostrowski** potwierdził, iż w uchwale wystąpił błąd pisarski, zgłaszając jednocześnie autopoprawkę do projektu uchwały.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały wraz z autopoprawką; wynik głosowania: 17 głosów za, 8 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 18/24 (zał. nr 61) (dot. Kujawsko-Pomorskiego Centrum Pulmonologii w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Mirosława Jamrożego - przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się panią Bożenę Pieczkę – przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 16 głosów za, 9 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 19/24 (zał. nr 62) (dot. Wojewódzkiego Szpitala Zespołonego im. L. Rydygiera w Toruniu). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Jana Krzysztofa Ardanowskiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Przemysława Kazimierza Termińskiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 14 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 21/24 (zał. nr 63) (dot. Wojewódzkiego Szpitala Obserwacyjno-Zakaźnego im. Tadeusza Browicza w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Szymona Piotra Roga – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Szymona Wiłnickiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 14 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 47/24 (zał. nr 64) (dot. Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy we Włocławku). Niniejszą uchwałą: odwołuje się panią Irenę Vuković-Kwiatkowską – przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Jacka Jabłońskiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 14 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 49/24 (zał. nr 65) (dot. Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki we Włocławku). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Józefa Maziarskiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Jarosława Marka Sulińskiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 15 głosów za, 9 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 53/24 (zał. nr 66) (dot. Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Toruniu). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Michała Dąbkowskiego – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Pawła Bednarskiego przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 16 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 54/24 (zał. nr 67) (dot. Sanatorium Uzdrowskiego „Przy Tężni” im. dr. Józefa Krzysińskiego w Inowrocławiu).

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał wicemarszałek **Zbigniew Ostrowski**. Powiedział: „Pani przewodnicząca, koleżanki i koledzy radni. Chciałbym zgłosić poprawkę do tej uchwały. Mianowicie pan wojewoda, który zgłasza swoich kandydatów do tej uchwały, wycofał rekomendację dla pana Leszka Sienkiewicza, a na jego miejsce wyznaczył pana Patryka Kaźmierczaka. Jest stosowne pismo od pana wojewody, zatem wnoszę o naniesienie takiej poprawki do tej uchwały”.

Zgodnie ze zgłoszoną autopoprawką niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Przemysława Piotra Dobrychłopa – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Patryka Kaźmierczaka przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały wraz z autopoprawką; wynik głosowania: 16 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałą w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 55/24 (zał. nr 68) (dot. Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. dr J. Bednarza w Świeciu). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Grzegorza Bogusława Goralą – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się panią Iwonę Karolewską – przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 16 głosów za, 10 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie odwołania przedstawiciela Województwa Kujawsko-Pomorskiego ze składu rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 3/24 (zał. nr 69) (dot. Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się pana Konstantego Dombrowicza – przedstawiciela Województwa Kujawsko-Pomorskiego; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 24 głosów za, 1 przeciw, 1 wstrzymujący; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałą w sprawie wyboru przedstawicieli do składu rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 4/24 (zał. nr 70) (dot. Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy). Na przedstawicielkę Województwa Kujawsko-Pomorskiego proponuje się panią Ewę Elżbietę Kozanecką – zgodnie z uzgodnieniem konwentu. Radna Ewa Kozanecka wyraziła zgodę na kandydowanie. Innych kandydatów nie zgłoszono. Niniejszą uchwałą: wybiera się panią Ewę Elżbietę Kozanecką jako przedstawicielkę Województwa Kujawsko-Pomorskiego do ww. rady społecznej; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 25 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałą podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie powołania rady społecznej w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą – projekt zarządu województwa – druk nr 5/24 (zał. nr 71) (dot. Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Bydgoszczy). Niniejszą uchwałą: odwołuje się panią Ewę Elżbietę Kozanecką – przedstawicielkę Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się pana Adama Piesika – przedstawiciela Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, powołuje się panią Ewę Elżbietę Kozanecką jako przedstawicielkę Województwa Kujawsko-Pomorskiego do ww. rady społecznej; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 16 głosów za, 0 przeciw, 10 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego na 2024 rok – projekt przewodniczącej sejmiku – druk nr 50/24 (zał. nr 72).

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał radny **Marek Gralik**. Powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, zwracam się do pani bardziej z prośbą niż z wnioskiem, o dokonanie autopoprawki, ponieważ jest to projekt pani przewodniczącej. Chodzi o czerwiec – Raport o stanie województwa. Prosiłbym, żeby ujednolicić styl. Mianowicie zamiast sformułowania „Raport o stanie województwa” doprecyzować, czy będzie to na przykład prezentacja raportu o stanie województwa lub informacja o raporcie o stanie województwa, zapoznanie się z raportem o stanie województwa, rozpatrzenie raportu o stanie województwa. Prosiłbym, by jako polonistka, wybrała pani najlepszy proponowany przeze mnie wariant”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** odpowiedziała, że w przyszłości będą starannie opracowywane stylistycznie projekt uchwały. Wraz z panią dyrektorem Kancelarii Sejmiku będzie nad tym pracować. Podziękowała i przyjęła uwagę.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie przekazania skargi według właściwości – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 1/24 (zał. nr 73). Ze względu na ochronę danych osobowych osób fizycznych poproszono radnych, by w swoich wystąpieniach nie upubliczniali danych osobowych. Treść dokumentów w tym zakresie została zanonimizowana; pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 26 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie rozpatrzenia skargi – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 2/24 (zał. nr 74); pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 25 głosów za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

- rozpatrzenie i podjęcie uchwały w sprawie przekazania skargi według właściwości – projekt Komisji Skarg, Wniosków i Petycji – druk nr 3/24 (zał. nr 75); pytań ani uwag nie zgłoszono; przystąpiono do głosowania uchwały; wynik głosowania: 24 głosy za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

Z kolei ponownie przystąpiono do rozpatrzenia i podjęcia uchwały w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów w ramach projektu „Prymus Pomorza i Kujaw II” – projekt zarządu województwa – druk nr 7/24 (zał. nr 49). Komisja Edukacji i Nauki pozytywnie zaopiniowała projekt uchwały wnosząc poprawki, które zarząd zaproponował w formie autopoprawki zał. nr 50).

Przystąpiono do zgłaszania pytań i uwag.

Głos zabrał marszałek **Piotr Całbecki**. Powiedział: „Nie mam dobrych wieści dla nas wszystkich, ale jakoś musimy sobie poradzić. Przyjęty przed chwilą program stypendialny Prymus Pomorza i Kujaw Plus jest to program finansowany z budżetu województwa. I to były pieniądze, które według wytycznych zarządu województwa i tutaj zgodnie z sugestiami Komisji Edukacji, miały być wykorzystane do uzupełnienia, zaraz powiem z jakiego powodu, programu „Prymus Pomorza i Kujaw”, który nazywamy „dwójką”, bo to jest kontynuacja już kiedyś funkcjonującego programu „Prymus Pomorza i Kujaw”, ale finansowanego ze środków poprzedniej perspektywy budżetu unijnego, czyli Regionalnego Programu Operacyjnego dla Pomorza i Kujaw. Otóż Komisja Europejska, w których to negocjacjach przecież uczestniczyłem, niestety nie dała się przekonać, aby można było kontynuować w taki sposób prosty, jak poprzednio, program „Prymus Pomorza i Kujaw”, czyli finansować stypendia dla najzdolniejszych dzieci, młodzieży, uczniów w naszych szkołach, niezależnie od tego do jakiej chodzą szkoły, ważne, że premiujemy ich za wybitne osiągnięcia w nauce. Czy to jest szkoła podstawowa, kwalifikowaliby się oczywiście absolwenci już szkół podstawowych, 7/8 klasa, bo żeby mieć te punkty za olimpiady i tak dalej, to już trzeba naprawdę być bardzo zdolnym w podstawówce, żeby się w tych ramach zmieścić, ale to głównie oczywiście byli uczniowie liceów, olimpijczycy, wybitni młodzi ludzie. Również czasami się zdarzali uczniowie szkół zawodowych, ale często techników oczywiście, bo przecież w technikach, nie ma znaczenia, tam też w olimpiadach uczniowie biorą udział. I niestety tak nie mogliśmy tego procedować, tak nie możemy, ponieważ Komisja Europejska uznała, że EFS nie jest po to, żeby premiować najzdolniejszych, ale żeby wyrównywać szanse. Ma trochę w tym racji, taki jest sens generalnie Europejskiego Funduszu Społecznego, żeby pomagać zdolnym, ale w tym przypadku niestety z takich środowisk, gdzie jest ciężko, „pod górkę” do szkoły. I teraz, co to znaczy, to kwestia dochodowości. Tam pytania są niestety bardzo niefortunne, czasami takie są wręcz intymne, że rodzice musieli odpowiadać na pytania, czy na przykład są rozwiedzeni, czy nie, jakieś takie rzeczy, które nie mają nic wspólnego ze wspieraniem zdolnych, tylko rzeczywiście jest to socjal. Jest to

pomoc, owszem, zdolnym, ale jednak z takich środowisk, obszary wiejskie wszystkie znajdują w tym obszarze według definicji unijnych, ale jeżeli już są w miastach dzieciaki, to niestety te pytania padały, na co zresztą rodzice się często oburzali, że jak to, Lider Plus, wcześniej nikt nikogo o nic nie pytał, wystarczyły wyniki, a tu nagle, „jak pożycie z małżonkiem wygląda”. Więc, to po prostu zmieniło zupełnie charakter, i staraliśmy się znaleźć, bo już jedną edycję za nami mamy, jakieś antidotum na ten program, i dlatego zaproponowaliśmy, aby tych uczniów, których nie można zakwalifikować do nowego programu operacyjnego, czyli z miast najczęściej, gdzie nie można wykazać tego wykluczenia, umieścić w systemie stypendialnym Lider Plus, czyli tym finansowanym z budżetu województwa. Ale problem znów gdzieś się tutaj wkraśl pewien, którego nie jesteśmy w stanie dziś rozstrzygnąć, bo trzeba tak naprawdę jeszcze raz spojrzeć na obydwa regulaminy, ale też odpowiedzieć sobie na podstawowe pytania, zaraz powiem, które. I problem wkraśl się w tym, że nie wiem dlaczego dla tych techników, rzeczywiście się nie pojawiła ta możliwość, aby finansować ten program z tego źródła. To jest jeden problem, którym chyba można by szybko rozwiązać. Tak mi się wydaje, chociaż musielibyśmy zmienić kryteria wyboru projektu na Komitecie Monitorującym, zatwierdzić je na nowo. Prawdopodobnie wycofać ten stary, co nie jest trudne, bo to jest projekt kluczowy, nasz własny, więc możemy to zrobić bardzo szybko. Tutaj nie ma jakichś długich terminów na zmianę. Ale jest znowu ten problem pytań, które trzeba zadać, jeżeli chcemy użyć środków unijnych do sfinansowania stypendium ze środków unijnych. Te pytania są bardzo niezręczne. Tam gdzie są obszary wiejskie nawet nie trzeba pytać, bo jak ktoś mieszka na obszarach wiejskich, to jest już od razu zakwalifikowany i po adresie możemy wiedzieć. Chociaż z drugiej strony Komisja Europejska też wymaga od nas tych ankiet, jeżeli my chcemy się rozliczyć. Więc teraz trzeba się zastanowić, czy kontynuujemy ten program Lider Pomorza i Kujaw, bardzo ładnie brzmiący, do którego się wszyscy przyzwyczaili, bo to były już tysiące stypendiów, dzieciaki podchodziły do tego bardzo poważnie, także nauczyciele, bo to było 500 złotych miesięcznie, niemała kwota. I czy wycofujemy się i ograniczamy to do naprawdę elity i finansujemy z budżetu województwa, z tych środków, którymi dysponujemy, ale zawężamy ten konkurs, zresztą tak jak jest on tu rozpisany, tylko i wyłącznie dla najzdolniejszych, a ten tak zwany lider, nie lider, „Prymus Pomorza i Kujaw II”, nie będzie się już nazywał „Prymusem Pomorza i Kujaw”, bo nie może się nazywać. Nie może być dwóch takich samych nazw, dla dwóch zupełnie odrębnych konkursów stypendialnych. Ja wiem, że tutaj wprowadzimy kryteria również do tego Prymusa związane z osiągnięciami, wynikami w nauce, jeśli będziemy chcieli, ale tu będzie najważniejsze kryterium niestety, czy stety, bo to jest też szlachetne, że się pomaga dzieciom, uczniom, którzy mają trudne warunki czasami w życiu i osiągają te wyniki, to też, ale to nie jest jakby główny cel. Więc ja nie wiem, tutaj rozmawiam z panią dyrektorką, która jest z nami na sali. Ja raczej jestem skłonny dzisiaj

zastanowić się, czy w ogóle nie podejść od początku, na nowo do całego tego systemu, chyba, że decydujemy się na coś takiego, że te programy rzeczywiście się będą widzieć, ale póki co my tego nie widzimy w tych dokumentach, niestety są pewne luki i wypuszczenie tego na zewnątrz bez wytłumaczenia ludziom, mieszkańcom województwa, nie jest takie proste. Ja uważam, że zatracimy sens tego naszego projektu, tego programu stypendialnego. I tutaj, to jest właściwie odniesienie się to naszej decyzji, mądrości radnych, co dalej zrobić, a powiem szczerze, to dobrze, że to pan radny Michał Czepek wychwytał, albo świadomie idziemy dalej albo się wycofujemy i budujemy od nowa cały ten system stypendialny”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przypomniała, że regulamin był już przyjęty.

Marszałek **Piotr Całbecki** zaznaczył jednak, że mimo to można ten projekt wycofać. Poprosił panią dyrektor o szczegółowe wypowiedzenie się w tej sprawie.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** poprosiła też o rekomendację co do dalszego postępowania.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** powiedziała: „Sprawa ze stypendiami jest bardziej skomplikowana niż by się wydawało, w tym roku. Jeśli chodzi o stypendia, „Prymus Pomorza i Kujaw II”, są to stypendia, które, tak jak pan marszałek tutaj powiedział, to są stypendia socjalne dla osób najbardziej potrzebujących, natomiast jednocześnie dla tych najzdolniejszych. Żeby zachować dotychczasowe kryteria i standardy, które do tej pory były wdrażane, czyli wspieramy najzdolniejszych, zostało to tak przyjęte przez Komitet Monitorujący oraz Komisję w tej postaci, która została państwu zaproponowana. W „Prymusie Pomorza i Kujaw” wspieramy uczniów ze szkół podstawowych oraz liceów ogólnokształcących, natomiast bez szkół zawodowych. Z czego to wynika? Ponieważ mamy jeszcze jeden projekt – „Zawodowe talenty”, gdzie od drugiej klasy wspieramy uczniów. Natomiast, żeby wypełnić lukę, został zaproponowany regulamin Plusa, który radni przyjęli w dniu dzisiejszym, gdzie wsparcie jest kierowane dla tych osób, które nie spełniają kryteriów dochodowych. Natomiast jeśli chodzi o technika, to jesteśmy na etapie przygotowywania regulaminu na przyszły rok. O ile sejmik przyjmie budżet i przyjmie takie zadanie na przyszły rok, żeby technika były w takim projekcie jak Lider Plus. Pierwsze klasy. Ponieważ te projekty nie mogą nachodzić na siebie, więc jeżeli stypendyści dostają w jednym projekcie, w drugim już nie mogą, ponieważ oceniamy te same kryteria, tylko żeby wypełnić lukę, to będziemy procedować regulamin na przyszły rok Plusa, z budżetu województwa, jeżeli pan skarbnik i sejmik przyjmie to w zadaniu na przyszły rok, żeby technika, pierwsza klasa, była ujęta w regulaminie Plusa. I to spowoduje uporządkowanie na chwilę obecną przyznawanie stypendium na obecnych zasadach. Natomiast żeby wycofać i w ogóle wszystko zmienić na nowo, to wymaga dłuższego procedowania. W momencie, gdy

to wycofamy, panie marszałku, jeżeli będzie zgoda Komitetu Monitorującego, wówczas stypendia będą ewentualnie opóźnione, ale to jest decyzja już innego organu. Natomiast z naszej strony, jako departament merytoryczny, możemy zaproponować... z uwagi na kryteria, które zostały przyjęte przy negocjacjach tego regulaminu na Komitecie Monitorującym, ponieważ technika, co do zasady... Ponieważ było to uzupełnienie, tak jak ten regulamin, uzupełnienie projektu unijnego, tylko bez kryterium dochodowego. W związku z tym, jeżeli ten projekt unijny nie miał technikum, również ten nie może mieć, nie było takiej propozycji. Tak to zostało zaproponowane, chyba że można by cofać, autopoprawkę, nie wiem jak to jest z procedowaniem ze względu na prawne aspekty, uchwały, która już została podjęta”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** wskazała, że na sali obecni są radcowie prawni, więc aspekty prawne zostaną wyjaśnione.

Głos zabrał radny **Michał Czepek**. Powiedział: „Szanowni państwo, ja mam taką propozycję. Sam jestem ojcem ucznia, który jest stypendystą „Prymusa Pomorza i Kujaw II”, dzisiaj zresztą składałem sprawozdania. Więc powiem tak: znam te kryteria na pamięć. To nie tylko kryteria socjalne, ale też kryteria, że mieszka się na obszarze gminy, która jest zagrożona utratą funkcji gospodarczych. Tak, np. Grudziądz czy Włocławek należą do takich miejsc, inne gminy też w kujawsko-pomorskim. Sytuacja, o której wspomniałem, polega na tym, że jest dwoje uczniów. I oni są laureatami konkursu z języka polskiego albo z historii w podstawówce, w 8 klasie. I potem jeden z uczniów idzie do liceum, drugi idzie do technikum. Licealista otrzyma stypendium, a uczeń technikum nie dostanie. Więc skoro mamy projekt unijny „Prymus Pomorza i Kujaw II”, to już zostawimy to tak, jak jest. Natomiast rozumiem, „Prymus Pomorza i Kujaw Plus”, czyli finansowany z budżetu województwa, ten projekt możemy zmienić. My dzisiaj go już uchwaliliśmy, natomiast rozumiem, że się w sierpniu spotykamy, nabór będzie dopiero od pierwszego września, więc może pani dyrektor przygotować taką poprawkę tego regulaminu, żeby te dzieciaki wykluczone z tego unijnego projektu, poszły do tego plusa. Więc ja proponuję, panie marszałku, jeżeli moglibyśmy dzisiaj przyjąć tego „Prymusa Pomorza i Kujaw II”, ten regulamin, a po prostu przez wakacje przepracować zmianę Plusa, czyli programu finansowanego z budżetu województwa. Dziękuję bardzo”.

Głos zabrał radny **Jacek Gajewski**. Powiedział: „Nie, nie znam tak dobrze jak kolega Michał Czepek tego regulaminu, ale powiem coś takiego. Dotyczy to roku szkolnego 2022/2023, a wypłacane, mówię o Plusie, a wypłacane w roku szkolnym 2023/2024, który za moment się kończy. I też się pochwalę, że moja córka czeka na to, bo powiedziała: *tata Ty się może musisz z mamą rozwieść, żebym ja dostała stypendium*. Ja powiedziałem, no nie kochanie, już te 3 tys. gdzieś tam z mamą wygospodarujemy, znajdziemy dla ciebie, ale dyskusja była, bo pan marszałek też spotykał się z rodzicami, z uczniami wybitnie zdolnymi,

którzy ze względu na te kryteria socjalne byli wykluczeni z tego projektu „Prymus Pomorza i Kujaw”.

Radna **Anna Maćkowska** powiedziała: „Pytanie dlaczego tylko pierwszą klasę technikum? Druga i trzecia już nie? Chodzi mi o to, dlaczego mówimy tylko o pierwszej, a nie wszystkich uczniach”.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** powiedziała: „Szanowni radni, może po kolei, zacznę od pana radnego Michała Czepka. Procedowanie uchwał, które stanowią akty prawa miejscowego, jest dwuetapowe można powiedzieć, jak pan mecenas mógłby się wypowiedzieć, jak długo ta procedura trwa. W związku z tym, że to jest ostatni etap wdrożenia Plusa, czyli chcielibyśmy już ogłosić nabór wniosków, pierwszy procedowany był projekt tego regulaminu. W związku z tym były konsultacje, zarząd przyjął uwagi i teraz sejmik podejmuje uchwałę. Jeżeli teraz wprowadzilibyśmy do Plusa taką poprawkę, istotną również z punktu widzenia budżetu, to należałoby być może zacząć wszystko od początku. To jest długa procedura, która ma skutki finansowe, ponieważ dotychczasowy regulamin przygotowany był w kontekście tych osób, które w Plusie nie otrzymały, ponieważ nie otrzymały stypendium, ponieważ nie spełniały kryteriów dochodowych. Zostało to oszacowane na przełomie kilku lat, tak jak to było do tej pory i ta liczba osób, które potencjalnie kwalifikują się do stypendium, zostały te środki zabezpieczone w budżecie. Te projekty są podobne, ale naprawdę różne z tego względu, że w Plusie wszyscy, którzy spełniają kryteria dostają stypendium, natomiast w projekcie Prymus Pomorza i Kujaw II – osoby z najwyższą liczbą punktów, z tego względu, że mamy ograniczenia budżetowe, jest to projekt unijny. Więc pytanie o to, żeby wprowadzić autopoprawkę i rozszerzyć do obecnego regulaminu technika, nie wiem, czy z punktu widzenia prawa są możliwe, panie mecenasie, tu oddaję panu głos”.

Radca prawny **Grzegorz Sztandarski** powiedział: „W mojej ocenie oczywiście trzeba byłoby to zrobić, jeżeli zmiana byłaby duża. Może trzeba rozważyć trzecie wyjście i procedować trzeci projekt dotyczący tylko techników. Pierwsze klasy”.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** powiedziała: „Za osiągnięcia sprzed dwóch lat. Tak, to tak wygląda. Więc ta cała procedura jest długa, więc jest taka propozycja departamentu merytorycznego, żeby w Plusie za osiągnięcia tego roku ująć technika, które będą teraz w kolejności prac procedowane i przygotowywane na przyszły rok. Żeby regulamin Plusa rozszerzyć o technika, ale już w przyszłym roku za osiągnięcia tegoroczne”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała, że na tym etapie trzeba już podjąć decyzję. Zapytała pana marszałka o rekomendację w odniesieniu do dyskusji.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Ja rekomenduję uporządkować myśli, uzupełnić te uchwały o takie zapisy, które dadzą nam pełną satysfakcję, że podjęliśmy

uchwały, które są kompatybilne i nie w przyszłym roku, tylko od września, kiedy dokonamy naboru, trzy konkursy tak rozumiem, odrębny dla techników i szkół zawodowych, odrębny dla Prymusa Plus i dla Prymusa II. Bo mamy trzy konkursy do ogłoszenia, tak, na stypendia?”

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** odpowiedziała: „Na chwilę obecną tak. Teraz, gdybyście państwo podjęli uchwałę Plusa, to po wejściu w życie, będzie nabór prowadzony”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przypomniała, że ta uchwała została już podjęta.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** kontynuowała: „Więc jeżeli nie zajdą żadne zmiany, będziemy procedować nabór w lipcu tego roku, wypłata stypendium byłaby do końca tego roku, ale chcielibyśmy to zrobić możliwie najszybciej. Następnie we wrześniu jest prowadzony nabór „Zawodowych talentów”, czyli dla techników, dla szkół zawodowych, od drugiej klasy. To jest ten unijny projekt. I regulamin, jeżeli państwo radni go zatwierdzicie, „Prymus Pomorza i Kujaw II”, to przejdziemy do naboru. Czyli byłyby to trzy nabory”.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Jedno pytanie, przepraszam pani przewodnicząca, że stworzyliśmy Urząd Marszałkowski na chwilę na tej sesji, ale może już jesteśmy blisko odpowiedzi. Czy w związku z tym, bo to nigdzie nie jest zapisane, w „Prymusie Pomorza i Kujaw Plus” nie ma żadnego ograniczenia, że nie mogą uczestniczyć uczniowie pierwszej klasy?”

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** odpowiedziała: „Jest wprost napisane, kto może składać wnioski. Tak, w paragrafie pierwszym, może się ubiegać uczeń szóstej, siódmej i ósmej klasy szkoły podstawowej oraz uczniowie liceów ogólnokształcących, klasy pierwsze, drugie szkół plastycznych oraz artystycznych, muzycznych, pierwszego i drugiego stopnia”.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „To wystarczy tu dopisać technika. I nie ma żadnego ograniczenia do pierwszej klasy”.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** odpowiedziała, że są ograniczenia budżetowe. „Nie mamy tutaj oszacowanych, jaka to jest skala takich osób, ale jest to możliwe, tak”.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „To proszę dopisać tutaj wszystkie szkoły ponadpodstawowe”.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** odpowiedziała: „Panie marszałku, tutaj nachodzą nam się wówczas dwa stypendia, bo jeżeli byśmy ujęli wszystkie szkoły ponadpodstawowe, czyli technika, wszystkie klasy techników od jeden do pięć, to uczniowie mogliby otrzymywać za te same osiągnięcia dwa stypendia. Uczniowie drugiej klasy techników”.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „Oczywiście zapiszemy, że pod warunkiem, że nie uzyskało stypendium w drugim projekcie”.

Zastępca dyrektora Departamentu Edukacji **Kamila Łajczak** odpowiedziała: „Pierwsza klasa, panie marszałku, wystarczyłoby pierwsza klasy techników. A druga i trzecia klasa może otrzymać stypendium z projektu unijnego. A jeśli chodzi o „Zawodowe talenty”, tam nie mamy kryterium socjalnego. Tak, niestety tak zostało to wynegocjowane i takie są kryteria składania wniosku”.

Marszałek **Piotr Całbecki** powiedział: „To dopiszmy tutaj pierwsze klasy tych techników w Plusie”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przypomniała, że uchwała dotycząca „Prymusa Pomorza i Kujaw Plus” została już podjęta. Poprosiła radcę prawną Aleksandrę Gatyńską o wyjaśnienie, jaka jest wykładnia prawa w tym zakresie. Radca prawna Aleksandra Gatyńska wyjaśniła, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, można dokonać zmiany pod warunkiem wprowadzenia jej uprzednio do porządku obrad. Wówczas uchwała zmieniająca poddana byłaby pod głosowanie.

Więcej pytań ani uwag nie zgłoszono.

Przystąpiono do głosowania uchwały w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Regulaminu przyznawania stypendiów dla uczniów w ramach projektu „Prymus Pomorza i Kujaw II” – projekt zarządu województwa – druk nr 7/24; wynik głosowania: 22 głosy za, 0 przeciw, 0 wstrzymujących; sejmik uchwałę podjął.

Z kolei uzgodniono, że odbędą się, w trakcie sesji, ustalenia dot. wprowadzenia zmian do projektu już podjętego tj. „Prymusa Pomorza i Kujaw Plus”.

Kolejny punkt początku obrad, przewidywał informacje o zgłoszonych interpelacjach i zapytaniach. Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** poinformowała, że interpelację złożył radny Łukasz Krupa.

Pytań ani uwag do informacji nie zgłoszono. Sejmik informację rozpatrzył.

Z kolei przystąpiono do realizacji punktu dotyczącego interpelacji i zapytań. Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** przypomniała, że interpelacje i zapytania po wypowiedzi należy złożyć w formie pisemnej.

Głos zabrał radny **Marek Gralik**. Powiedział: „Dwie do pana marszałka, jedną do pani przewodniczącej. Pierwsza z tych dwóch do pana marszałka, ja nie będę treści odczytywał, ponieważ ta treść jest tożsama z tą, którą zgłosiłem w trakcie naszej dyskusji nad raportem, a dotyczy wniosku dotyczącego modernizacji linii kolejowej Bydgoszcz – Szubin - Kcynia oraz budowy łącznika między linią numer 18 i numer 201 na terenie Bydgoszczy. Ja w formie pisemnej ją złożę. Druga do pana marszałka jest treści następującej: Delegatura NIK w Bydgoszczy złożyła zawiadomienie do marszałka województwa kujawsko-pomorskiego w sprawie nieprawidłowości, które wystąpiły w zakresie przygotowania i wykonywania

przebudowy drogi wojewódzkiej numer 249 i uruchomienia przeprawy promowej przez Wisłę na wysokości Solca Kujawskiego i Czarnowa. Proszę o udostępnienie kopii tego zawiadomienia i odpowiedzi na nie udzielonej przez pana marszałka. I ostatnia do pani przewodniczącej: szanowna pani przewodnicząca, w części drugiej pierwszej sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, podczas dyskusji nad projektem uchwały w sprawie ustalenia wysokości diet Radnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zgłosiłem kilka poprawek. Pytanie kieruję do pani przewodniczącej: dlaczego nie poddała ich pani pod głosowanie? Chciałbym zauważyć, że § 35 Statutu Województwa Kujawsko-Pomorskiego reguluje kwestie poddawania pod głosowanie poprawek i cytuję ten paragraf: „W przypadku, gdy zgłoszone zostają wnioski o odrzuceniu projektu uchwały, o odesłanie projektu uchwały do komisji lub o poddanie pod głosowanie poprawek, kolejność przegłosowywania wniosków jest następująca: najpierw głosowanie nad wnioskiem o odrzuceniu uchwały, potem odesłanie projektu uchwały do komisji, a po tym głosowanie nad poprawkami, przy czym w pierwszej kolejności należy głosować poprawki, których przyjęcie lub odrzucenie rozstrzyga o innych poprawkach. W przypadku przegłosowania poprawki wykluczającej inne poprawki, poprawek tych nie poddaje się pod głosowanie”. Po zgłoszeniu przeze mnie poprawek nie została zgłoszona żadna inna poprawka. Pani przewodnicząca zgłosiła jedynie wniosek o przyjęcie uchwały w wersji, jaka została radnym zaproponowana w projekcie przygotowanym przez Przewodniczącą Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Statut Województwa Kujawsko-Pomorskiego daje pierwszeństwo nad głosowaniem zgłoszonych poprawek tylko w sytuacji zgłoszenia wniosku o odrzucenie uchwały lub wniosku o odesłanie projektu uchwały do komisji. Pani wniosek natomiast dotyczył przyjęcia uchwały bez poprawek. Nie zgłosiła pani żadnej poprawki. Stąd nie można uznać pani wniosku jako poprawki, której przyjęcie lub odrzucenie rozstrzyga o innych poprawkach, to jest tak zwanej poprawki najdalej idącej. W odróżnieniu od na przykład regulaminu Senatu RP, gdzie w artykule 54 głosowanie nad wnioskiem o przyjęcie ustawy bez poprawek jest w porządku głosowania przed głosowaniem nad poprawkami do poszczególnych artykułów lub ustępów danych ustaw, Statut Województwa Kujawsko-Pomorskiego takiej analogicznej możliwości nie daje”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Pozwoli pan przewodniczący, że udzielę odpowiedzi na piśmie”.

Radny **Jarosław Wenderlich** powiedział: „Szanowna pani przewodnicząca, też składałem poprawkę z tego co pamiętam w punkcie związanym z procedowaniem diet, ale przechodząc do meritum. Pierwsza sprawa, którą chciałbym poruszyć to odpowiedź, którą udzielił ówczesny podsekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury pan Paweł Gancarz, obecnie marszałek województwa dolnośląskiego. Mianowicie w odpowiedzi na interpelację poselską nr 1972, 12 kwietnia bieżącego roku w kwestii dotyczącej budowy nowego mostu w Fordonie wskazał, że odbyło się spotkanie w sprawie budowy wskazanego obiektu,

między innymi z przedstawicielami pana marszałka. To miało miejsce w grudniu ubiegłego roku. I wskazał, że strony, między innymi GDDKiA, przedstawiają swoje stanowiska na piśmie. Prosiłbym o przekazanie wskazanych stanowisk, które są w dyspozycji czy to Urzędu Marszałkowskiego czy to Zarządu Dróg Wojewódzkich, a także informacji, jakie było stanowisko marszałka województwa czy Zarządu Dróg Wojewódzkich. Druga interpelacja, którą chciałbym złożyć, to kwestia, która dzisiaj była także w procedowanej uchwale budżetowej, akurat to faktycznie pani przewodnicząca powiedziała, że temat dotyczący dróg wojewódzkich był bardzo interesujący, udałem się do tyłu i już nie zdążyłem zadać pytania, ale w kwestii korekty budżetu pojawia się zapis, iż odstępuje się od przeznaczenia kwoty 12 mln zł na dokapitalizowanie spółki Kujawsko-Pomorskie Inwestycje Regionalne w związku z wadami prawnymi nieruchomości w Brukseli planowanej do nabycia na potrzeby województwa kujawsko-pomorskiego. Chciałbym by poinformowano, co to za wady prawne i czemu faktycznie odstąpiono od tego zamierzenia. Dziękuję”.

Radny **Sławomir Kopyść** powiedział: „Szanowny panie marszałku, dzisiaj podczas dyskusji nad raportem o stanie województwa mówiliśmy już o realizacji inwestycji we włocławskim szpitalu. Mówiliśmy jednak o tej części najważniejszej. Natomiast pozostaje pytanie na temat stanu zaawansowania przygotowań do realizacji inwestycji pod nazwą Zakład Opiekuńczo-Leczniczy oraz realizacja inwestycji polegającej na budowie parkingu przy tym szpitalu. Bardzo bym prosił o przygotowanie informacji na ten temat”.

Więcej zapytań i interpelacji nie zgłoszono.

Głos zabrał marszałek **Piotr Calbecki**, który wrócił do kwestii wprowadzenia zmian do projektu już podjętego tj. „Prymusa Pomorza i Kujaw Plus”. Powiedział: „Okazuje się, pani przewodnicząca, panie i panowie radni, nie ma takiej potrzeby, aby dziś dokonać zmiany już przyjętego regulaminu dla tego programu stypendialnego „Prymus Pomorza i Kujaw Plus”, dlatego że wystarczy, jeśli przymniemy te zmiany w sierpniu. Ale i też nie moglibyśmy ich do końca dzisiaj wnieść, ponieważ jest to regulamin, a regulaminy są poddawane pod konsultacje społeczne i nasza zmiana nie mogłaby zostać dzisiaj uchwalona. Za to, do jednego zobowiązuje się tutaj publicznie i znowu nieobecnych dyrektorów, że do końca listopada wypłacimy te stypendia w trzech kategoriach. Nie w przyszłym roku, nie że „nie wiemy kiedy”, tylko równolegle dla wszystkich beneficjentów, ponieważ to jest jeden program stypendialny, chociaż finansowany z różnych źródeł i wszystkich po prostu chcemy wyposażyć w te stypendia w listopadzie. Mam nadzieję, też my musimy wytłumaczyć mieszkańcom, że one są finansowane z różnych źródeł. Trzeba po prostu to powiedzieć. Dziękuję bardzo. Bardzo przepraszam za to małe zamieszanie, ale czasami bywa tak, że warto o tym głębiej porozmawiać, bo to dotyczy tysięcy ludzi w naszym województwie”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Panie marszałku, ja chciałabym zobowiązać pana marszałka albo pana sekretarza do tego, że kiedy są

procedowane punkty dotyczące poszczególnych departamentów, żeby dyrektorzy byli na sali, bo sytuacja, które się zdarzyła dzisiaj, ich nieobecności, wpływa również na komfort naszej pracy”.

Następny punkt porządku obrad przewidywał wolne głosy i wnioski.

Głos zabrał radny **Przemysław Przybylski**. Powiedział: „Szanowny panie marszałku wraz z zarządem, koledzy i koleżanki. Ja chciałbym bardzo serdecznie podziękować przede wszystkim za przygotowanie Święta Województwa. To było bardzo ważne wydarzenie, nie tylko dla nas samorządowców, ale przede wszystkim dla mieszkańców. A patrząc na ofertę wydarzeń kulturalnych, religijnych, społecznych, edukacyjnych, w różnych miejscach naszego województwa, to trzeba powiedzieć, że to był ogrom pracy, ale też ogrom satysfakcji i radości, tym bardziej, że są bardzo pozytywne recenzje tegoż wydarzenia. A jak wiemy, w tym roku przypada 25. rocznica pobytu Jana Pawła II w naszym województwie, naszego patrona. Ja szczególnie dziękuję za dwie rzeczy. Za przypomnienie poprzez wykład *Fides et ratio*, Wiara i rozum, komplementarności osoby ludzkiej, zadań, które wynikają, tym bardziej, że ten dokument, który został opublikowany i nam dany przez naszego patrona województwa, również pokazuje, daje odpowiedź, kim jesteśmy jako ludzie, również jak powinniśmy komplementarnie kierować się w naszej misji społecznej. I za to bardzo serdecznie dziękuję. A druga kwestia za to, że również w wymiarze kultury, szczególnie w Toruniu, poprzez koncert ekumeniczny Song of Song z Pieśni nad Pieśniami, mogliśmy poczuć wyjątkową wspólnotę jedności, braterstwa, a to jest fundamentem, o czym nauczał św. Jan Paweł II. Szczerze serdecznie dziękuję pani przewodnicząca, panie marszałku. Dziękuję bardzo”.

Radny **Jarosław Wenderlich** powiedział. „Dziękuję bardzo, szanowna pani przewodnicząca, panie marszałku. Ja tylko krótko w nawiązaniu do dzisiaj prowadzonej dyskusji na posiedzeniu sejmiku, bo dotarła do mnie także informacja i zachęcam państwa radnych, portal gospodarkamorstka.pl, dzisiaj pojawił się tam artykuł: *Problem z Emilianowem. Na suchy port brakuje pieniędzy*, żebyśmy się z tym zapoznali, bo to widać, że to jest temat, który nawet w całej Polsce jest na tą chwilę omawiany. Dziękuję”.

Więcej wolnych głosów i wniosków nie zgłoszono.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** poprosiła radnych o potwierdzenie obecności w związku z przyjętą uchwałą o potrąceniu diety w przypadku opuszczenia obrad.

Radny **Marek Gralik** powiedział: „Pani przewodnicząca, nie ma żadnych podstaw ku temu, by to, co pani zarządzi, było jedyną podstawą do tego, by osądzić, kto dotrwał do końca sesji, a kto nie. To jest tylko sprawa techniczna. Jeżeli ja czy ktokolwiek inny w tej chwili nie oddamy głosu, to wcale nie będzie znaczyło, że pani ma podstawę do tego, żeby nam odjąć 200 złotych od naszej diety. Nie ma żadnej podstawy. To jest tylko dla pani ułatwienie stwierdzenia, kto jest, kto dotrwał do końca sesji. Ja nie będę w takiej sytuacji,

w ten sposób, poddawany sprawdzeniu obecności. Pani widzi, że ja jestem obecny i to powinno pani wystarczyć. Jeżeli nie, to może pani poddać tę procedurę, żeby radni tę swoją obecność oddali, ale to nie determinuje stwierdzenia przez panią, czy ja byłem czy nie byłem w czasie sesji. Myślę, że pani mecenas się ze mną zgodzi”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** odpowiedziała: „Ponieważ borykaliśmy się w poprzedniej kadencji z różnymi sytuacjami, o których wiedzą ci, którzy są na tej sali, chciałam rzeczywiście uporządkować tę kwestię. Natomiast jeżeli chodzi o podstawy prawne, to ja poproszę panią mecenas o zabranie głosu”.

Radca prawna **Aleksandra Gatyńska** powiedziała: „Szanowni państwo radni, pani przewodnicząca. Oczywiście podjęta przez nas w maju uchwała wymaga stwierdzenia quorum, natomiast w momencie, kiedy radny jest obecny i widzimy do końca sesji, że jest obecny, absolutnie z tego tytułu nie będzie potrącona dieta”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała, że ma nadzieję, że jest wystarczające to wyjaśnienie.

Radny **Jarosław Wenderlich** powiedział: „Nawiązując do wcześniejszych wypowiedzi, mimo że ja analogicznie jak radny Marek Gralik wyrażałem swoje wątpliwości, co do podjętej uchwały, chciałem zapytać, jak wtedy weryfikowana jest kwestia tak zwanego przebywania do końca na komisjach sejmiku województwa kujawsko-pomorskiego”.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** powiedziała: „Przyznam, że nad tą kwestią jeszcze nie myślałam i tego nie weryfikujemy. To dotyczy przede wszystkim sesji. Szanowni państwo, nie rządzę w sposób autorytarny i uwierzcie mi, że to zostało wprowadzone przede wszystkim na skutek rozmów i też ze względów organizacyjnych. Natomiast możemy oczywiście przemyśleć jeszcze tę formę. Dziękuję za zwrócenie uwagi i przyjmuję to do wiadomości”.

Porządek obrad został wyczerpany.

Przewodnicząca sejmiku **Elżbieta Piniewska** podziękowała wszystkim za obecność i zamknęła obrady III sesji Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego VII kadencji.

Do protokołu dołączono:

- listy wydruków głosowań

Protokół sporządziły:

Paulina Wójcik-Popielarczyk

Anna Sobierajska

Magdalena Balcerak

Edyta Michalska